

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMLJENO:	3. IX	20 15	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	15-2/15-1		
VEZA:			
EPA:	904 XXV		
SKRAĆENICA:			PRILOG:

Crna Gora
VLADA CRNE GORE
Broj: 08-1921
Podgorica, 28. avgust 2015. godine

МИНИСТАРСТВО ЕКОНОМИЈЕ
ПОДГОРИЦА

Примљено:	02.08.2015		
Орг. јед.	Број	Прилог	Вриједност
ОБА	360	19	

PREDSJEDNIKU SKUPŠTINE CRNE GORE

PODGORICA

Vlada Crne Gore, na sjednici od 30. jula 2015. godine, utvrdila je **PREDLOG ZAKONA O PREKOGRANIČNOJ RAZMJENI ELEKTRIČNE ENERGIJE I PRIRODNOG GASA**, koji Vam u prilogu dostavljamo radi stavljanja u proceduru Skupštine Crne Gore.

Za predstavnike Vlade koji će učestvovati u radu Skupštine i njenih radnih tijela, prilikom razmatranja Predloga ovog zakona, određeni su dr **VLADIMIR KAVARIĆ**, ministar ekonomije i **MIODRAG ČANOVIĆ**, generalni direktor Direktorata za energetiku.

PREDSJEDNIK
Milo Đukanović, s.r.

ZAKON O PREKOGRANIČNOJ RAZMJENI ELEKTRIČNE ENERGIJE I PRIRODNOG GASA

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuju se uslovi za pristup prenosnim sistemima za prekograničnu razmjenu električne energije i prirodnog gasa (u daljem tekstu: gas) i način obezbjeđenja sigurnosti snabdijevanja gasom i transparentnosti tržišta električne energije i gasa.

Principi razmjene

Član 2

Prekogranična razmjena električne energije i gasa u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorima i ovim zakonom zasniva se na:

- 1) povećanju konkurentnosti tržišta električne energije i gasa dodjelom raspoloživih prekograničnih prenosnih kapaciteta uz primjenu postupaka za utvrđivanje naknade za prekogranične tokove;
- 2) uspostavljanju funkcionalnog i transparentnog veleprodajnog tržišta električne energije i gasa, sa visokim nivoom sigurnosti snabdijevanja;
- 3) primjeni postupaka za usklađivanje pravila za prekograničnu razmjenu;
- 4) usaglašavanju nediskriminatorskih pravila za korišćenje sistema za prenos gasa, terminala za tečni prirodni gas (u daljem tekstu: TPG) i skladišnih postrojenja;
- 5) sigurnosti snabdijevanja gasom;
- 6) primjeni kriterijuma za izračunavanje cijena i/ili utvrđivanje metodologija za korišćenje prenosnih sistema, usklađenih na nivou Evropske unije i Energetske zajednice (u daljem tekstu: Zajednica);
- 7) transparentnosti uslova za korišćenje prenosnih sistema, određivanje i dodjelu prekograničnih prenosnih kapaciteta u cilju nesmetane trgovine kapacitetima;
- 8) transparentnosti pravila za balansiranje prenosnih sistema i usaglašavanje na nivou Zajednice.

Primjena drugog zakona

Član 3

Na pitanja prekogranične razmjene električne energije i prirodnog gasa koja nijesu uređena ovim zakonom primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje način obavljanja energetske djelatnosti.

Značenje izraza

Član 4

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) **dugoročne usluge** su usluge koje operator prenosnog sistema pruža u periodu koji nije kraći od jedne godine;

2) **Energetska zajednica** je zajednica osnovana sporazumom kojim je formirana Energetska zajednica;

3) **energetski subjekat** je privredno društvo, pravno ili fizičko lice, odnosno preduzetnik koji obavlja energetske djelatnosti;

4) **Evropska mreža operatora prenosnog sistema električne energije** (u daljem tekstu: ENTSO-E) je udruženje operatora prenosnog sistema električne energije;

5) **Evropska mreža operatora prenosnog sistema gasa** (u daljem tekstu: ENTSG) je udruženje operatora prenosnog sistema gasa;

6) **integritet sistema** je svojstvo sistema, uključujući potrebnu prenosnu infrastrukturu, kojim se tehnički garantuje prenos gasa, održavanjem pritiska i kvaliteta gasa unutar granica koje propisuje operator prenosnog sistema;

7) **interkonektor** je prenosni vod ili gasovod koji prelazi granicu između dvije države članice i povezuje njihove prenosne sisteme;

8) **kapacitet** je maksimalni dozvoljeni protok gasa izražen u jedinici zapremine po jedinici vremena ili maksimalna dozvoljena električna snaga elementa sistema;

9) **kapacitet TPG terminala** je kapacitet za pretvaranje gasa u tečno stanje na TPG terminalu ili unošenje, iznošenje, pružanje pomoćnih usluga, privremeno skladištenje i regasifikaciju TPG-a;

10) **kratkoročne usluge** su usluge koje operator prenosnog sistema pruža u periodu do jedne godine;

11) **neiskorišćeni kapacitet** je kapacitet koji je korisniku sistema dodijeljen, a koji korisnik nije prijavio do propisanog roka;

12) **prijavljivanje kapaciteta** je postupak obavještanja operatora prenosnog sistema od strane korisnika kojem je dodijeljen kapacitet o stvarnom obimu korišćenja dodijeljenog kapaciteta;

13) **prekogranični tok** je fizički tok električne energije ili gasa u prenosnom sistemu države članice koji proističe iz aktivnosti proizvođača i potrošača u prenosnim sistemima van te članice;

14) **prijavljeni izvoz** je izvoz električne energije ili gasa iz države članice u drugu članicu ili treću državu na osnovu ugovorenog istovremenog uvoza u drugu članicu ili treću državu;

15) **prijavljeni tranzit električne energije** je prenos električne energije preko države članice u kojoj se ta energija istovremeno ne proizvodi i ne troši;

16) **prijavljeni uvoz** je uvoz električne energije ili gasa u državu članicu iz druge članice ili treće države na osnovu ugovorenog istovremenog izvoza iz druge članice ili treće države;

17) **primarno tržište kapaciteta** je tržište na kojem operator prenosnog sistema nudi raspoložive kapacitete;

18) **raspoloživi kapacitet** je dio tehničkog kapaciteta koji nije ugovoren i može biti stavljen na raspolaganje korisnicima;

19) **regulatorna organizacija** je organizacija države članice nadležna za regulaciju energetske djelatnosti;

20) **sekundarno tržište kapaciteta** je tržište na kojem se trguje kapacitetima dodijeljenim na primarnom tržištu;

21) **tehnički kapacitet** je maksimalni garantovani kapacitet koji operator prenosnog sistema može ponuditi korisnicima, uzimajući u obzir integritet i operativne zahtjeve prenosnog sistema;

22) **ugovoreni kapacitet** je kapacitet koji je operator prenosnog sistema dodijelio korisniku ugovorom;

23) **upravljanje zagušenjem** je proces upravljanja zahtjevima za dodjelu kapaciteta radi optimalne i maksimalne upotrebe kapaciteta i pravovremenog identifikovanja potencijalnih tačaka zagušenja;

24) **zagušenje u prenosnom sistemu** je stanje u prenosnom sistemu kada obim zahtjeva za kapacitetima prevazilazi kapacitet interkonektora i/ili prenosnog sistema;

25) **država članica** je država članica EU ili ugovorna strana Energetske zajednice.

II. USLOVI ZA KORIŠĆENJE PRENOSNOG SISTEMA ZA PREKOGRANIČNU RAZMJENU ELEKTRIČNE ENERGIJE

Uslovi za prekogranični prenos električne energije

Član 5

(1) Prekogranični prenos električne energije može da obavlja operator prenosnog sistema koji je sertifikovan, ima uspostavljen sistem međunarodne saradnje i obezbjeđuje uslove za rad u elektroenergetskoj interkonekciji u skladu sa zakonom kojim se uređuju uslovi za obavljanje energetske djelatnosti.

(2) Korisnik prenosnog sistema koji obavlja prekograničnu razmjenu električne energije dužan je da sistem za prekogranični prenos koristi pod uslovima koje utvrdi operator prenosnog sistema.

Potvrđivanje odluke o sertifikaciji operatora prenosnog sistema električne energije

Član 6

(1) Ispunjenost uslova za sertifikaciju utvrđuje i odluku o sertifikaciji operatora prenosnog sistema električne energije donosi Regulatorna agencija za energetiku (u daljem tekstu: Agencija) na način utvrđen zakonom kojim se uređuju uslovi za obavljanje energetske djelatnosti.

(2) Agencija bez odlaganja dostavlja Sekretarijatu Energetske zajednice (u daljem tekstu: Sekretarijat) privremenu odluku o sertifikaciji operatora prenosnog sistema električne energije, radi dobijanja mišljenja.

(3) Agencija je dužna da, u skladu sa obavezama preuzetim potvrđenim međunarodnim ugovorom, uzme u obzir mišljenje Sekretarijata.

(4) Ako Sekretarijat ne dostavi mišljenje u roku od dva mjeseca, smatraće se da je saglasan.

(5) Agencija će u roku od dva mjeseca, od dana dostavljanja mišljenja, odnosno isteka roka za dostavljanje mišljenja Sekretarijata donijeti odluku o sertifikaciji operatora prenosnog sistema.

(6) Operator prenosnog sistema i energetske subjekti koji obavljaju djelatnost proizvodnje i/ili snabdijevanja električnom energijom dužni su da, na zahtjev Sekretarijata i/ili regulatornih organizacija država članica, bez odlaganja dostave sve tražene informacije koje su potrebne za davanje mišljenja iz stava 2 ovog člana.

(7) Odluku o sertifikaciji sa mišljenjem Sekretarijata Agencija objavljuje u „Službenom listu Crne Gore“.

(8) Ako odluka o sertifikaciji operatora prenosnog sistema električne energije odstupa od mišljenja Sekretarijata, Agencija sa tom odlukom objavljuje i obrazloženje za odstupanje.

Član 7

(1) Agencija učestvuje u postupku davanja mišljenja na odluku o sertifikaciji operatora prenosnog sistema električne energije druge članice Energetske zajednice.

(2) Agencija može, u bilo kojoj fazi davanja mišljenja iz stava 1 ovog člana, da zatraži potrebne informacije od operatora prenosnog sistema i/ili energetske subjekta koji obavlja djelatnost proizvodnje ili snabdijevanja.

(3) Agencija je dužna da čuva povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija do kojih dođe u postupku iz stava 2 ovog člana.

(4) Ako u roku od dva mjeseca od dana dostavljanja odluke iz stava 1 ovog člana ne da mišljenje, Agencija ne može podnijeti prigovor na tu odluku.

Međunarodna saradnja operatora prenosnog sistema električne energije

Član 8

(1) Operator prenosnog sistema električne energije dužan je da saraduje sa drugim operatorima prenosnih sistema u okviru ENTSO-E, u cilju promocije uspostavljanja i omogućavanja funkcionisanja regionalnog tržišta i tržišta električne energije Zajednice,

prekogranične trgovine, kao i obezbjeđenja optimalnog upravljanja, koordiniranog rada i odgovarajućeg tehničkog razvoja crnogorskog i evropskog elektroenergetskog sistema.

(2) Operator prenosnog sistema u okviru ENTSO-E učestvuje u donošenju:

1) zajedničkih pravila za koordinirani rad sistema, u redovnim i vanrednim uslovima, uključujući i zajedničku klasifikaciju poremećaja,

2) desetogodišnjeg plana razvoja,

3) godišnjeg programa rada,

4) godišnjeg izvještaja,

5) godišnje ljetnje i zimske procjene adekvatnosti sistema.

(3) Operator prenosnog sistema dužan je da učestvuje u radu ENTSO-E, u skladu sa ciljevima utvrđenim zakonom i strateškim dokumentima iz oblasti energetike.

(4) Operator prenosnog sistema dužan je da postupa u skladu sa aktima iz stava 2 ovog člana.

Pravila za rad prenosnog sistema električne energije u interkonekciji

Član 9

(1) Operator prenosnog sistema električne energije dužan je da obezbijedi rad sistema u interkonekciji u skladu sa posebnim propisima, kojima se uređuje:

1) sigurnost i pouzdanost elektroenergetskog sistema,

2) priključenje na prenosni sistem,

3) pristup treće strane,

4) razmjena podataka,

5) interoperabilnost,

6) operativni postupci u hitnim slučajevima,

7) dodjela kapaciteta i pravila o upravljanju zagušenjima,

8) trgovina pomoćnim uslugama i uslugama balansiranja sistema,

9) transparentnost,

10) balansiranje sistema,

11) usklađenost struktura cijena za prenos, uključujući i lokacijske signale i pravila o naknadi između operatora prenosnih sistema i

12) energetska efikasnost elektroenergetskih sistema.

(2) Korisnici prenosnog sistema električne energije dužni su da postupaju u skladu sa propisima iz stava 1 ovog člana.

(3) Propise iz stava 1 ovog člana u skladu sa potvrđenim međunarodnim sporazumima, pravilima, uputstvima za rad sistema u interkonekciji ENTSO-E i nadležnih organa Zajednice donosi Ministarstvo.

Regionalna saradnja operatora prenosnog sistema električne energije

Član 10

Operator prenosnog sistema električne energije dužan je da uspostavlja regionalnu saradnju u okviru ENTSO-E i promoviše operativne dogovore na regionalnom nivou u cilju obezbjeđenja optimalnog upravljanja sistemom, razvoja razmjene električne energije, integracije mehanizama balansiranja sistema i obezbjeđenja systemske rezerve, kao i koordinirane dodjele prekograničnih kapaciteta pod jednakim uslovima na tržišnim principima, uzimajući u obzir značaj kratkoročne dodjele prekograničnih kapaciteta u okviru energetske transakcija (implicitne aukcije).

Međusobne naknade operatora prenosnih sistema električne energije

Član 11

(1) Operator prenosnog sistema ima pravo na naknadu troškova koji su nastali ustupanjem sistema za prekogranične tokove električne energije.

(2) Operator prenosnog sistema dužan je da plati naknadu troškova za korišćenje sistema drugih operatora prenosnih sistema za potrebe domaćih korisnika.

(3) Količina prekograničnih tokova koji su nastali ustupanjem sistema, kao i količina prekograničnih tokova koji su nastali korišćenjem sistema drugih operatora, a potiču i/ili završavaju u sistemu Crne Gore, određuje se na osnovu izmjerenih fizičkih tokova električne energije u određenom vremenskom intervalu.

(4) Naknade iz st. 1 i 2 ovog člana određuju se na osnovu očekivanog višegodišnjeg prosjeka dodatnih troškova koji uključuju tehničke gubitke, investicije u novu infrastrukturu i troškove amortizacije i održavanja postojeće infrastrukture srazmjerno korišćenju za prekogranične tokove, naročito uzimajući u obzir sigurnost snabdijevanja.

(5) Naknade iz st. 1 i 2 ovog člana određuju se na osnovu troškova utvrđenih primjenom standardnih metoda u skladu sa ugovorom iz člana 12 stav 1 ovog zakona.

(6) Naknade iz st. 1 i 2 ovog člana, u postupku određivanja, umanjuju se za koristi od ustupanja sistema za prekogranične tokove električne energije.

Član 12

(1) Međusobna prava i obaveze uključujući način i rokove za obračun naknada iz člana 11 ovog zakona i njihove korekcije utvrđuju se ugovorom koji sa operatorima prenosnih sistema električne energije država članica zaključuje operator prenosnog sistema.

(2) Osnove za učešće operatora prenosnog sistema u postupku zaključivanja ugovora iz stava 1 ovog člana utvrđuje Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

Cijene za korišćenje prenosnog sistema električne energije

Član 13

(1) Radi obezbjeđenja uslova za rad prenosnog sistema električne energije u interkonekciji, Agencija je, u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorom, dužna da metodologije koje utvrđuje uskladi sa zajedničkim regulatornim pristupom Zajednice i obezbijedi da cijene za korišćenje prenosnog sistema električne energije:

1) budu zasnovane na potrebi sigurnog rada sistema,

2) odražavaju stvarne troškove, u mjeri u kojoj odgovaraju troškovima efikasnog, strukturno uporedivog operatora prenosnog sistema, i

3) ne zavise od udaljenosti korisnika.

(2) U postupku utvrđivanja cijena korišćenja prenosnog sistema uzimaju se u obzir:

1) troškovi i prihodi ostvareni naknadama iz člana 11 ovog zakona,

2) troškovi i prihodi koji se očekuju u narednom periodu procijenjeni na osnovu ostvarenih u prethodnom periodu.

(3) Prilikom utvrđivanja cijena iz stava 1 ovog člana za proizvođače i krajnje kupce, kao korisnike sistema, uzimaju se u obzir tehnički gubici i zagušenja u prenosnom sistemu, investicije u razvoj infrastrukture, kao i potrebe za obezbjeđenjem jasnih smjernica energetske subjektima na određenom prostoru (lokacijskih signala) na nivou Zajednice.

(4) Utvrđivanje cijena iz stava 1 ovog člana ne utiče na naknade za prijavljene izvoze i uvoze koji su rezultat upravljanja zagušenjem u skladu sa pravilima iz člana 14 ovog zakona.

(5) Dodatne naknade za pojedinačne transakcije za prijavljeni tranzit električne energije nijesu dozvoljene.

Dodjela raspoloživih prenosnih kapaciteta i opšti principi upravljanja zagušenjima

Član 14

(1) Dodjela raspoloživih kapaciteta za prenos električne energije vrši se na osnovu pravila koja donosi operator prenosnog sistema u skladu sa smjernicama o upravljanju i dodjeli raspoloživih prekograničnih prenosnih kapaciteta.

(2) Smjernice iz stava 1 ovog člana utvrđuju se propisom Vlade.

Član 15

(1) Upravljanje zagušenjima u prenosnom sistemu operator prenosnih sistema sprovodi na nediskriminatoran način u skladu sa tržišnim principima, koji obezbjeđuju cijene koje učesnike

na tržištu i operatore prenosnih sistema mogu uputiti na preduzimanje odgovarajućih poslovnih aktivnosti (jasne cjenovne signale).

(2) Upravljanje zagušenjima vrši se primjenom redišpečiranja, kontratrgovinom i drugim metodama, koje ne ugrožavaju realizaciju ugovorenih transakcija i ne daju prioritet bilo kojoj transakciji.

(3) Izuzetno, ako metode iz stava 2 ovog člana ne mogu obezbijediti realizaciju ugovorenih transakcija, može se vršiti smanjenje njihovog obima.

(4) Smanjenje obima transakcija iz stava 3 ovog člana vrši se na nediskriminatoran način.

(5) Učesnicima na tržištu kojima je dodijeljen prekogranični kapacitet nadoknađuje se svako ograničenje kapaciteta koje nije posljedica dejstva više sile.

Član 16

(1) Operator prenosnog sistema dužan je da stavi na raspolaganje korisnicima maksimalni mogući prenosni kapacitet, uz poštovanje standarda sigurnosti rada sistema.

(2) Učesnici na tržištu dužni su da blagovremeno potvrde korišćenje dodijeljenog kapaciteta operatoru prenosnog sistema.

(3) Operator prenosnog sistema dužan je da:

1) na transparentan i nediskriminatoran način ponovo ponudi prenosni kapacitet čije korišćenje nije potvrđeno u skladu sa stavom 2 ovog člana;

2) zahtjeve za prekograničnim prenosom energije u suprotnim smjerovima kombinuje, u mjeri u kojoj je to tehnički moguće, kako bi kapacitet bio iskorišćen u maksimalnoj mogućoj mjeri;

3) odobri zahtjev za prekogranični prenos električne energije koji umanjuje zagušenje u prenosnom sistemu, ako se tim prenosom ne ugrožava sigurnost sistema.

Član 17

(1) Prihode ostvarene po osnovu dodjele raspoloživih prekograničnih prenosnih kapaciteta operator prenosnog sistema može da koristi za:

1) garantovanje neprekidne raspoloživosti dodijeljenog kapaciteta ili

2) ulaganje u održavanje ili povećanje postojećih prekograničnih prenosnih kapaciteta i izgradnju novih interkonektora, u skladu sa planom razvoja.

(2) Prihodi ostvareni po osnovu dodjele raspoloživih prekograničnih prenosnih kapaciteta koji se ne iskoriste u svrhe iz stava 1 ovog člana mogu se, uz odobrenje i do iznosa koji odredi Agencija, uključiti u prihod operatora prenosnog sistema prilikom utvrđivanja metodologija i cijena korišćenja prenosnog sistema električne energije, kao i koristiti za obezbjeđenje povrata na investiciju u taj prekogranični kapacitet i dodatnu infrastrukturu u prenosnom sistemu potrebnu za garantovanje raspoloživosti kapaciteta u iznosu koji odobri Agencija.

(3) Dio prihoda koji prelazi iznos iz stava 2 ovog člana čuva se na posebnom internom računu operatora prenosnog sistema kao rezervacija za namjene iz stava 1 ovog člana.

(4) Agencija je dužna da obavijesti Sekretarijat o odobrenjima iz stava 2 ovog člana.

Novi interkonektori

Član 18

(1) Interkonektori jednosmjerne struje čijoj izgradnji se pristupa mogu se na zahtjev investitora interkonektora na određeno vrijeme izuzeti od primjene opštih principa upravljanja zagušenjima (u daljem tekstu: izuzeće), ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

1) investicijom se povećava konkurencija u snabdijevanju električnom energijom;

2) nivo rizika je takav da se investicija neće realizovati bez odobrenja izuzeća;

3) interkonektor je u svojini pravnog ili fizičkog lica koje je pravno odvojeno od operatora sistema na čije sisteme će se priključiti;

4) da troškove korišćenja interkonektora plaćaju njegovi neposredni korisnici;

- 5) da se kapital, odnosno investicija i operativni troškovi interkonektora ne nadoknađuju iz cijene korišćenja prenosnog ili distributivnog sistema koje interkonektor povezuje i
- 6) da se izuzećem ne narušava konkurencija i efikasno funkcionisanje tržišta ili efikasno funkcionisanje sistema na koji je interkonektor povezan.

(2) Izuzeće iz stava 1 ovog člana primjenjuje se i na interkonektore naizmjenične struje, ako su troškovi i rizik investicije znatno veći od troškova i rizika koji uobičajeno prate povezivanje sa susjednim prenosnim sistemima drugih država.

(3) Odredba stava 1 ovog člana primjenjuje se i u slučaju rekonstrukcije postojećih interkonektora kojom se znatno povećava kapacitet.

Član 19

(1) U postupku odobravanja izuzeća iz člana 18 ovog zakona Agencija će:

- 1) utvrditi obim izuzeća kapaciteta (cjelokupni ili dio) interkonektora;
- 2) utvrditi trajanje izuzeća i objektivne uslove za pristup interkonektoru pod jednakim uslovima;
- 3) uzeti u obzir procjenu uticaja izgradnje planiranih kapaciteta u Crnoj Gori u odnosu na period realizacije projekta interkonektora;
- 4) odobriti pravila za upravljanje i dodjelu raspoloživih kapaciteta koja pripremi investitor i kojima se ne narušava izvršavanje dugoročnih ugovora;
- 5) razmotriti mišljenje operatora prenosnog sistema na pravila iz tačke 4 ovog stava;

6) cijeniti opšte okolnosti u državi u vezi sa novim interkonekcijama.

(2) Pravilima iz stava 1 tačka 4 ovog člana utvrđuje se:

- 1) obaveza nuđenja neiskorišćenih kapaciteta na tržištu,
- 2) pravo korisnika infrastrukture da trguju svojim ugovorenim kapacitetima na sekundarnom tržištu.

(3) Investitor je dužan da pravila iz stava 1 tačka 4 ovog člana dostavi operatoru prenosnog sistema radi davanja mišljenja.

(4) O izuzeću iz člana 18 ovog zakona odlučuje Agencija nakon postizanja saglasnosti sa regulatornim organizacijama država na čije prenosne sisteme električne energije izgradnja interkonektora ima uticaja.

(5) Sadržaj zahtjeva i dokumentaciju koja se dostavlja uz zahtjev za izuzeće propisuje Agencija.

(6) Odluka iz stava 4 ovog člana naročito sadrži:

- 1) naziv i sjedište investitora;
- 2) naziv i lokaciju interkonektora;
- 3) naponski nivo i kapacitet interkonektora;
- 4) obim izuzeća kapaciteta i vrijeme izuzeća;
- 5) razloge za odobravanje izuzeća uključujući finansijske podatke koji opravdavaju potrebu izuzeća;
- 6) izvršene analize uticaja na konkurenciju i efikasno funkcionisanje unutrašnjeg tržišta električne energije koji nastaje odobravanjem izuzeća;
- 7) razloge za period i udio ukupnog kapaciteta odnosno infrastrukture za koju se odobrava izuzeće;
- 8) rezultat konsultacija sa uključenim regulatornim organizacijama;
- 9) doprinos interkonektora diverzifikaciji snabdijevanja.

Član 20

(1) Zahtjev iz člana 18 stav 1 ovog zakona, Agencija po prijemu, bez odlaganja dostavlja Sekretarijatu i Regulatornom odboru Energetske zajednice (u daljem tekstu: Regulatorni odbor).

(2) Ako u roku od šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva za izuzeće postigne saglasnost o izuzeću sa nadležnim regulatornim organizacijama iz člana 19 stav 4 ovog zakona, Agencija odlučuje o izuzeću i o tome obavještava Regulatorni odbor.

- (3) Odluku iz stava 2 ovog člana Agencija objavljuje u „Službenom listu Crne Gore“.
- (4) Agencija je dužna da na zahtjev i u roku koji odredi Sekretarijat dostavi dodatne informacije o izuzeću.
- (5) Ako Agencija tražene informacije iz stava 4 ovog člana ne dostavi u ostavljenom roku, zahtjev iz stava 1 ovog člana smatra se povučenim, osim ako je, prije isteka, ostavljeni rok produžen uz saglasnost Sekretarijata i nadležnih regulatornih organizacija ili te organizacije obavijeste Sekretarijat da smatraju da je obavještanje završeno.
- (6) Agencija je dužna da u skladu sa obavezama preuzetim potvrđenim međunarodnim ugovorom u najvećoj mjeri uvaži mišljenje Sekretarijata i u roku od mjesec dana od dana njegovog prijema odluči o zahtjevu za izuzeće i o tome obavjesti Sekretarijat.
- (7) Mišljenje o odobrenju izuzeća u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorom prestaje da važi ako izgradnja interkonektora ne započne u roku od dvije godine, odnosno ako interkonektor nije pušten u upotrebu u roku od pet godina, od dana davanja mišljenja, osim ako Sekretarijat uvaži da je do kašnjenja došlo iz razloga koji su van kontrole investitora kojem je odobreno izuzeće.

Član 21

- (1) U slučaju da se u postupku konsultacija ne postigne saglasnost sa nadležnim regulatornim organizacijama drugih država članica u roku od šest mjeseci od dana podnošenja posljednjeg zahtjeva za izuzeće ili ako se tako dogovori sa tim organizacijama, Agencija će Regulatornom odboru dostaviti zahtjev za donošenje odluke o izuzeću, u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorom.
- (2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, Agencija i podnosilac zahtjeva za izuzeće dužni su da na zahtjev Regulatornog odbora u ostavljenom roku dostave svoje mišljenje.

III. DOSTAVLJANJE I OBJAVLJIVANJE PODATAKA OD ZNAČAJA ZA TRŽIŠTE ELEKTRIČNE ENERGIJE

Pružanje informacija

Član 22

- (1) U procesu upravljanja zagušenjima, u cilju obezbjeđenja sigurnosti sistema, operator prenosnog sistema uspostavlja pravila koordinacije i razmjene informacija sa operatorima prenosnih sistema država članica.
- (2) Operator prenosnog sistema dužan je da na svojoj internet stranici objavi:
- 1) standarde sigurnosti, rada i planiranja razvoja prenosnog sistema koje koristi;
 - 2) metodologiju obračuna ukupnog prenosnog kapaciteta;
 - 3) granice pouzdanosti prenosnog kapaciteta zasnovane na električnim i fizičkim karakteristikama sistema;
 - 4) procjenu raspoloživog prenosnog kapaciteta na dnevnom nivou, prije početka dana prenosa i rezervisani prenosni kapacitet, procjene za sedmicu i mjesec unaprijed, kao i kvantitativnu indikaciju pouzdanosti raspoloživog prenosnog kapaciteta;
 - 5) podatke o prognoziranoj i stvarnoj potrošnji, raspoloživosti i stvarnoj upotrebi proizvodnih jedinica i jedinica potrošnje, dostupnosti i korišćenju sistema i interkonektora, kao i o balansnoj energiji i sistemskoj rezervi u snazi.
- (3) Podaci iz stava 2 tačka 5 ovog člana, koji se odnose na raspoloživost i stvarnu upotrebu malih proizvodnih jedinica i jedinica potrošnje, mogu se objavljivati zbirno.
- (4) Učesnici na tržištu i energetske subjekti dužni su da operatoru prenosnog sistema obezbijede podatke određene propisima iz člana 9 stav 1 ovog zakona.
- (5) Energetski subjekti koji posjeduju ili upravljaju proizvodnim jedinicama, od kojih najmanje jedna ima instalisani kapacitet od najmanje 250 MW, dužni su da čuvaju podatke u satnoj rezoluciji, za sva postrojenja kao dokaz o operativnim isporukama, strategiji ponude kod kupoprodaje energije, aukcija za dodjelu prekograničnih kapaciteta, tržišta pomoćnih usluga i vanberzanskih tržišta, najmanje pet godina od dana nastanka.

(6) Podatke iz stava 5 ovog člana energetske subjekti dužni su da dostave na zahtjev Agencije, organa nadležnog za zaštitu konkurencije i Sekretarijata.

(7) Podaci iz stava 5 ovog člana odnose se naročito na: raspoložive proizvodne kapacitete i obaveznu rezervu, uključujući alokaciju rezerve na nivou proizvodnih jedinica u vrijeme podnošenja ponude i u vrijeme realizacije proizvodnje.

Član 23

(1) Podatke iz člana 22 ovog zakona dužni su da stave na raspolaganje operatoru prenosnog sistema:

1) energetski subjekat koji posjeduje ili upravlja proizvodnim jedinicama električne energije, podatke o instalisanim jedinicama, planiranoj i ostvarenoj proizvodnji, planiranom ostvarenom prekidu proizvodnje i druge podatke o proizvodnim jedinicama od značaja za utvrđivanje pouzdanosti sistema;

2) operator distributivnog sistema, podatke o planiranoj ostvarenoj distributivnoj potrošnji i druge podatke o potrošnji krajnjih kupaca od značaja za utvrđivanje pouzdanosti sistema;

3) potrošači električne energije snage veće od 100 MW, podatke o planiranoj i realizovanoj potrošnji i prekidima u radu, kao i druge podatke od značaja za utvrđivanje pouzdanosti sistema;

4) energetski subjekat koji vrši dodjelu kapaciteta, podatke o procijenjenim i ponuđenim prekograničnim prenosnim kapacitetima sa ostvarenim cijenama i prihodima po osnovu upravljanja zagušenjima;

5) operator balansnog tržišta, podatke od značaja za obezbjeđenje balansne energije i cijene debalansa.

(2) Operator prenosnog sistema obezbjeđuje druge podatke od značaja za rad prenosnog sistema, koje ne dostave energetske subjekti i veliki potrošači iz stava 1 ovog člana (u daljem tekstu: primarni vlasnici podataka), u skladu sa propisom iz člana 24 ovog zakona.

(3) Primarni vlasnici podataka dužni su da operatoru prenosnog sistema dostavljaju potpune podatke na način i u formatu koji omogućava njihovu dalju obradu i blagovremeno prosljeđivanje ENTSO-E.

(4) Operator prenosnog sistema dužan je da, bez odlaganja, obradi i prosljedi podatke iz st. 1 i 2 ovog člana ENTSO-E, radi objavljivanja i ima pravo da te podatke objavi na svojoj internet stranici.

(5) Primarni vlasnik podataka može, uz prethodnu saglasnost operatora prenosnog sistema, podatke iz stava 1 ovog člana dostaviti ENTSO-E i posredstvom provajdera podataka.

(6) Operator prenosnog sistema prije davanja saglasnosti iz stava 5 ovog člana, procjenjuje da li provajder podataka ispunjava uslove za posredovanje podataka iz stava 3 ovog člana.

Član 24

(1) Bliži podaci koje obezbjeđuje operator prenosnog sistema i način dostavljanja i objavljivanja podataka od značaja za tržište električne energije utvrđuju se propisom Ministarstva.

(2) Odgovornost primarnih vlasnika podataka i operatora prenosnog sistema za tačnost podataka iz člana 22 ovog zakona ograničena je na slučajeve nemara i/ili namjerne greške.

(3) Primarni vlasnik podataka i operator prenosnog sistema u slučaju iz stava 2 ovog člana ne odgovaraju korisniku zbog izgubljene dobiti ili druge štete.

IV. USLOVI ZA KORIŠĆENJE PRENOSNOG SISTEMA ZA PREKOGRANIČNU RAZMJENU GASA

Potvrđivanje odluke o sertifikaciji operatora prenosnog sistema gasa

Član 25

(1) Ispunjenost uslova za sertifikaciju utvrđuje i odluku o sertifikaciji operatora prenosnog sistema gasa donosi Regulatorna agencija za energetiku (u daljem tekstu: Agencija) na način utvrđen zakonom kojim se uređuju uslovi za obavljanje energetske djelatnosti.

(2) Agencija bez odlaganja dostavlja Sekretarijatu privremenu odluku o sertifikaciji operatora prenosnog sistema gasa, radi dobijanja mišljenja.

(3) Agencija je dužna da, u skladu sa obavezama preuzetim potvrđenim međunarodnim ugovorom, uzme u obzir mišljenje Sekretarijata.

(4) Agencija će u roku od dva mjeseca, od dana dostavljanja mišljenja, odnosno isteka roka za dostavljanje mišljenja Sekretarijata donijeti odluku o sertifikaciji operatora prenosnog sistema gasa.

(5) Operator prenosnog sistema gasa i energetski subjekti koji obavljaju djelatnost proizvodnje i/ili snabdijevanja gasom dužni su da, na zahtjev Sekretarijata i/ili regulatornih organa država članica, bez odlaganja dostave sve tražene informacije, koje su potrebne za davanje mišljenja iz stava 2 ovog člana.

(6) Odluku o sertifikaciji sa mišljenjem Sekretarijata Agencija objavljuje u „Službenom listu Crne Gore“.

(7) Ako odluka o sertifikaciji prenosnog sistema električne energije odstupa od mišljenja Sekretarijata, Agencija sa tom odlukom objavljuje i obrazloženje za odstupanje.

Član 26

(1) Agencija učestvuje u postupku davanja mišljenja na odluku o sertifikaciji operatora prenosnog sistema električne energije druge članice Energetske zajednice.

(2) Agencija može, u bilo kojoj fazi davanja mišljenja iz stava 1 ovog člana, da zatraži potrebne informacije od operatora prenosnog sistema i/ili energetskog subjekta koji obavlja djelatnost proizvodnje ili snabdijevanja.

(3) Agencija je dužna da čuva povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija do kojih dođe u postupku iz stava 2 ovog člana.

(4) Ako u roku od dva mjeseca od dana dostavljanja odluke iz stava 1 ovog člana ne da mišljenje, Agencija ne može podnijeti prigovor na tu odluku.

Međunarodna saradnja operatora prenosnog sistema gasa

Član 27

(1) Operator prenosnog sistema gasa dužan je da podržava operativnu saradnju u cilju osiguranja optimalnog upravljanja sistemom Zajednice, razmjene gasa, koordinisane dodjele prekograničnih kapaciteta putem nediskriminatornih rješenja zasnovanih na tržišnim principima, vodeći računa o značaju kratkoročnih implicitnih aukcija za dodjelu prekograničnih kapaciteta, kao i integracije mehanizama za balansiranje.

(2) Operator prenosnog sistema gasa dužan je da saraduje sa operatorima prenosnih sistema gasa članica Zajednice.

(3) U cilju promocije uspostavljanja i omogućavanja funkcionisanja regionalnog i tržišta gasa Zajednice, prekogranične trgovine, kao i obezbjeđenja optimalnog upravljanja, koordiniranog rada i tehničkog razvoja crnogorskog i sistema za prenos gasa država članica, operator prenosnog sistema gasa dužan je da usaglasi svoje djelovanje sa propisima ENTSOG.

(4) Operator prenosnog sistema gasa dužan je da saraduje sa ENTSOG u skladu sa ciljevima utvrđenim zakonom i strateškim dokumentima iz oblasti energetike.

Pravila za rad prenosnog sistema gasa u interkonekciji

Član 28

(1) Operator prenosnog sistema gasa dužan je da obezbijedi rad sistema u interkonekciji u skladu sa posebnim propisima, kojima se uređuje:

- 1) sigurnost i pouzdanost sistema za prenos gasa;
- 2) priključenje na prenosni sistem gasa;
- 3) pristup treće strane;
- 4) razmjena podataka;

- 5) interoperabilnost;
 - 6) operativni postupci u hitnim slučajevima;
 - 7) dodjela kapaciteta i pravila o upravljanju zagušenjima;
 - 8) trgovanje u vezi sa operativnim pružanjem usluga pristupa sistemu i balansiranja sistema;
 - 9) transparentnost;
 - 10) balansiranje sistema;
 - 11) usklađenost tarifnih struktura za prenos, uključujući i lokacijske signale i pravila o naknadi između operatora prenosnih sistema;
 - 12) energetska efikasnost sistema za prenos gasa.
- (2) Korisnici sistema za prenos gasa dužni su da postupaju u skladu sa propisima iz stava 1 ovog člana.
- (3) Propise iz stava 1 ovog člana u skladu sa potvrđenim međunarodnim sporazumima, pravilima, uputstvima za rad sistema u interkonekciji ENTSOG i nadležnih organa Zajednice donosi Ministarstvo.

Cijene za korišćenje prenosnog sistema gasa

Član 29

(1) Radi obezbjeđenja uslova za rad prenosnog sistema električne energije u interkonekciji, Agencija je, u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorom, dužna da metodologije koje utvrđuje uskladi sa zajedničkim regulatornim pristupom Zajednice i obezbijedi da cijene za korišćenje prenosnog sistema gasa:

- 1) budu zasnovane na potrebi sigurnog rada sistema,
- 2) odražavaju stvarne troškove, u mjeri u kojoj oni odgovaraju troškovima efikasnog, strukturno uporedivog operatora prenosnog sistema,
- 3) uključuju adekvatan povrat na investicije, uz odgovarajuće uporedne analize,
- 4) olakšavaju efikasnu trgovinu gasom i konkurenciju,
- 5) onemogućavaju unakrsne subvencije korisnika sistema,
- 6) podstiču ulaganje u razvoj, održavanje ili stvaranje uslova za interoperabilnost prenosnih sistema i
- 7) ne ograničavaju likvidnost tržišta i ne ugrožavaju prekograničnu trgovinu.

(2) Cijene iz stava 1 ovog člana utvrđuju se posebno za svaku ulaznu i izlaznu tačku prenosnog sistema gasa.

(3) Cijene iz stava 1 ovog člana su transparentne i primjenjuju se na nediskriminatoran način.

(4) Izuzetno od stava 1 ovog člana, po odobrenju Agencije, cijene se mogu formirati na tržišnim principima.

(5) Utvrđivanje cijena iz stava 1 ovog člana direktnim ugovaranjem nije dozvoljeno.

(6) U slučaju da razlike u cijenama ili balansni mehanizmi ometaju trgovinu, operator prenosnog sistema gasa i Agencija će aktivno učestvovati u harmonizaciji cijena i principa naplate na nivou Zajednice.

Usluge pristupa prenosnom sistemu gasa

Član 30

(1) Operator prenosnog sistema gasa je dužan da:

- 1) osigura nediskriminatorno pružanje usluga svim korisnicima sistema,
- 2) pruža usluge garantovanog neprekidnog korišćenja sistema,
- 3) pruža usluge korišćenja sistema s mogućim prekidima, po cijenama primjerenim vjerovatnoći prekida,
- 4) korisnicima sistema ponudi dugoročne i kratkoročne usluge.

(2) Prilikom pružanja usluga iz stava 1 tačka 1 ovog člana, operator prenosnog sistema gasa dužan je da istu uslugu različitim korisnicima ponudi pod jednakim uslovima, na osnovu standardnih ugovora o prenosu ili prema pravilima o radu sistema koja odobrava Agencija.

(3) Datum početka i dužina trajanja ugovora o prenosu ne smije proizvoljno uticati na cijenu korišćenja prenosnog sistema gasa, a cijena mora odražavati tržišnu vrijednost usluge.

(4) Operator prenosnog sistema gasa može usloviti pristup sistemu odgovarajućom garancijom, u zavisnosti od boniteta korisnika.

(5) Garancija iz stava 4 ovog člana ne smije biti neopravdana prepreka za ulazak na tržište i mora biti nediskriminatorska, transparentna i srazmjerna vrijednosti usluge.

(6) Vrste usluga iz stava 1 ovog člana i bliži način njihovog pružanja, utvrđuju se propisom Agencije.

Usluge pristupa postrojenjima za TPG i sistemima za skladištenje

Član 31

(1) Operatori TPG terminala i sistema skladišta dužni su da:

1) pod jednakim uslovima ponude usluge pristupa sistemu svim korisnicima, pružaju usluge koje se mogu uskladiti s korišćenjem povezanih prenosnih sistema gasa i olakšavaju pristup TPG terminalu odnosno sistemu skladišta,

2) objavljuju podatke o korišćenju i raspoloživosti usluga, u vremenskom okviru koji se može uskladiti sa razumnim komercijalnim potrebama korisnika.

(2) Objavljivanje informacija iz stava 1 tačka 2 ovog člana kontroliše Agencija.

(3) Operator sistema skladišta dužan je da korisnicima sistema:

1) pruža usluge garantovanog neprekidnog korišćenja sistema skladišta,

2) pruža usluge korišćenja sa mogućim prekidima po cijenama koje odražavaju vjerovatnoću prekida,

3) ponudi dugoročne i kratkoročne usluge,

4) ponudi paket usluga ili pojedinačno usluge čuvanja, unošenja i iznošenja gasa.

(4) Datum početka primjene i rok na koji se zaključuje ugovor o pristupu ne smije proizvoljno uticati na ugovorenu cijenu, a cijena mora odražavati tržišnu vrijednost usluge korišćenja TPG terminala ili sistema skladišta.

(5) Ugovorna ograničenja minimalnog kapaciteta TPG terminala i skladišnog prostora treba da budu zasnovana na tehničkim ograničenjima i ne smiju da spriječe pristup uslugama manjim korisnicima.

(6) Operatori TPG terminala i sistema skladišta mogu pod jednakim uslovima pristup korisnika usloviti deponovanjem sredstava obezbjeđenja ili bankarskom garancijom, srazmjernom vrijednosti usluge za ugovoreni period, koja neće predstavljati neopravdanu prepreku za ulazak na tržište gasa.

(7) Vrste usluga iz st. 1 i 3 ovog člana i bliži način njihovog pružanja, utvrđuju se propisom Agencije.

Dodjela raspoloživih prenosnih kapaciteta i opšti principi upravljanja zagušenjima

Član 32

(1) Dodjela raspoloživih kapaciteta za prenos i skladištenje gasa vrši se na osnovu pravila koja donosi operator prenosnog sistema u skladu sa smjernicama o upravljanju i dodjeli raspoloživih prekograničnih prenosnih kapaciteta.

(2) Smjernice iz stava 1 ovog člana utvrđuju se propisom Vlade.

Član 33

(1) Operator prenosnog sistema gasa dužan je da stavi na raspolaganje učesnicima na tržištu maksimalan tehnički raspoloživi kapacitet, vodeći računa o integritetu i efikasnosti rada sistema, na svim relevantnim tačkama.

(2) Relevantne tačke iz stava 1 ovog člana utvrđuje Agencija, nakon pribavljanja mišljenja korisnika sistema.

(3) Postupak dodjele kapaciteta za prenos gasa utvrđen pravilima iz člana 32 ovog zakona treba da obezbijedi:

- 1) ekonomske signale za efikasno i maksimalno korišćenje tehničkih kapaciteta, koji će olakšati ulaganje u novu infrastrukturu i prekograničnu razmjenu gasa;
 - 2) usklađenost sa tržišnim mehanizmima, uključujući kratkoročna („spot“) tržišta, trgovačka čvorišta i sposobnost prilagođavanja uslovima tržišta;
 - 3) usklađenost sa uslovima za pristup prenosnim sistemima gasa članica Zajednice.
- (4) Postupak upravljanja zagušenjima utvrđen pravilima iz stava 3 ovog člana, treba da omogući lakšu prekograničnu trgovinu gasom i zasnovan je na sledećim principima:
- 1) operator prenosnog sistema dužan je da u slučaju ugovornog zagušenja ponudi na primarnom tržištu neiskorišćeni kapacitet najmanje kao negarantovani kapacitet i najkasnije dan unaprijed;
 - 2) korisnik sistema može preprodati ili dati u podzakup svoj ugovoreni, a neiskorišćeni kapacitet na sekundarnom tržištu, o čemu je dužan da obavijesti operatora prenosnog sistema.
- (5) Operator prenosnog sistema dužan je da upravlja fizičkim zagušenjima na nediskriminatoran i transparentan način u skladu sa pravilima iz člana 32 ovog zakona.
- (6) Prilikom planiranja novih ulaganja u prenosni sistem, operator prenosnog sistema dužan je da uzme u obzir potrebe tržišta za dodatnim prenosnim kapacitetima i sigurnost snabdijevanja gasom.

Član 34

- (1) Operator TPG terminala, odnosno operator sistema skladišta dužan je da stavi na raspolaganje učesnicima na tržištu maksimalni tehnički raspoloživi kapacitet sistema skladišta i TPG terminala, vodeći računa o integritetu i efikasnosti rada sistema.
- (2) Postupak dodjele kapaciteta za skladištenje gasa utvrđen pravilima iz člana 32 ovog zakona treba da obezbijedi:
 - 1) emitovanje adekvatnih ekonomskih signala efikasnog i maksimalnog korišćenja kapaciteta sistemam, koji će olakšati ulaganje u novu infrastrukturu,
 - 2) kompatibilnost sa tržišnim pravilima i prilagodljivost promjenljivim tržišnim uslovima i
 - 3) kompatibilnost sa postupcima koji se primjenjuju u povezanim prenosnim sistemima.
- (3) Operator sistema dužan je da na primarnom tržištu ponudi neiskorišćeni garantovani i negarantovani kapacitet TPG terminala i sistema skladišta, najkasnije dan unaprijed.
- (4) Korisnici TPG terminala i sistema skladišta imaju pravo da prenesu dobijeni kapacitet na treće lice.

Trgovina pravima na kapacitete

Član 35

- (1) Operator prenosnog sistema gasa, sistema skladišta, odnosno TPG terminala dužan je da omogući slobodnu trgovinu pravima na kapacitete za prenos i skladištenje gasa na transparentan način i pod jednakim uslovima.
- (2) Operator iz stava 1 ovog člana dužan je da primjenjuje standardne ugovore o prenosu gasa, korišćenju TPG terminala i skladištenju i postupke na primarnom tržištu, kojima se olakšava sekundarna trgovina kapacitetima.
- (3) Operator iz stava 1 ovog člana dužan je da prizna prenos prava na kapacitete stečenih na primarnom tržištu, kada ga o tome obavijesti korisnik sistema.
- (4) Operator iz stava 1 ovog člana dužan je da dostavi Agenciji na odobravanje ugovore i pravila o postupcima iz stava 2 ovog člana.

Pravila za balansiranje prenosnog sistema gasa

Član 36

- (1) Pravila za balansiranje prenosnog sistema gasa donose se po postupku utvrđenom zakonom kojim se uređuje obavljanje djelatnosti prenosa gasa.

(2) Operator prenosnog sistema gasa dužan je da obezbijedi da pravila za balansiranje prenosnog sistema gasa odražavaju stvarne potrebe sistema i budu prilagođena resursima koji su na raspolaganju operatoru i zasnovana na tržišnim principima.

(3) Operator prenosnog sistema gasa dužan je da obezbijedi korisnicima raspoložive informacije u obračunskim periodima o njihovoj uravnoteženosti i odstupanjima, utvrđenim u skladu sa pravilima iz stava 1 ovog člana, koje su im potrebne za pravovremeno i pouzdano samostalno preduzimanje korektivnih mjera,

(4) Operator prenosnog sistema gasa ne smije zaračunavati korisnicima posebnu naknadu za pružanje informacija iz stava 3 ovog člana.

(5) Troškove balansiranja prenosnog sistema gasa nastale po osnovu primjene pravila iz stava 1 ovog člana, operatoru prenosnog sistema gasa nadoknađuju korisnici sistema.

(6) Pojedinačno učešće korisnika sistema u nadoknadi troškova iz stava 5 ovog člana, u granicama tehničkih mogućnosti, odražava:

1) troškove balansiranja sistema, koje ima operator sistema i

2) primjerene podsticaje korisnicima sistema da održavaju sopstveni balans.

(7) Zabranjeno je međusobno subvencionisanje korisnika sistema i sprječavanje ulaska novih učesnika na tržište gasa.

(8) Operator prenosnog sistema gasa dužan je da pravila iz stava 1 ovog člana i sve cijene koje se na osnovu njih proračunavaju, objavljuje na svojoj internet stranici.

Odstupanja i izuzeća

Član 37

Odredbe čl. 28 do 36 ovog zakona ne primjenjuju se na objekte gasne infrastrukture i sisteme za prenos gasa za koje su utvrđena izuzeća zakonom kojim se uređuju djelatnosti prenosa i skladištenja gasa.

V. DOSTAVLJANJE I OBJAVLJIVANJE PODATAKA OD ZNAČAJA ZA TRŽIŠTE GASA

Transparentnost djelatnosti prenosa gasa

Član 38

(1) Operator prenosnog sistema gasa dužan je da, u cilju obezbjeđenja transparentnosti objavi:

1) detaljne informacije o uslugama i uslovima pod kojima pruža te usluge, uključujući i tehničke podatke potrebne korisnicima za efikasno korišćenje sistema;

2) podatke o tehničkim, ugovorenim i raspoloživim kapacitetima za sve relevantne tačke sistema, na standardizovan način, prilagođen korisnicima;

3) podatke o planiranoj i realizovanoj ponudi i potražnji, zasnovane na prijavama, dostupnim prognozama i ostvarenim veličinama.

4) informacije o mjerama preduzetim za potrebe balansiranja sistema, koje obuhvataju i ostvarene troškove i prihode.

(2) Relevantne tačke prenosnog sistema iz stava 1 tačka 2 ovog člana, utvrđuje operator prenosnog sistema gasa, a odobrava Agencija, po pribavljanju mišljenja korisnika sistema.

(3) Agencija, kontroliše izvršenje obaveza iz stava 1 ovog člana.

(4) Agencija je dužna da, u cilju osiguranja transparentnosti, objektivnosti i nediskriminatornosti cijena i naknada za korišćenje prenosnog sistema gasa, objavi podatke i metodologiju za utvrđivanje cijena i naknada.

(5) Učesnici na tržištu i energetski subjekti dužni su da operatoru prenosnog sistema gasa dostavljaju ažurirane podatke o stepenu iskorišćenosti kapaciteta koje koriste i druge podatke određene ugovorom.

Transparentnost djelatnosti skladištenja gasa

Član 39

(1) Operator sistema za skladištenje gasa, odnosno postrojenja za TPG dužan je da, u cilju obezbjeđenja transparentnosti, objavi:

1) detaljne informacije o uslugama i uslovima pod kojima pruža usluge, uključujući tehničke podatke potrebne korisnicima za efikasno korišćenje sistema;

2) podatke o tehničkim, ugovorenim i raspoloživim kapacitetima za sve relevantne tačke sistema, na standardizovani način, prilagođen korisnicima;

3) podatke o količini gasa u skladišnim postrojenjima ili TPG terminalima, zbirno ili pojedinačno, zavisno od načina na koji se nude korisnicima, ulaznim i izlaznim tokovima, kao i raspoloživim kapacitetima, za sve svoje sisteme skladišta i TPG terminale, koji obuhvataju i podatke o količinama koje su izuzete od pristupa treće strane.

(2) Operator sistema skladišta, odnosno TPG terminala dužan je da informacije iz stava 1 ovog člana dostavlja operatoru prenosnog sistema gasa, radi zajedničkog objavljivanja sa informacijama i podacima iz člana 38 stav 1 ovog zakona.

(3) Informacije iz stava 1 tačka 3 ovog člana ažuriraju se najmanje jedanput dnevno.

(4) Ako sistemom skladišta gasa upravlja samo jedan korisnik, taj korisnik može podnijeti Agenciji obrazloženi zahtjev za zaštitu povjerljivosti podataka iz stava 1 tačka 3 ovog člana.

(5) Ako utvrdi da je zahtjev iz stava 4 ovog člana opravdan, Agencija može da oslobodi operatora sistema skladišta od obaveze objavljivanja podataka iz stava 1 tačka 3 ovog člana na period do godinu dana.

(6) Opravdanost zahtjeva iz stava 4 ovog člana Agencija cijeni naročito u odnosu na negativni uticaj objavljivanja podataka na cjelokupnu poslovnu strategiju korisnika sistema skladišta i uticaj neobjavljivanja na konkurentnost tržišta gasa.

(7) Korisnik sistema je dužan i u slučaju iz stava 5 ovog člana da dostavi podatke operatoru prenosnog sistema gasa.

(8) Operator prenosnog sistema gasa je dužan da podatke iz stava 7 ovog člana objavi u okviru zbirnih podataka, osim kada su zbirni podaci identični sa podacima čije je neobjavljivanje Agencija odobrila.

(9) Agencija je dužna da, u cilju obezbjeđenja transparentnosti, objektivnosti i nediskriminatornosti cijena i naknada za korišćenje sistema skladišta i TPG terminala, objavi podatke i metodologiju za utvrđivanje tih cijena i naknada.

Čuvanje podataka i informacija

Član 40

(1) Operator prenosnog sistema gasa, operator sistema skladišta gasa, odnosno operator TPG sistema dužan je da sve podatke i informacije iz čl. 38 i 39 ovog zakona, kao i druge informacije potrebne za primjenu smjernica iz člana 32 ovog zakona, čuva najmanje pet godina od dana nastanka.

(2) Podatke iz stava 1 ovog člana nadležni operator dužan je da dostavi na zahtjev Agencije, organa nadležnog za zaštitu konkurencije i Sekretarijata.

VI. MJERE ZA OBEZBJEĐENJE SIGURNOSTI SNABDIJEVANJA GASOM

Član 41

(1) Radi obezbjeđenja sigurnog snabdijevanja gasom energetske subjekti koji obavljaju djelatnosti snabdijevanja, prenosa, skladištenja, distribucije gasa, upravljanja postrojenjem i trgovine na veliko i snabdijevanjem TPG dužni su da sprovode naročito:

1) u slučaju ugrožavanja sigurnog snabdijevanja gasom, mjere kojima se obezbjeđuje odgovarajuće i neprekidno funkcionisanje tržišta gasa, kada ono nije u stanju da obezbijedi potrebne količine gasa;

2) jasno definisanje i podjelu odgovornosti između subjekata za gas u pogledu preventivnih aktivnosti i mjera u slučaju poremećaja snabdijevanja;

3) transparentne postupke koordinacije planiranja i postupanja u vanrednim situacijama.

(2) Mjere iz stava 1 ovog člana utvrđuju se propisom Vlade.

(3) Mjere iz stava 1 ovog člana utvrđuju se i sprovode u skladu sa procjenom rizika u snabdijevanju gasom koju vrši Ministarstvo.

Član 42

Tehnički uslovi koje treba da ispunjavaju objekti za prenos, distribuciju i skladištenje gasa, postupci izuzeća, standardi snabdijevanja, način procjene rizika, sadržaj interventnog plana za snabdijevanje gasom, nivo rizika, način razmjene informacija, tržišne i netržišne mjere za sigurnost snabdijevanja gasom, način i uslovi saradnje u pogledu utvrđivanja i sprovođenja vanrednih mjera u okviru Zajednice u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorom utvrđuju se propisom Vlade.

Član 43

Ministarstvo na osnovu procjene rizika u snabdijevanju gasom utvrđuje preventivni akcioni plan i interventni plan, sprovodi mjere za implementaciju tih planova, prati sigurnost snabdijevanja i saraduje sa nadležnim organima i organizacijama u cilju sprječavanja prekida snabdijevanja i ograničenja šteta u slučajevima prekida snabdijevanja.

VII. USKLAĐENOST POSLOVANJA I SARADNJA

Usklađenost poslovanja

Član 44

Agencija kontroliše usklađenost poslovanja energetske subjekata sa ovim zakonom na način propisan zakonom kojim se uređuje obavljanje energetske djelatnosti.

Saradnja sa drugim organima

Član 45

Agencija radi ispunjavanja ciljeva ovog zakona saraduje sa regulatornim organima drugih država članica, Sekretarijatom i Regulatornim odborom.

VIII. KAZNE ODREDBE

Novčane kazne

Član 46

(1) Novčanom kaznom od 10.000 eura do 20.000 eura, kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

1) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne saraduje sa drugim operatorima prenosnih sistema u okviru ENTSO-E, u cilju promocije uspostavljanja i omogućavanja funkcionisanja regionalnog tržišta i tržišta električne energije Zajednice, prekogranične trgovine, kao i obezbjeđenja optimalnog upravljanja, koordiniranog rada i odgovarajućeg tehničkog razvoja crnogorskog i evropskog elektroprenosnog sistema (član 8 stav 1);

2) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne uspostavlja regionalnu saradnju u okviru ENTSO-E i ne promovira operativne dogovore na regionalnom nivou, u cilju obezbjeđenja optimalnog upravljanja sistemom, razvoja razmjene električne energije, integracije mehanizama balansiranja sistema i obezbjeđenja sistemske rezerve, kao i koordinirane dodjele prekograničnih kapaciteta pod jednakim uslovima na tržišnim principima, uzimajući u obzir značaj kratkoročne dodjele prekograničnih kapaciteta u okviru energetske transakcije (član 10);

3) kao operator prenosnog sistema, ne plati naknadu troškova za korišćenje sistema drugih operatora prenosnih sistema za potrebe domaćih korisnika (član 11 stav 2);

4) kao operator prenosnog sistema, na transparentan i nediskriminatoran način, ponovo ne ponudi prenosni kapacitet čije korišćenje nije potvrđeno u skladu sa članom 16 stav 2 ovog zakona, i/ili zahtjeve za prekograničnim prenosom energije u suprotnim smjerovima ne kombinuje u mjeri u kojoj je to tehnički moguće, kako bi kapacitet bio iskorišćen u maksimalno mogućoj mjeri i/ili ne odobri zahtjev za prekogranični prenos električne energije koji umanjuje zagušenje u prenosnom sistemu, ako se tim prenosom ne ugrožava sigurnost sistema (član 16 stav 3);

5) kao investitor pravila za upravljanje i dodjelu raspoloživih kapaciteta iz člana 19 stav 1 tačka 4 ovog zakona, ne dostavi operatoru prenosnog sistema, radi davanja mišljenja (član 19 stav 3);

6) kao operator prenosnog sistema, na svojoj internet stranici, ne objavi standarde sigurnosti, rada i planiranja razvoja prenosnog sistema koje koristi i/ili metodologiju obračuna ukupnog prenosnog kapaciteta i/ili granice pouzdanosti prenosnog kapaciteta zasnovane na električnim i fizičkim karakteristikama sistema i/ili procjenu raspoloživog prenosnog kapaciteta na dvnevnom nivou, prije početka dana prenosa i rezervisani prenosni kapacitet, procjene za sedmicu i mjesec unaprijed, kao i kvantitativnu indikaciju pouzdanosti raspoloživog prenosnog kapaciteta i/ili podatke o prognoziranoj i stvarnoj potrošnji, raspoloživosti i stvarnoj upotrebi proizvodnih jedinica i jedinica potrošnje, dostupnosti i korišćenju sistema i interkonektora, kao i o balansnoj energiji i sistemske rezervi u snazi (član 22 stav 2);

7) kao energetski subjekat koji posjeduje ili upravlja proizvodnim jedinicama, od kojih najmanje jedna ima instalisani kapacitet od najmanje 250 MW, ne čuva podatke u satnoj rezoluciji za sva postrojenja, kao dokaz o operativnim isporukama, strategiji ponude kod kupoprodaje energije, aukcija za dodjelu prekograničnih kapaciteta, tržišta pomoćnih usluga i vanberzanskih tržišta, najmanje pet godina od dana nastanka (član 22 stav 5);

8) kao energetski subjekat ne dostavi na zahtjev Agencije i/ili organa nadležnog za zaštitu konkurencije i/ili Sekretarijata podatke iz člana 22 stav 5 ovog zakona (član 22 stav 6);

9) kao energetski subjekat, koji posjeduje ili upravlja proizvodnim jedinicama električne energije, ne stavi na raspolaganje operatoru prenosnog sistema podatke o instalisanim jedinicama, planiranoj i ostvarenoj proizvodnji i planiranom ostvarenom prekidu proizvodnje (član 23 stav 1 tačka 1);

10) kao operator distributivnog sistema, ne stavi na raspolaganje operatoru prenosnog sistema podatke o planiranoj ostvarenoj distributivnoj potrošnji (član 23 stav 1 tačka 2);

11) kao potrošač električne energije snage veće od 100 MW, ne stavi na raspolaganje operatoru prenosnog sistema podatke o planiranoj i realizovanoj potrošnji i prekidima u radu (član 23 stav 1 tačka 3);

12) kao energetski subjekat koji vrši dodjelu kapaciteta, ne stavi na raspolaganje operatoru prenosnog sistema podatke o procijenjenim i ponuđenim prekograničnim prenosnim kapacitetima sa ostvarenim cijenama i prihodima po osnovu upravljanja zagušenjima (član 23 stav 1 tačka 4);

13) kao operator prenosnog sistema gasa, ne podržava operativnu saradnju u cilju osiguranja optimalnog upravljanja sistemom Zajednice, razmjene gasa, koordinisane dodjele prekograničnih kapaciteta putem nediskriminatornih rješenja zasnovanih na tržišnim principima vodeći računa o značaju kratkoročnih implicitnih aukcija za dodjelu prekograničnih kapaciteta, kao i integracije mehanizama za balansiranje (član 27 stav 1);

14) kao operator prenosnog sistema gasa, ne saraduje sa operatorima prenosnih sistema gasa članica Zajednice (član 27 stav 2);

15) kao operator prenosnog sistema gasa, ne osigura nediskriminatorno pružanje usluga svim korisnicima sistema i/ili ne pruža usluge garantovanog neprekidnog korišćenja sistema i/ili ne pruža usluge korišćenja sistema sa mogućim prekidima, po cijenama primjerenim

vjerovatnoći prekida i/ili korisnicima sistema ne ponudi dugoročne i kratkoročne usluge (član 30 stav 1);

16) kao operator TPG terminala i sistema skladišta, pod jednakim uslovima ne ponude usluge pristupa sistemu svim korisnicima i/ili ne pružaju usluge koje se mogu uskladiti sa korišćenjem povezanih prenosnih sistema gasa i olakšavaju pristup TPG terminalu, odnosno sistemu skladišta (član 31 stav 1 tačka 1);

17) kao operator sistema skladišta, korisnicima sistema ne pruža usluge garantovanog neprekidnog korišćenja sistema skladišta i/ili ne pruža usluge korišćenja sa mogućim prekidima po cijenama koje odražavaju vjerovatnoću prekida i/ili ne ponudi dugoročne i kratkoročne usluge i/ili ne ponudi paket usluga ili pojedinačno usluge čuvanja, unošenja i iznošenja gasa (član 31 stav 3);

18) kao operator prenosnog sistema gasa, ne stavi na raspolaganje učesnicima na tržištu maksimalan tehnički raspoloživi kapacitet, vodeći računa o integritetu i efikasnosti rada sistema, na svim relevantnim tačkama (član 33 stav 1);

19) kao operator prenosnog sistema, prilikom planiranja novih ulaganja u prenosni sistem, ne uzme u obzir potrebe tržišta za dodatnim prenosnim kapacitetima i sigurnost snabdijevanja gasom (član 33 stav 6);

20) kao operator TPG terminala, odnosno operator sistema skladišta, ne stavi na raspolaganje učesnicima na tržištu maksimalni tehnički raspoloživi kapacitet sistema skladišta i TPG terminala, vodeći računa o integritetu i efikasnosti rada sistema (član 34 stav 1);

21) kao operator sistema ne ponudi, najkasnije dan unaprijed, na primarnom tržištu, neiskorišćeni garantovani i negarantovani kapacitet TPG terminala i sistema skladišta (član 34 stav 3);

22) kao operator prenosnog sistema gasa, sistema skladišta, odnosno TPG terminala, ne omogući slobodnu trgovinu pravima na kapacitete za prenos i skladištenje gasa na transparentan način i pod jednakim uslovima (član 35 stav 1);

23) kao operator prenosnog sistema gasa, sistema skladišta odnosno TPG terminala, ne primjenjuje standardne ugovore o prenosu gasa, korišćenju TPG terminala i skladištenju i postupke na primarnom tržištu, kojima se olakšava sekundarna trgovina kapacitetima (član 35 stav 2);

24) kao operator prenosnog sistema gasa, sistema skladišta odnosno TPG terminala, ne prizna prenos prava na kapacitete stečenih na primarnom tržištu, kada ga o tome obavijesti korisnik sistema (član 35 stav 3);

25) kao operator prenosnog sistema gasa, ne obezbijedi da pravila za balansiranje prenosnog sistema gasa odražavaju stvarne potrebe sistema i budu prilagođena resursima koji su na raspolaganju operatoru (član 36 stav 2);

26) kao operator prenosnog sistema gasa, ne obezbijedi korisnicima raspoložive informacije u obračunskim periodima o njihovoj uravnoteženosti i odstupanjima utvrđenim u skladu sa pravilima za balansiranje prenosnog sistema gasa iz člana 36 stav 1 ovog zakona, koje su im potrebne za pravovremeno i pouzdano samostalno preduzimanje korektivnih mjera (član 36 stav 3);

27) kao operator prenosnog sistema gasa, ne objavljuje na svojoj internet stranici pravila za balansiranje prenosnog sistema gasa iz člana 36 stav 1 ovog zakona i/ili sve cijene koje se na osnovu njih proračunavaju (član 36 stav 8);

28) kao operator prenosnog sistema gasa, u cilju obezbjeđenja transparentnosti ne objavi detaljne informacije o uslugama i uslovima pod kojima pruža te usluge, uključujući i tehničke podatke potrebne korisnicima za efikasno korišćenje sistema i/ili podatke o tehničkim, ugovorenim i raspoloživim kapacitetima za sve relevantne tačke sistema i/ili podatke o planiranoj i realizovanoj ponudi i potražnji, zasnovane na prijavama, dostupnim prognozama i ostvarenim veličinama i/ili informacije o mjerama preduzetim za potrebe balansiranja sistema koje obuhvataju i ostvarene troškove i prihode (član 38 stav 1);

29) kao učesnik na tržištu i energetski subjekat ne dostavi operatoru prenosnog sistema gasa ažurirane podatke o stepenu iskorišćenosti kapaciteta koje koriste (član 38 stav 5);

30) kao operator sistema za skladištenje gasa, odnosno postrojenja za TPG, u cilju obezbjeđenja transparentnosti ne objavi detaljne informacije o uslugama i uslovima pod kojima pruža usluge, uključujući tehničke podatke potrebne korisnicima za efikasno korišćenje sistema i/ili podatke o tehničkim ugovorenim i raspoloživim kapacitetima za sve relevantne tačke sistema i/ili

podatke o količini gasa u skladišnim postrojenjima ili TPG terminalima, zbirno ili pojedinačno, zavisno od načina na koji se nude korisnicima, ulaznim i izlaznim tokovima, kao i raspoloživim kapacitetima, za sve svoje sisteme skladišta i TPG terminale, koji obuhvataju i podatke o količinama koje su izuzete od pristupa treće strane (član 39 stav 1);

31) kao energetska subjekat, koji obavlja djelatnost snabdijevanja, prenosa, skladištenja, distribucije gasa, upravljanja postrojenjem i trgovine na veliko i snabdijevanjem TPG, radi obezbjeđenja sigurnog snabdijevanja gasom, ne sprovodi mjere kojima se obezbjeđuje odgovarajuće i neprekidno funkcionisanje tržišta gasa, kada ono nije u stanju da obezbijedi potrebne količine gasa (član 41 stav 1 tačka 1);

32) kao energetska subjekat, koji obavlja djelatnost snabdijevanja, prenosa, skladištenja, distribucije gasa, upravljanja postrojenjem i trgovine na veliko i snabdijevanjem TPG, radi obezbjeđenja sigurnog snabdijevanja gasom, ne sprovodi jasno definisanje i podjelu odgovornosti između subjekata za gas u pogledu preventivnih aktivnosti i mjera u slučaju poremećaja snabdijevanja i/ili transparentne postupke koordinacije planiranja i postupanja u vanrednim situacijama (član 41 stav 1 tač. 2 i 3).

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana, kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu i fizičko lice novčanom kaznom od 250 eura do 2.000 eura.

(3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana, kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 750 eura do 6.000 eura.

IX. PRELAZNE I ZAVRŠNA ODREDBA

Član 47

(1) Propisi za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, planovi i propisi iz čl. 41 i 42 ovog zakona donijeće se u roku od godinu dana od dana donošenja investicione odluke o izgradnji gasne infrastrukture na teritoriji Crne Gore.

Član 48

Energetski subjekti, koji na dan stupanja na snagu ovog zakona obavljaju energetska djelatnost, uskladiće svoje poslovanje sa ovim zakonom u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 49

Odredbe čl. 22, 23 i 24 ovog zakona primjenjivaće se nakon isteka 24 mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 50

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“, a primjenjivaće se do dana pristupanja Crne Gore Evropskoj Uniji.

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbi člana 16 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojom je propisano da se zakonom, u skladu sa Ustavom, uređuju i druga pitanja od interesa za Crnu Goru.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Crna Gora, kao članica Energetske zajednice i kandidat za članstvo u Evropskoj Uniji (u daljem tekstu: EU), ima obavezu da implementira propise EU (acquis communautaire EU) iz oblasti energetike. Važeći Zakon o energetici je potpuno usaglašen sa direktivama Drugog energetskeg paketa EU (2003/54/EC i 2003/55/EC) o tržištu električne energije i prirodnog gasa i direktivama koje se odnose na sigurnost snabdijevanja električnom energijom (2005/89/EC) i gasom (2004/67/EC), a djelimično usklađen sa Direktivom 2009/28/EC o korišćenju energije iz obnovljivih izvora, Direktivom 2004/8/EC o kogeneraciji i Direktivom 2006/67/EC o obaveznim rezervama nafte i/ili naftnih derivata. Zakon o energetici je djelimično usklađen i sa Regulativom (EZ) br. 714/2009 o uslovima za pristup sistemu za prekograničnu razmjenu električne energije i Regulativom (EZ) br. 715/2009 o uslovima za pristup prenosnim sistemima prirodnog gasa.

Savjet ministara Energetske zajednice je u oktobru 2011. godine donio odluku koja članice Energetske zajednice obavezuje da implementiraju Treći energetske paket EU:

- Direktivu 2009/72/EC o tržištu električne energije;
- Direktivu 2009/73/EC o tržištu prirodnog gasa;
- Regulativu (EZ) br. 714/2009 o uslovima za pristup sistemu za prekogranične razmjene električne energije;
- Regulativu (EZ) br. 715/2009 o uslovima za pristup prenosnim sistemima prirodnog gasa.

Stalna grupa na visokom nivou Energetske zajednice je u oktobru 2013. godine donijela odluku koja članice Energetske zajednice obavezuje da implementiraju Regulativu (EU) br. 838/2010 od 23. septembra 2010. godine o utvrđivanju smjernica koje se odnose na mehanizam naknade između operatora prenosnih sistema i zajednički regulatorni pristup naplati prenosa.

Kao kandidat za članstvo u EU, Crna Gora ima obavezu da implementira i:

- Regulativu (EU) br. 994/2010 Evropskog parlamenta i Savjeta od 20. oktobra 2010. godine o mjerama za obezbjeđenje sigurnosti snabdijevanja gasom i stavljanju van snage Direktive Savjeta 2004/67/EZ;
- Regulativu (EU) br. 543/2013 od 14. juna 2013. godine o dostavljanju i objavljivanju podataka na tržištima električne energije i o izmjeni Priloga I. Regulative (EZ) br. 714/2009 Evropskog parlamenta i Savjeta.

Novim Zakonom o energetici biće, pored ostalih, implementirane Direktiva 2009/72/EC i Direktiva 2009/73/EC, a ovim zakonom će se implementirati Regulativa (EZ) br. 714/2009, Regulativa (EZ) br. 715/2009, Regulativa (EU) br. 838/2010, Regulativa (EU) br. 994/2010 i Regulativa (EU) br. 543/2013.

III. USAGLAŠENOST SA EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Zakonom o prenosnim sistemima za prekograničnu razmjenu električne energije i prirodnog gasa izvršiće se dalje usklađivanje zakonodavstva Crne Gore sa pravnom tekovinom EU u oblasti energetike. Ovaj zakon usaglašava se sa odredbama sljedećih regulativa:

- Regulativa (EZ) br. 714/2009 o uslovima za pristup sistemu za prekogranične razmjene električne energije i stavljanju van snage Regulative (EZ) br. 1228/2003;
- Regulativa (EZ) br. 715/2009 o uslovima za pristup prenosnim sistemima prirodnog gasa i stavljanju van snage Regulative (EZ) br. 1775/2005;
- Regulativa (EU) br. 838/2010 o utvrđivanju smjernica koje se odnose na mehanizam naknade između operatora prenosnih sistema i zajednički regulatorni pristup naplati prenosa;
- Regulativa (EU) br. 994/2010 o mjerama za obezbjeđenje sigurnosti snabdijevanja gasom i stavljanju van snage Direktive 2004/67/EZ;
- Regulativa (EU) br. 543/2013 o dostavljanju i objavljivanju podataka na tržištima električne energije i o izmjeni Priloga I Regulative (EZ) br. 714/2009 Evropskog parlamenta i Savjeta.

Donošenjem ovog zakona i podzakonskih akata koji će biti doneseni na osnovu ovog zakona planirano je postizanje potpune usklađenosti sa navedenim regulativama.

IV. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

Ovim zakonom propisuju se uslovi za pristup sistemu za prekograničnu razmjenu električne energije, uslovi za pristup sistemima prirodnog gasa, utvrđuju mjere za objezbjeđenje sigurnosti snabdijevanja gasom i odgovornosti za osiguravanje adekvatnog i neprekidnog funkcionisanja tržišta prirodnog gasa, način dostavljanja i objavljivanja podataka od značaja za tržište električne energije, uređuje učešće regulatornog tijela i energetske subjekata u kompenzacionom mehanizmu između operatora prenosnih sistema električne energije i zajedničkom regulatornom pristupu naplati prenosa članica EU ili ugovornih strana Energetske zajednice.

Određeni rokovi u ovom zakonu usklađeni su sa rokovima iz regulativa koje će se implementirati ovim zakonom.

Ovaj zakon se sastoji od 9 poglavlja i 50 članova.

1. Osnovne odredbe (čl. 1 - 4)

U ovom poglavlju se definišu predmet i principi prekogranične razmjene električne energije i prirodnog gasa i daje značenje izraza koji su u ovom zakonu upotrijebljeni.

2. Uslovi za korišćenje prenosnog sistema za prekograničnu razmjenu električne energije (čl. 5 - 21)

Trećim energetske paketa propisa EU prvenstveno su definisani jasni preduslovi koje članice moraju ispuniti u cilju obavljanja djelatnosti prenosa električne energije, kao i način ostvarivanja saradnje operatora prenosnih sistema zemalja članica. U tom smislu, u ovom poglavlju se definiše postupak potvrđivanja odluke o sertifikaciji operatora prenosnog sistema električne energije, čime on postaje međunarodno prepoznati dio jedinstvene evropske mreže operatora. Sama odluka o sertifikaciji donosi se po postupku utvrđenom zakonom kojim se uređuje način obavljanja energetske djelatnosti, kao logičnom nastavku postupka licenciranja.

U ovom poglavlju uređuju se i obaveze operatora prenosnog sistema električne energije u oblasti međunarodne saradnje sa evropskim operatorima prenosnih sistema u okviru Evropske mreže operatora prenosnog sistema električne energije (ENTSO-E), kao i obaveze operatora prenosnog sistema električne energije u okviru regionalne saradnje. Takođe, za korisnike prenosnog sistema

električne energije utvrđuje se obaveza primjene pravila i uputstava za rad sistema u interkonekciji, postupak utvrđivanja naknade između operatora prenosnih sistema, način utvrđivanja cijena korišćenja prenosnog sistema električne energije, dodjela raspoloživih prekograničnih prenosnih kapaciteta i opšti principi upravljanja zagušenjima u prenosnom sistemu. U ovom poglavlju su propisani uslovi pod kojima se novoizgrađeni interkonektori jednosmjerne struje mogu na određeno vrijeme izuzeti od primjene opštih principa upravljanja zagušenjima, kao i postupak donošenja odluke o izuzeću interkonektora. Ovi uslovi i postupak odlučivanja o izuzeću primjenjuju se i za postojeće interkonektore u slučaju rekonstrukcije kojom se znatno povećava kapacitet.

3. Dostavljanje i objavljivanje podataka od značaja za tržište električne energije (čl. 22 - 24)

Ovo poglavlje sadrži odredbe koje se odnose na postupak dostavljanja i objavljivanja podataka od značaja za jedinstveno tržište električne energije EU. Radi obezbjeđivanja sigurnosti sistema u procesu upravljanja zagušenjima, operator prenosnog sistema električne energije uspostavlja pravila koordinacije i razmjene informacija sa operatorima prenosnih sistema država članica EU i Energetske zajednice. U istom cilju, utvrđena je obaveza dostavljanja podataka i za proizvođače električne energije, operatore distributivnog sistema, potrošače električne energije snage veće od 100 MW, operatora tržišta kao i za subjekat koji vrši dodjelu prekograničnih prenosnih kapaciteta.

4. Uslovi za korišćenje prenosnog sistema za prekograničnu razmjenu gasa (čl. 25 - 37)

U ovom poglavlju se, analogno poglavlju 2, definiše postupak potvrđivanja odluke o sertifikaciji operatora prenosnog sistema gasa, koju Regulatorna agencija za energetiku donosi po postupku utvrđenom zakonom kojim se uređuje način obavljanja energetske djelatnosti. Utvrđuju se obaveze operatora prenosnog sistema gasa u oblasti međunarodne saradnje sa operatorima prenosnih sistema gasa država članica EU ili Energetske zajednice, kao i obaveze saradnje sa Evropskom mrežom operatora prenosnog sistema gasa (ENTSO-G), usaglašavanja svog djelovanja sa propisima ENTSO-G i rada na sticanju statusa njegovog punopravnog člana. Takođe, u ovom poglavlju se za korisnike prenosnog sistema gasa utvrđuje obaveza primjene pravila i uputstava za rad prenosnog sistema gasa u interkonekciji, način utvrđivanja cijena korišćenja prenosnog sistema gasa, obaveze i prava operatora prenosnog sistema gasa i operatora TPG terminala i sistema skladišta prilikom pružanja usluga.

Ovo poglavlje sadrži i odredbe kojima se uređuje dodjela raspoloživih kapaciteta za prenos i skladištenje gasa, trgovina pravima na kapacitete, primjena pravila za balansiranje prenosnog sistema gasa, kao i izuzeća za primjenu odredaba određenih članova ovog poglavlja.

5. Dostavljanje i objavljivanje podataka od značaja za tržište gasa (čl. 38 - 40)

Ovo poglavlje sadrži odredbe kojima se utvrđuju obaveze operatora prenosnog sistema gasa, operatora TPG terminala i sistema skladišta, drugih energetske subjekata, učesnika na tržištu i Regulatorne agencije za energetiku, u cilju obezbjeđenja transparentnosti djelatnosti prenosa i skladištenja gasa. Propisana je i obaveza operatora prenosnog sistema gasa, operatora TPG terminala i sistema skladišta da stave na raspolaganje Regulatornoj agenciji za energetiku, nacionalnom tijelu za zaštitu konkurencije i Sekretarijatu Energetske zajednice podatke i informacije koje su neophodne za obezbjeđenje transparentnosti djelatnosti prenosa i skladištenja gasa za period od pet godina.

6. Mjere za obezbjeđenje sigurnosti snabdijevanja gasom (čl. 41 - 43)

U ovom poglavlju je propisano da se mjere za obezbjeđenje sigurnosti snabdijevanja gasom utvrđuju propisom Vlade. Ove mjere utvrđuju se i sprovode u skladu sa procjenom rizika u snabdijevanju gasom koju vrši ministarstvo nadležno za poslove energetike. Na osnovu procjene rizika u snabdijevanju gasom nadležno ministarstvo utvrđuje preventivni akcioni plan i interventni plan, sprovodi mjere za implementaciju tih planova, prati sigurnost snabdijevanja i saraduje sa nadležnim organima i organizacijama u cilju sprečavanja prekida snabdijevanja i ograničenja šteta u slučajevima tih prekida.

7. Usklađenost poslovanja i saradnja (član 44 i 45)

Ovim članom se utvrđuju obaveze Regulatorne agencije za energetiku koje se odnose na saradnju sa regulatornim organima drugih članica EU i Energetske zajednice, Sekretarijatom i Regulatornim odborom Energetske zajednice. Takođe, propisuje se obaveza Regulatorne agencije za energetiku da kontroliše usklađenost poslovanja energetske subjekata sa ovim zakonom na način propisan zakonom kojim se uređuje obavljanje energetske djelatnosti.

8. Kaznene odredbe (član 46)

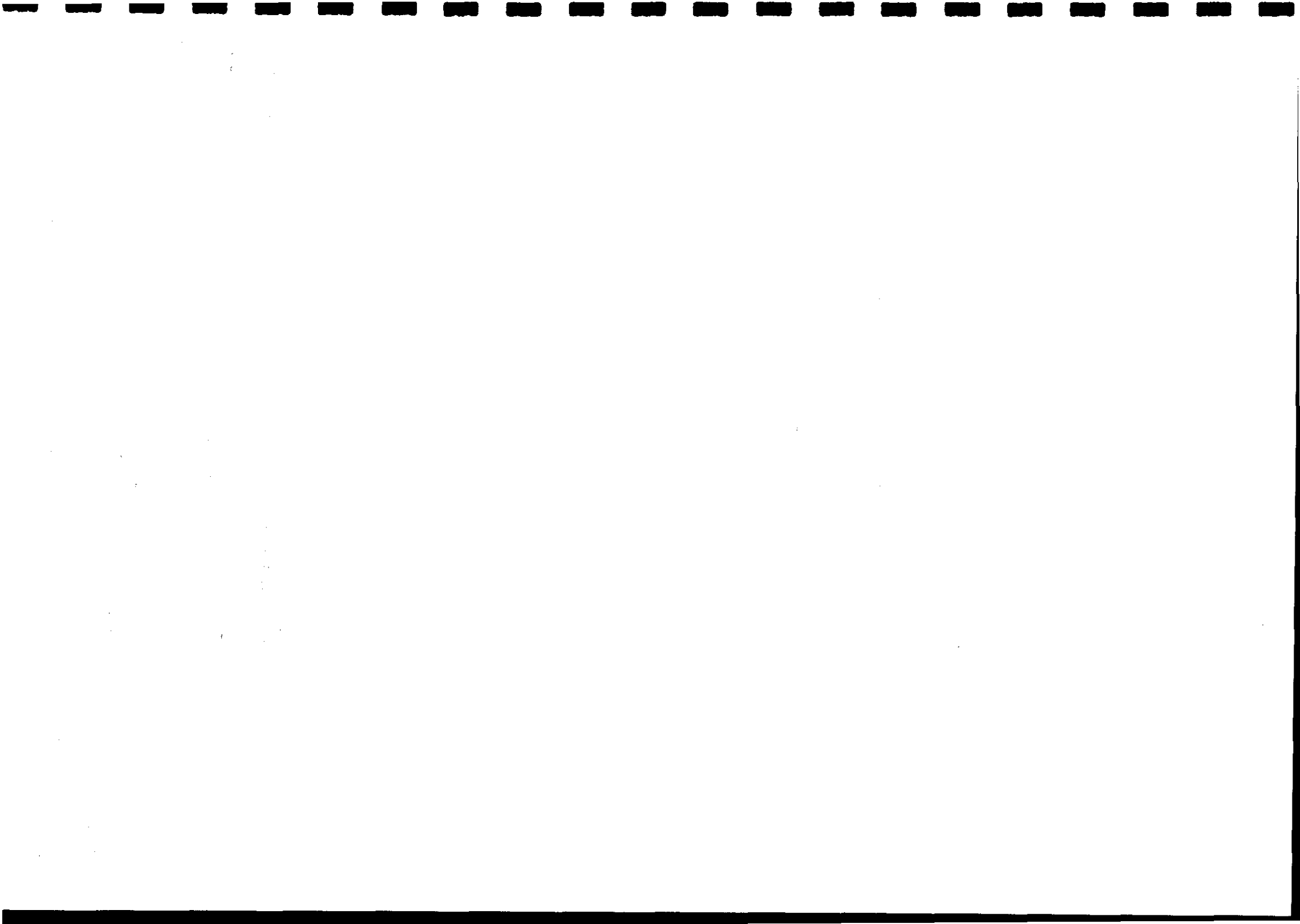
U ovom poglavlju su određene kazne za prekršaje po ovom zakonu.

9. Prelazne i završna odredba (čl. 47 - 50)

Ovo poglavlje sadrži odredbe u kojima su dati rokovi za donošenje podzakonskih propisa koji se zahtijevaju ovim zakonom, prelazne odredbe za neke od zahtijevanih rješenja, kao i stupanje na snagu ovog zakona.

V. PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nijesu potrebna posebna finansijska sredstva iz Budžeta Crne Gore.

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ

MINISTARSTVO EKONOMIJE

NAZIV PROPISA

Predlog zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
 - Koji su uzroci problema?
 - Koje su posljedice problema?
 - Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
 - Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?
- Jedan od osnovnih razloga za izradu ovog Predloga zakona je dalje razvijanje pravnog okvira u Crnoj Gore u oblasti prekogranične razmjene električne energije, prirodnog gasa i obezbjeđenja sigurnosti snabdijevanja gasom, transparentnosti tržišta električne energije i gasa i njegovo usklađivanje sa relevantnim izvorima prava Evropske unije, u skladu sa obevezom Crne Gore, kao članice Energetske zajednice i kandidata za članstvo u Evropsku Uniju da implementira propise EU iz oblasti energetike.
- Predlog zakona treba da otkloni probleme u vezi sa:
- uspostavljanjem jednakih i nedskriminatornih uslova prilikom prekogranične razmjene električne energije i gasa;
 - saradnjom i koordinacijom između evropskih operatora prenosnih sistema električne energije i gasa, kao i regulatornih organa na nivou EU i Energetske zajednice;
 - uslovima za upravljanje i korišćenje prenosnog sistema za prekograničnu razmjenu električne energije i prirodnog gasa i
 - mjerama za obezbeđenje sigurnosti snabdijevanjem gasom.
- Problemi proizilaze iz činjenice da važećim propisima navedena pitanja nijesu uređena u potpunosti i na odgovarajući način i nijesu usklađena sa pravom Evropske unije.
 - Posledica neusaglašenosti i neusklađenosti ove oblasti je ograničena mogućnost učešća crnogorskih energetskih subjekata na zajedničkom tržištu Evropske unije, kao i nedovoljna otvorenost crnogorskog tržišta za učešće energetskih subjekata iz EU i Energetske zajednice, što negativno utiče na efikasnost rada energetskih subjekata i snabdijevanje električnom energijom i gasom, na cijenu električne energije i pouzdanost rada energetskog sistema Crne Gore.
 - Oštećeni su energetski subjekti, kao i kupci električne enegije i gasa. Kupci zbog neefikasnog i nepouzdanog snadbijevanja, kao i većih cijena. Energetski subjekti zbog ograničene mogućnosti učestvovanja na zajedničkom tržištu EU, što i ima negativne efekte na njihove poslovne i finansijske rezultate.
 - Ukoliko ovaj zakon ne bi bio donesen posljedica bi bila da i u budućem periodu budu aktuelni prethodno navedeni problemi. Navedena ograničenja, usljed negativnog uticaja na poslovni ambijent, ugrozila bi nove investicije u energetski sektor. Takođe, važno je istaći da bi zadržavanje postojećeg stanja otežalo pridruživanje Crne Gore u članstvo EU posebno imajući u vidu preuzete obaveze Crne Gore kao članice Energetske zajednice.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postizu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

- Predloženim propisom postizu se sljedeći ciljevi:
 - eliminišu se prepreke prilikom prodaje električne energije i gasa na evropskom tržištu i omogućava da se prekogranična razmjena električne energije i gasa vrši pod jednakim uslovima i bez diskriminacije;
 - povećava se konkurentnost tržišta električne energije i gasa i uspostavlja tržište električne energije i gasa sa visokom sigurnošću snabdijevanja, transparentnost uslova za korišćenje prenosnog sistema, unapređuju se uslovi za dodjelu prekograničnih prenosnih kapaciteta u cilju nesmetane trgovine kapacitetima;
 - unapređuje se saradnja i koordinacija između operatora prenosnih sistema kako bi se oblikovala pravila za osiguranje efikasnog i transparentnog pristupa prekograničnoj mreži, kao i saradnja Regulatorne agencije za energetiku sa regulatornim organima drugih članica EU i Energetske zajednice, Sekretarijatom i Regulatornim odborom Energetske zajednice;
 - unificiraju se uslovi za korišćenje prenosnog sistema za prekograničnu razmjenu električne energije i prirodnog gasa i uspostavljaju pravila koordinacije i razmjene informacija od značaja za zajedničko tržište električne energije i gasa EU;
 - omogućava se efikasno i pouzdano snabdijevanje kupaca po konkretnim cijenama i ravnopravno učešće energetskih subjekti na zajedničkom tržištu EU;
 - stvaranje preduslova da buduće snabdijevanje gasom bude sigurno u redovnim i vanrednim uslovima.
- Navedeni ciljevi su u potpunosti usklađeni sa strateškim dokumentima: Energetska politika Crne Gore do 2030. godine i Strategija razvoja energetike Crne Gore do 2030. godine.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Objasniti preferiranu opciju?

- Opcija "status quo", odnosno odsustvo regulatorne promjene, nije prihvatljiva jer ova materija nije regulisana važećim propisima iz oblasti energetike u dovoljnoj mjeri i na odgovarajući način.
- Izabrana opcija je neophodna zbog već prihvaćene obaveze Crne Gore kao članice Energetske zajednice (Sporazum o formiranju Energetske zajednice) i obaveza Države kao kandidata za članstvo u Evropsku Uniju da uskladi nacionalno zakonodavstvo sa zakonodavstvom Evropske unije, kao iz razloga što materiju koja je predmet ovog zakona nije moguće urediti na drugi način osim regulatornom opcijom.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektno.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (narocito malim i srednjim preduzećima)?
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti?
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija?
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

- Rješenja u propisu će pozitivno uticati na:
 - operatora prenosnog sistema - stvaranjem zakonskog okvira za poslovanje koje je u potpunosti usaglašeno sa načinom poslovanja operatora prenosnih sistema iz Evropske unije, odnosno elektroenergetske interkonekcije ENTSO-E;
 - korisnike prenosnog sistema – uspostavljanjem pravila za rad u interkonekciji, koja su u potpunosti usaglašena sa EU regulativom, čime se povećava kvalitet usluge, nivo transparentnosti i nediskriminatornosti;
 - učesnike na tržištu električne energije i gasa – otklanjanjem tehničkih barijera za nesmetan promet električne energije i gasa.

Ne očekuju se negativni uticaji primjene ovog propisa.

- Primjena propisa neće stvoriti dodatne troškove građanima, a od privrednih društava trošak će imati samo energetske subjekti, u vidu članstva u međunarodnim asocijacijama i troška potrebnog za obezbjeđenje funkcionisanja informacionih sistema kojima se ispunjavaju propisani zahtjevi transparentnosti.
- Pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Povećanjem nivoa transparentnosti rada energetskeg sektora i nediskriminatornog tretmana subjekata, kao i podizanjem nivoa zahtijevanog kvaliteta usluge stvara se povoljan ambijent za osnivanje novih subjekata na tržištu električne energije i gasa, kao i povećanje konkurencije.
- Ovaj propis ne sadrži administrativna opterećenja niti biznis barijere koje bi bile predmet razmatranja.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?;
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti;
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti;
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?;
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?;
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?;
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda;
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti;
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?;
- Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Obrazložiti.

- Za implementaciju propisa nije potrebno obezbijediti finansijska sredstava iz budžeta Crne Gore.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako;
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije);
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni, Obrazložiti

- U izradi predloženog propisa učestvovao je konsultant iz Slovenije.
- Radne verzije propisa više puta su razmjenjivane sa Sekretarijatom Energetske zajednice, čije sugestije su implementirane u predlog ovog zakona.
- Prema predviđenoj proceduri predmetni zakon je upućen svim relevantnim subjektima na davanje mišljenja.
- Glavni rezultat konsultacija je nedvosmisleno i jasno transponovanje odredbi regulativa EU

714/2009, 715/2009, /8382010, 994/2010, 1227/2011 i 543/2013.

7. Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

- Smatramo da ne postoje potencijalne prepreke za implementaciju predloženog propisa.
- Nije potrebno preduzimati neke posebne mjere da bi se ispunili ciljevi.
- Broj prekršajnih prijava i broj kazni izrečenih za povrede odredaba ovog zakona.
- Ministarstvo ekonomije će biti zaduženo za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa.

Podgorica, 20.7.2015. godine

dr. Vladimir Kavarić

**IZJAVA O USKLAĐENOSTI NACRTA/PREDLOGA PROPISA CRNE GORE S PRAVNOM
TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE**

Identifikacioni broj Izjave		ME-IU/PZ/15/14
1. Naziv nacrt/predloga propisa		
- na crnogorskom jeziku	Predlog zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa	
- na engleskom jeziku	Proposal for the Law on crossborder exchange of electricity and natural gas	
2. Podaci o obrađivaču propisa		
a) Organ državne uprave koji priprema propis		
Organ državne uprave	Ministarstvo ekonomije	
- Sektor/odsjek	Direktorat za energetiku / Direkcija za razvoj i reformu energetike	
- odgovorno lice (ime, prezime, telefon, e-mail)	Miodrag Čanović, generalni direktor miodrag.canovic@mek.gov.me 020 482 256	
- kontakt osoba (ime, prezime, telefon, e-mail)	Radmila Damjanović, načelnik radmila.damjanovic@mek.gov.me 020 482 251	
b) Pravno lice s javnim ovlaštenjem za pripremu i sprovođenje propisa		
- Naziv pravnog lica	/	
- odgovorno lice (ime, prezime, telefon, e-mail)	/	
- kontakt osoba (ime, prezime, telefon, e-mail)	/	
3. Organi državne uprave koji primjenjuju/sprovode propis		
- Organ državne uprave	Ministarstvo ekonomije	
4. Usklađenost nacrt/predloga propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropske unije i njenih država članica, s jedne strane i Crne Gore, s druge strane (SSP)		
a) Odredbe SSPa s kojima se usklađuje propis		
Glava VIII Politika saradnje, član 109, Energetika		
b) Stepenn ispunjenosti obaveza koje proizilaze iz navedenih odredbi SSPa		
☒	ispunjava u potpunosti	
☐	djelimično ispunjava	
☐	ne ispunjava	
c) Razlozi za djelimično ispunjenje, odnosno neispunjenje obaveza koje proizilaze iz navedenih odredbi SSPa		
/		
5. Veza nacrt/predloga propisa s Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji (PPCG)		
- PPCG za period	2015-2018	
- Poglavlje, potpoglavlje	15 Energetika, 2. Planovi i potrebe 2.2.Zakonodavni okvir, A) Električna energija	
- Rok za donošenje propisa	I kvartal 2015	
- Napomena	Zakon o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa nije donijet u predviđenom roku zbog slanja Sekretarijatu Energetske zajednice na mišljenje i međuresorskog usklađivanja.	
6. Usklađenost nacrt/predloga propisa s pravnom tekovinom Evropske unije		
a) Usklađenost s primarnim izvorima prava Evropske unije		
UFEU, Dio treći, Politike i unutrašnje akcije Unije, Glava XXI, Energetika, član 194 / TFEU, Part Three, Union Policies and Internal Actions, Title XXI, Energy, Article 194		
Potpuno usklađeno/ Fully harmonized		
b) Usklađenost sa sekundarnim izvorima prava Evropske unije		

32009R0714

Regulativa (EZ) br. 714/2009 o uslovima za pristup sistemu za prekogranične razmjene električne energije i ukidanju Regulative (EZ) br. 1228/2003 /REGULATION (EC) No 714/2009 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 13 July 2009 on conditions for access to the network for cross-border exchanges in electricity and repealing Regulation (EC) No 1228/2003 (OJ L 211, 14.8.2009.)

Djelimično usklađeno / Partly harmonized

32009R0715

Regulativa (EZ) br. 715/2009 o uslovima za pristup prenosnim sistemima prirodnog gasa i ukidanju Regulative (EZ) br. 1775/2005 / REGULATION (EC) No 715/2009 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 13 July 2009 on conditions for access to the natural gas transmission networks and repealing Regulation (EC) No 1775/2005 (OJ L 211, 14.8.2009.)

Djelimično usklađeno / Partly harmonized

32010R0838

Regulativa (EU) br. 838/2010 o utvrđivanju smjernica koje se odnose na mehanizam naknade između operatora prenosnih sistema i zajednički regulatorni pristup naplati prenosa / COMMISSION REGULATION (EU) No 838/2010 of 23 September 2010 on laying down guidelines relating to the inter-transmission system operator compensation mechanism and a common regulatory approach to transmission charging. (OJ L 250, 24.9.2010.)

Djelimično usklađeno / Partly harmonized

32010R0994

Regulativa (EU) br. 994/2010 o mjerama za obezbjeđenje sigurnosti snabdijevanja gasom i stavljanju van snage Direktive 2004/67/EZ / REGULATION (EU) No 994/2010 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 20 October 2010 concerning measures to safeguard security of gas supply and repealing Council Directive 2004/67/EC (OJ L 295, 12.11.2010.)

Djelimično usklađeno / Partly harmonized

32013R0543

Regulativa Komisije (EU) br. 543/2013 o dostavljanju i objavljivanju podataka na tržištima električne energije i o izmjeni Priloga I Regulative (EZ) br. 714/2009 Evropskog parlamenta i Savjeta / COMMISSION REGULATION (EU) No 543/2013 of 14 June 2013 on submission and publication of data in electricity markets and amending Annex I to Regulation (EC) No 714/2009 of the European Parliament and of the Council (OJ L 163, 15.6.2013.)

Djelimično usklađeno / Partly harmonized

c) Usklađenost s ostalim izvorima prava Evropske unije

Ne postoji izvor prava EU ove vrste sa kojim bi se predlog propisa mogao uporediti radi dobijanja stepena njegove usklađenosti.

6.1. Razlozi za djelimičnu usklađenost ili neusklađenost nacrt/predloga propisa Crne Gore s pravnom tekovinom Evropske unije i rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti

Potpuna usklađenost s regulativom 32009R0714 će se postići donošenjem podzakonskih akata koji se odnose na: osnove za učešće operatora prenosnog sistema u postupku zaključivanja ugovora koji sa operatorima prenosnih sistema električne energije država članica zaključuje operator prenosnog sistema (III kvartal 2016) i način dostavljanja i objavljivanja podataka od značaja za tržište električne energije (III kvartal 2016).

Potpuna usklađenost s regulativom 32009R0715 u dijelu koji se odnosi na dodjelu raspoloživih kapaciteta za prenos i skladištenje gasa će se postići donošenjem smjernica o upravljanju i dodjeli raspoloživih prekograničnih prenosnih kapaciteta (III kvartal 2016), dok u dijelu koji se odnosi na rad prenosnog sistema gasa i gasnu infrastrukturu, potpuna usklađenost će se postići u roku od godinu dana od dana donošenje investicione odluke o izgradnji gasne infrastrukture na teritoriji Crne Gore.

Potpuna usklađenost s regulativom 32010R0838 će se postići donošenjem podzakonskog akta koji se odnosi na osnove za učešće operatora prenosnog sistema u postupku zaključivanja ugovora koji sa operatorima prenosnih sistema električne energije država članica zaključuje operator prenosnog sistema (III kvartal 2016).

Potpuna usklađenost s regulativom 32010R0994 će se postići donošenjem podzakonskih akata koji se odnose na: mjere obezbjeđenja sigurnog snabdijevanja gasom i tehničke uslove koje treba da ispunjavaju objekti za prenos, distribuciju i skladištenje gasa, postupci izuzeća, standardi snabdijevanja, način procjene rizika, sadržaj interventnog plana za snabdijevanje gasom, nivoe rizika, način razmjene informacija, tržišne i netržišne mjere za sigurnost snabdijevanja gasom, način i uslovi saradnje u pogledu utvrđivanja i sprovođenja vanrednih mjera u okviru Zajednice u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorom (u roku od godinu dana od dana donošenje investicione odluke o izgradnji gasne infrastrukture na teritoriji Crne Gore).

Potpuna usklađenost s regulativom 32013R0543 će se postići donošenjem podzakonskog akta kojim se propisuje način dostavljanja i objavljivanja podataka od značaja za tržište električne energije (III kvartal 2016).

7. Ukoliko ne postoje odgovarajući propisi Evropske unije s kojima je potrebno obezbijediti usklađenost konstatovati tu činjenicu

8. Navesti pravne akte Savjeta Evrope i ostale izvore međunarodnog prava korišćene pri izradi nacrt/predloga propisa

Odluka br. 2011/02 Savjeta ministara Energetske zajednice o implementaciji Direktive 2009/72/EZ, Direktive 2009/73/EZ, Regulative (EZ) Br. 714/2009 i Regulative (EZ) Br. 715/2009 i izmjeni čl. 11 i 59 Sporazuma o formiranju Energetske zajednice (od 6. oktobra 2011.)

Decision of the Ministerial Council of the Energy Community D/2011/02/MC-EnC on the implementation of Directive 2009/72/EC, Directive 2009/73/EC, Regulation (EC) No 714/2009 and Regulation (EC) No 715/2009 and amending Articles 11 and 59 of the Energy Community Treaty (of 6 October 2011)

9. Navesti da li su navedeni izvori prava Evropske unije, Savjeta Evrope i ostali izvori međunarodnog prava prevedeni na crnogorski jezik (prevode dostaviti u prilogu)

Navedeni izvori prava EU i međunarodnog prava preveden je na hrvatski jezik.

10. Navesti da li je nacrt/predlog propisa iz tačke 1 Izjave o usklađenosti preveden na engleski jezik (prevod dostaviti u prilogu)

Predlog zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa je preveden na engleski jezik.

11. Učešće konsultanata u izradi nacrt/predloga propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti

U izradi Predloga zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa učestovao je Mr Marko Senčar, ACER - Agencija za saradnju energetske regulatora Ljubljana.

Potpis / ovlašteno lice obradivača propisa
dr Vladimir Kavarić

Potpis / ministar vanjskih poslova i evropskih integracija

Datum: 20.7.2015. godine

Datum:

Prilog obrasca:

1. Prevodi propisa Evropske unije
2. Prevod nacrt/predloga propisa na engleskom jeziku (ukoliko postoji)

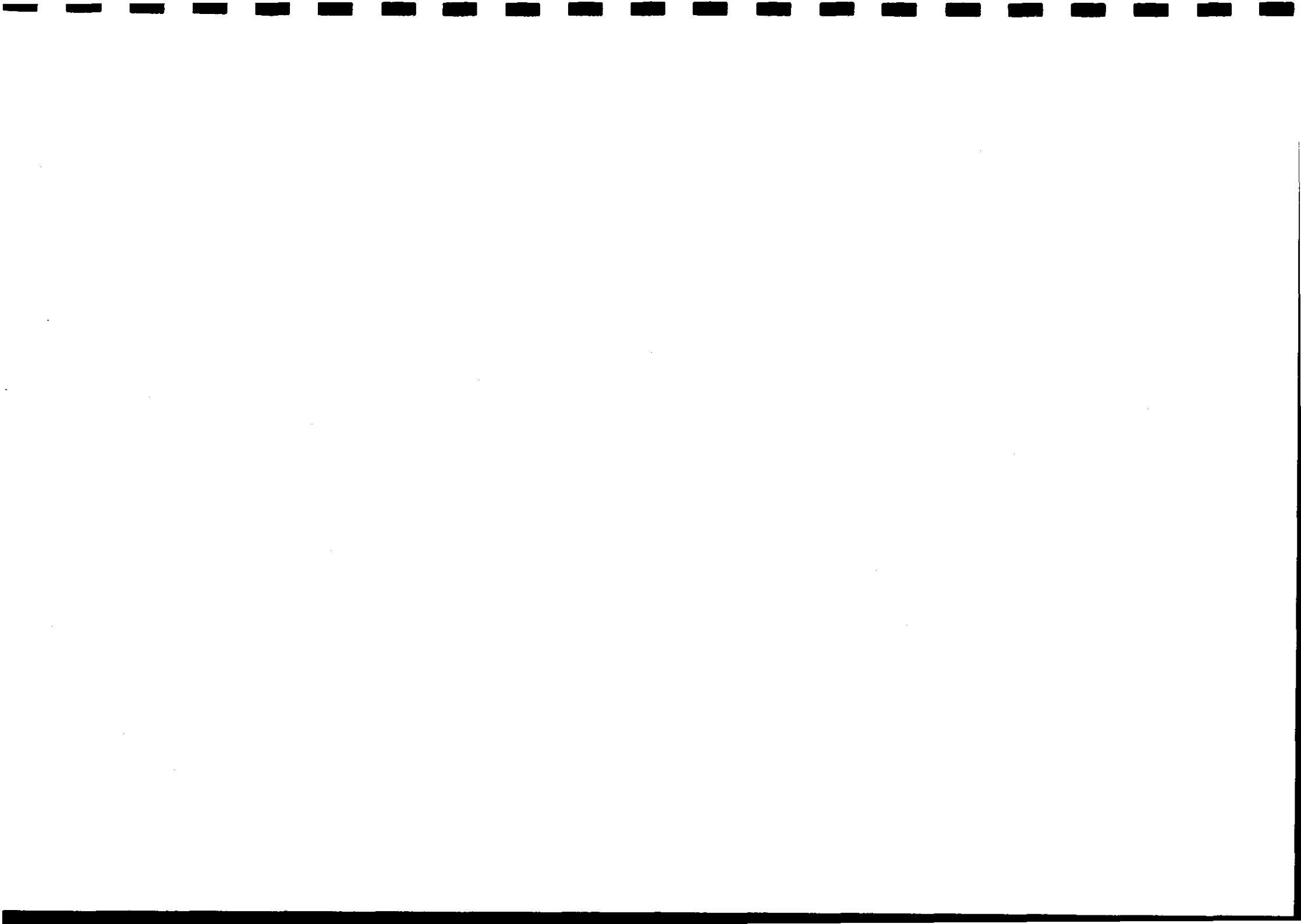

TABELA USKLAĐENOSTI

1. Identifikacioni broj (IB) nacrt/predloga propisa		1.1. Identifikacioni broj izjave o usklađenosti i datum utvrđivanja nacrt/predloga propisa na Vladi		
ME-TU/PZ/15/14		ME-IU/PZ/15/14		
2. Naziv izvora prava Evropske unije i CELEX oznaka				
Regulativa (EZ) br. 714/2009 o uslovima za pristup sistemu za prekogranične razmjene električne energije i stavljanju van snage Regulative (EZ) br. 1228/2003; - 32009R0714				
Regulativa (EZ) br. 715/2009 o uslovima za pristup prenosnim sistemima prirodnog gasa i stavljanju van snage Regulative (EZ) br. 1775/2005; - 32009R0715				
Regulativa (EU) br. 838/2010 o utvrđivanju smjernica koje se odnose na mehanizam naknade između operatora prenosnih sistema i zajednički regulatorni pristup naplati prenosa; - 32010R0838				
Regulativa (EU) br. 994/2010 o mjerama za obezbjeđenje sigurnosti snabdijevanja gasom i stavljanju van snage Direktive 2004/67/EZ; - 32010R0994				
Regulativa (EU) br. 543/2013 o dostavljanju i objavljivanju podataka na tržištima električne energije i o izmjeni Priloga I Regulative (EZ) br. 714/2009 Evropskog parlamenta i Savjeta. - 32013R0543				
3. Naziv nacrt/predloga propisa Crne Gore				
Na crnogorskom jeziku		Na engleskom jeziku		
Predlog zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa		Proposal for the Law on crossborder exchange of electricity and natural gas		
4. Usklađenost nacrt/predloga propisa s izvorima prava Evropske unije				
a)	b)	c)	d)	e)
Odredba i tekst odredbe izvora prava Evropske unije (član, stav, tačka)	Odredba i tekst odredbe nacrt/predloga propisa Crne Gore (član, stav, tačka)	Usklađenost odredbe nacrt/predloga propisa Crne Gore s odredbom izvora prava Evropske unije	Razlog za djelimičnu usklađenost ili neusklađenost	Rok za postizanje potpune usklađenosti
Regulativa 714/2009/EZ				

<p style="text-align: center;">Član 1. Predmet i područje primjene</p> <p>Cilj je ove Regulative:</p> <p>a) odrediti poštena pravila za prekograničnu razmjenu električne energije te tako povećati konkurentnost na unutarnjem tržištu električne energije, uzimajući u obzir karakteristike nacionalnih i regionalnih tržišta. To uključuje uspostavljanje mehanizma naknade za prekogranični protok električne energije i određivanje usklađenih načela za naknade za prekogranični prenos i dodjelu raspoloživih kapaciteta interkonekcija između nacionalnih prenosnih sistema;</p> <p>b) olakšati nastanak dobro funkcionirajućeg i transparentnog veleprodajnog tržišta s visokom razinom osiguranja obezbjeđenja električne energije. Ovom se Regulativom predviđaju mehanizmi za usklađivanje pravila za prekograničnu razmjenu električne energije.</p>	<p style="text-align: center;">Član 1 i 2 Predmet Član 1</p> <p>Ovim zakonom uređuju se uslovi za pristup prenosnim sistemima za prekograničnu razmjenu električne energije i prirodnog gasa (u daljem tekstu: gas) i način obezbjeđenja sigurnosti snabdijevanja gasom i transparentnosti tržišta električne energije i gasa.</p> <p style="text-align: center;">Principi razmjene Član 2</p> <p>Prekogranična razmjena električne energije i gasa u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorima i ovim zakonom zasniva se na:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) povećanju konkurentnosti tržišta električne energije i gasa dodjelom raspoloživih prekograničnih prenosnih kapaciteta uz primjenu postupaka za utvrđivanje naknade za prekogranične tokove; 2) uspostavljanju funkcionalnog i transparentnog veleprodajnog tržišta električne energije i gasa, sa visokim nivoom sigurnosti snabdijevanja; 3) primjeni postupaka za usklađivanje pravila za prekograničnu razmjenu; 4) usaglašavanju nediskriminatornih pravila za korišćenje sistema za prenos gasa, terminala za tečni prirodni gas (u daljem tekstu: TPG) i skladišnih postrojenja; 5) sigurnosti snabdijevanja gasom; 6) primjeni kriterijuma za izračunavanje cijena i/ili utvrđivanje metodologija za korišćenje prenosnih sistema, usklađenih na nivou Evropske unije i Energetske zajednice (u daljem tekstu: Zajednica); 	<p style="text-align: center;">Potpuno usklađeno</p>		
--	---	--	--	--

	<p>7) transparentnosti uslova za korišćenje prenosnih sistema, određivanje i dodjelu prekograničnih prenosnih kapaciteta u cilju nesmetane trgovine kapacitetima;</p> <p>8) transparentnosti pravila za balansiranje prenosnih sistema i usaglašavanje na nivou Zajednice.</p>			
<p>Član 2. Definicije</p> <p>1. Za potrebe ove Regulative primjenjuju se definicije iz člana 2. Direktive 2009/72/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 13. Jula 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije, s izuzetkom definicije „spojnog voda” koja se zamjenjuje sljedećom definicijom:</p> <p>— „spojni vod” znači prenosni vod koji prelazi ili premošćuje granicu između država članica i koji povezuje nacionalne prenosne sisteme država članica.</p>	<p>Član 3</p> <p>Na pitanja prekogranične razmjene električne energije i prirodnog gasa koja nijesu uređena ovim zakonom primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje način obavljanja energetske djelatnosti.</p> <p>Član 4</p> <p>6) interkonektor je prenosni vod ili gasovod koji prelazi granicu između dvije države i povezuje njihove prenosne sisteme;</p>	Potpuno usklađeno		
<p>2. Primjenjuju se sljedeće definicije:</p> <p>a) „regulatorna tijela” znači regulatorna tijela iz člana 35. stava 1. Direktive 2009/72/EZ;</p>	<p>Član 4</p> <p>19) regulatorna organizacija je organizacija države članice nadležna za regulaciju energetske djelatnosti</p>	Potpuno usklađeno		
<p>b) „prekogranični protok” znači fizički protok električne energije na prenosnoj mreži države članice koji proizlazi iz aktivnosti proizvođača i/ili potrošača van te države članice na njezinoj prenosnoj mreži;</p>	<p>Član 4</p> <p>12) prekogranični tok je fizički tok električne energije ili gasa u prenosnom sistemu države članice koji proističe iz aktivnosti proizvođača i potrošača u prenosnim sistemima van te članice;</p>	Potpuno usklađeno		
<p>c) „zagušenje” znači situaciju u kojoj interkonekcija koja povezuje nacionalne prenosne mreže ne može zadovoljiti sav fizički protok koji je posljedica međunarodne trgovine koju zahtijevaju Učesnici na tržištu, zbog nedostatka kapaciteta spojnih vodova i/ili dotičnih nacionalnih prenosnih sistema;</p>	<p>Član 4</p> <p>23) zagušenje u prenosnom sistemu je stanje u prenosnom sistemu kada obim zahtjeva za kapacitetima prevazilazi kapacitet interkonektora i/ili prenosnog sistema</p>	Potpuno usklađeno		

<p>„deklarirani izvoz“ znači odašiljanje električne energije u jednoj državi članici na osnovu određenog ugovornog dogovora prema kojem se istodobno odgovarajuće preuzimanje (deklarirani uvoz) električne energije događa u drugoj državi članici ili u trećoj zemlji;</p>	<p>Član 4 13) prijavljeni izvoz je izvoz električne energije ili gasa iz države članice u drugu članicu ili treću državu na osnovu ugovorenog istovremenog uvoza u drugu članicu ili treću državu;</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>d) „prijavljeni tranzit“ znači situaciju kada se događa deklarirani izvoz električne energije i kada predloženi put transakcije uključuje zemlju u kojoj se ne događa niti odašiljanje niti istodobno odgovarajuće preuzimanje električne energije;</p>	<p>Član 4 14) prijavljeni tranzit električne energije je prenos električne energije preko države članice u kojoj se ta energija istovremeno ne proizvodi i ne troši;</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>e) „prijavljeni uvoz“ znači preuzimanje električne energije u državi članici ili u trećoj zemlji istodobno s odašiljanjem električne energije (deklarirani izvoz) u drugu državu članicu;</p>	<p>Član 4 15) prijavljeni uvoz je uvoz električne energije ili gasa u državu članicu iz druge članice ili treće države na osnovu ugovorenog istovremenog izvoza iz druge članice ili treće države;</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>(g) „novi spojni vod“ znači spojni vod koji nije dovršen do 4. avgusta 2003. Samo za potrebe mehanizma naknade među operatorima prenosnog sistema iz člana 13., ako prenosne mreže dviju ili više država članica čine dio jednog kontrolnog bloka, u cijelosti ili djelomično, kontrolni blok u cjelini smatra se tvorbenim dijelom prenosne mreže jedne od dotičnih država članica, kako bi se izbjeglo da se protok unutar kontrolnih blokova smatra prekograničnim protokom iz prvog podstava tačke (b) ovog stava te kako ne bi došlo do plaćanja naknade u skladu s članom 13. Regulatorna tijela dotičnih država članica mogu odlučiti koja od dotičnih država članica će biti ona čiji se kontrolni blok u cjelini smatra dijelom prenosne mreže.</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>neprenosivo</p>		
<p>Član 3. Sertifikovanje operatora prenosnog sistema 1. Komisija razmatra svaku obavještenje o odluci o</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		

<p>certificiranju operatora prenosnog sistema kako je utvrđeno u članu 10. stavu 6. Direktive 2009/72/EZ čim je primi. U roku od dva mjeseca od dana primitka takve obavještenje, Komisija daje svoje mišljenje odgovarajućem nacionalnom regulatornom tijelu o njegovoj usklađenosti s članom 10. stavom 2. ili članom 11. te članom 9. Direktive 2009/72/EZ.</p> <p>Prilikom pripreme mišljenja iz prvog podstava Komisija može od Agencije zatražiti da dostavi svoje mišljenje o odluci nacionalnog regulatornog tijela. U tom se slučaju dvomjesečno razdoblje iz prvog podstava produžuje na još dva mjeseca.</p> <p>Ako Komisija u rokovima iz prvog i drugog podstava ne izda mišljenje, smatra se da se Komisija ne protivi odluci regulatornog tijela.</p>				
<p>2. U roku od dva mjeseca od dobivanja mišljenja Komisije nacionalno regulatorno tijelo donosi svoju konačnu odluku u vezi s sertifikovanjem operatora prenosnog sistema, pri čemu u što većoj mjeri uzima u obzir mišljenje Komisije. Odluka regulatornog tijela i mišljenje Komisije objavljuju se zajedno.</p>	<p style="text-align: center;">Član 6</p> <p>(3) Agencija je dužna da, u skladu sa obavezama preuzetim potvrđenim međunarodnim ugovorom, uzme u obzir mišljenje Sekretarijata.</p> <p>(4) Odluka o sertifikaciji operatora prenosnog sistema postaje konačna u roku od dva mjeseca od dana dobivanja mišljenja Sekretarijata.</p> <p>(6) Odluku o sertifikaciji sa mišljenjem Sekretarijata Agencija objavljuje u „Službenom listu Crne Gore“.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>3. U bilo kojoj fazi postupka, regulatorna tijela i/ili Komisija mogu zatražiti od operatora prenosnog sistema i/ili preduzeća koje obavlja bilo koju od funkcija proizvodnje ili obezbjeđenja sve informacije koje su potrebne za ispunjenje njihovih zadataka na osnovu ovog člana.</p>	<p style="text-align: center;">Član 6</p> <p>(5) Operator prenosnog sistema i energetski subjekti koji obavljaju djelatnost proizvodnje i/ili snabdijevanja električnom energijom dužni su da, na zahtjev Sekretarijata i/ili regulatornih organizacija država članica, bez odlaganja dostave sve tražene informacije koje su potrebne za davanje mišljenja iz stava 2 ovog člana.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		

4. Regulatorna tijela i Komisija čuvaju povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija.	<p style="text-align: center;">Član 7</p> (3) Agencija je dužna da čuva povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija do kojih dođe u postupku iz stava 2 ovog člana	Potpuno usklađeno		
5. Komisija može donijeti smjernice u kojima se utvrđuju pojednosti postupka koji treba slijediti za primjenu stavova 1. i 2. ovog člana. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Regulative koji nisu ključni dopunjujući je, donose se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz člana 23. stava. 2.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
6. Ako Komisija primi obavještenje o certificiranju operatora prenosnog sistema na osnovu člana 9. stava 10. Direktive 2009/72/EZ, Komisija donosi odluku u vezi s sertifikovanjem. Regulatorna tijela poštuju odluku Komisije.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Materija regulisana Zakonom o energetici	
<p style="text-align: center;">Član 4.</p> Evropska mreža operatora prenosnog sistema za električnu energiju Svi operatori prenosnog sistema sarađuju na nivou Zajednice preko ENTSO-a za električnu energiju kako bi promovisali dovršenje i funkcionisanje unutrašnjeg tržišta električne energije i prekograničnu trgovinu te osigurali optimalno upravljanje, koordinirano poslovanje i odgovarajući tehnički razvoj evropske prenosne mreže za električnu energiju.	<p style="text-align: center;">Član 8</p> (1) Operator prenosnog sistema električne energije dužan je da sarađuje sa drugim operatorima prenosnih sistema u okviru ENTSO-E, u cilju promocije uspostavljanja i omogućavanja funkcionisanja regionalnog tržišta i tržišta električne energije Zajednice, prekogranične trgovine, kao i obezbjeđenja optimalnog upravljanja, koordiniranog rada i odgovarajućeg tehničkog razvoja crnogorskog i evropskog elektroprenosnog sistema.	Potpuno usklađeno		
<p style="text-align: center;">Član 5.</p> Osnivanje ENTSO-a za električnu energiju 1. Operatori prenosnih sistema za električnu energiju do 3. marta 2011. podnose Komisiji i Agenciji nacrt statuta budućeg ENTSO-a za električnu energiju, popis članova i nacrt poslovnika, uključujući pravila postupka za savjetovanje s drugim zainteresiranim stranama. 2. U roku od dva mjeseca od primitka tih dokumenata,	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

<p>nakon formalnog savjetovanja s organizacijama koje predstavljaju sve zainteresirane strane, posebno korisnike sistema, uključujući kupce, Agencija Komisiji daje mišljenje o nacrtu statuta, popisu članova i nacrtu poslovnika.</p> <p>3. Komisija donosi mišljenje o nacrtu statuta, popisu članova i nacrtu poslovnika uzimajući u obzir mišljenje Agencije iz stava 2. i u roku od tri mjeseca od dana primitka mišljenja Agencije.</p> <p>4. Operatori prenosnog sistema u roku od tri mjeseca od dana primitka mišljenja Komisije osnivaju ENTSO za električnu energiju te donose i objavljuju svoj statut i poslovnik.</p>				
<p><i>Član 6.</i> Uspostavljanje kodova mreže</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		
<p><i>Član 7.</i> Izmjene kodova mreže</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		
<p><i>Član 8.</i> Zadaci ENTSO-a za električnu energiju</p> <p>1. ENTSO za električnu energiju razrađuje kodove mreže u područjima iz stava 6. ovog člana na poziv Komisije u skladu s članom 6. stavom 6.</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		
<p>2. ENTSO za električnu energiju može razraditi kodove mreže u područjima navedenima u stavu 6. s ciljem postizanja ciljeva navedenih u članu 4., kada se ti kodovi mreže ne odnose na područja obuhvaćena pozivom Komisije. Ti se kodovi mreže podnose Agenciji na mišljenje. ENTSO za električnu energiju to mišljenje odgovarajuće uzima u obzir.</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		
<p>3. ENTSO za električnu energiju donosi:</p> <p>a) zajedničke instrumente za rad mreže kako bi se osigurala koordinacija rada mreže u uobičajenim i vanrednim uslovima, uključujući zajedničku ljestvicu</p>	<p><i>Član 8, stav 2</i></p> <p>(2) Operator prenosnog sistema u okviru ENTSO-E učestvuje u donošenju:</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		

<p>klasifikacije nezgoda, i planove istraživanja;</p> <p>b) neobavezujući desetogodišnji plan razvoja mreže na nivou cijele Zajednice (plan razvoja mreže na nivou cijele Zajednice), uključujući evropske izgleda za budućnost u pogledu adekvatnosti proizvodnje, svake dvije godine;</p> <p>c) preporuke u vezi s koordinacijom tehničke saradnje između Zajednice i operatora prenosnog sistema trećih zemalja;</p> <p>d) godišnji program rada;</p> <p>e) godišnje izvještaje;</p> <p>f) godišnji ljetnji i zimski izgledi za budućnost u pogledu adekvatnosti proizvodnje.</p>	<p>1) zajedničkih pravila za koordinirani rad sistema, u redovnim i vanrednim uslovima, uključujući i zajedničku klasifikaciju poremećaja,</p> <p>2) desetogodišnjeg plana razvoja,</p> <p>3) godišnjeg programa rada,</p> <p>4) godišnjeg izvještaja,</p> <p>5) godišnje ljetnje i zimske procjene adekvatnosti sistema.</p>			
<p>4. Evropski izgledi za budućnost u pogledu adekvatnosti proizvodnje iz stava 3. tačke (b) obuhvaćaju ukupnu adekvatnost elektroenergetskog sistema da odgovori na tekuću i predviđenu potražnju za električnom energijom u sljedećih pet godina kao i u razdoblju između pet i petnaest godina od dana tog predviđanja. Evropski izgledi za budućnost u pogledu adekvatnosti proizvodnje osnove se na nacionalnim izgledima za budućnost u pogledu adekvatnosti proizvodnje koje priprema svaki pojedinačni operator prenosnog sistema.</p>	<p>Član 8 stav 3</p> <p>(3) Operator prenosnog sistema dužan je da učestvuje u radu ENTSO-E, u skladu sa ciljevima utvrđenim zakonom i strateškim dokumentima iz oblasti energetike.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>5. Godišnji program rada iz stava 3. tačke (d) sadrži popis i opis kodova mreže koje treba pripremiti, plan koordinacije rada mreže i aktivnosti istraživanja i razvoja, koje se trebaju realizirati u toj godini, te indikativni kalendar.</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		
<p>6. Kodovi mreže iz stavova 1. i 2. obuhvaćaju sljedeća područja, pri čemu se prema potrebi uzimaju u obzir regionalne specifičnosti:</p> <p>a) pravila o sigurnosti i pouzdanosti mreže uključujući pravila za tehnički prenos rezervnog kapaciteta za operativnu sigurnost mreže;</p>	<p>Član 9, stav 1</p> <p>(1) Operator prenosnog sistema električne energije dužan je da obezbijedi rad sistema u interkonekciji u skladu sa posebnim propisima, kojima se uređuje:</p> <p>1) sigurnost i pouzdanost elektroprenosnog</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>	<p>Materija je regulisana i Zakonom o energetici</p>	

<p>b) pravila o mrežnoj povezanosti; c) pravila za pristup treće strane; d) pravila o razmjeni podataka i namirenju; e) pravila o interoperabilnosti; f) operativne postupke u hitnim slučajevima; g) dodjelu kapaciteta i pravila o upravljanju zagušenjem; h) pravila za trgovanje u vezi s tehničkim i operativnim pružanjem usluga pristupa mreži i uravnoteženje sistema; i) pravila o transparentnosti; j) pravila o uravnoteženju, uključujući s mrežom povezana pravila o rezervnoj električnoj energiji; k) pravila o usklađenim tarifnim strukturama za prenos uključujući lokacijske signale i pravila o naknadi među operatorima prenosnog sistema; i l) energetska efikasnost elektroenergetskih mreža.</p> <p>7. Kodovi mreže razvijaju se u vezi s pitanjima prekogranične mreže i integracije tržišta te ne dovode u pitanje pravo država članica da uspostave nacionalne kodove mreže koji ne utiču na prekograničnu trgovinu.</p>	<p>sistema, 2) priključenje na prenosni sistem, 3) pristup treće strane, 4) razmjena podataka, 5) interoperabilnost, 6) operativni postupci u hitnim slučajevima, 7) dodjela kapaciteta i pravila o upravljanju zagušenjima, 8) trgovina pomoćnim uslugama i uslugama balansiranja sistema, 9) transparentnost, 10) balansiranje sistema, 11) usklađenost struktura cijena za prenos, uključujući i lokacijske signale i pravila o naknadi između operatora prenosnih sistema i 12) energetska efikasnost elektroenergetskih sistema.</p>			
<p>8. ENTSO za električnu energiju prati i analizira provedbu kodova mreže i smjernica koje je donijela Komisija u skladu s članom 6. stavom 11. i njihov učinak na usklađenje primjenjivih pravila usmjerenih olakšavanju integracije tržišta. ENTSO za električnu energiju izvješćuje Agenciju o svojim nalazima i uključuje rezultate analize u godišnje izvještaje iz stava 3. tačke (e) ovog člana.</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		
<p>9. ENTSO za električnu energiju Agenciji stavlja na raspolaganje sve informacije koje su joj potrebne za ispunjenje njezinih zadaća u skladu s članom 9. stavom 1.</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		

<p>10. ENTSO za električnu energiju donosi i objavljuje plan razvoja mreže na nivou cijele Zajednice svake dvije godine. Plan razvoja mreže na nivou cijele Zajednice uključuje oblikovanje integrirane mreže, razvoj scenarija, evropske izglede za budućnost u pogledu adekvatnosti proizvodnje i procjenu otpornosti sistema.</p> <p>Plan razvoja mreže na nivou cijele Zajednice posebno:</p> <p>a) osnove se na nacionalnim planovima ulaganja, uzimajući obzir regionalne planove ulaganja iz člana 12. stava 1. i, prema potrebi, aspekte planiranja mreže u Zajednici uključujući smjernice za transevropske energetske mreže u skladu s Odlukom br. 1364/2006/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta (1);</p> <p>b) u pogledu prekograničnih interkonekcija, takođe se osnove na opravdanim potrebama različitih korisnika sistema i integrira dugoročne obaveze ulagača iz člana 8. te člana 13. i 22. Direktive 2009/72/EZ; i</p> <p>c) identificira prekide ulaganja, prvenstveno u pogledu prekograničnih kapaciteta.</p> <p>U pogledu drugog podstava tačke (c), pregled prepreka povećanju prekograničnih kapaciteta mreže koje proizlaze iz različitih postupaka i praksi odobrenja može se priložiti planu razvoja mreže na nivou cijele Zajednice.</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		
<p>11. Agencija daje mišljenje o nacionalnim desetogodišnjim planovima razvoja mreže kako bi procijenila njihovu usklađenost s planom razvoja mreže na nivou cijele Zajednice. Ako Agencija utvrdi neusklađenost između nacionalnog desetogodišnjeg plana razvoja mreže i plana razvoja mreže na nivou cijele Zajednice, preporučuje izmjenu nacionalnog desetogodišnjeg plana razvoja mreže ili plana razvoja mreže na nivou cijele Zajednice, zavisno od slučaja. Ako je takav nacionalni desetogodišnji plan razvoja mreže razrađen u skladu s članom 22. Direktive</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		

2009/72/EZ, Agencija preporuča nadležnim nacionalnim tijelima da izmijene nacionalni desetogodišnji plan razvoja mreže u skladu s članom 22. stavom 7. te Direktive te o tome obavješćuje Komisiju.				
12. ENTSO za električnu energiju Komisiji na njezin zahtjev daje svoje mišljenje o donošenju smjernica navedenih u članu 18.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
<i>Član 9.</i> Praćenje od strane Agencije	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
<i>Član 10.</i> Savjetovanja 1. Prilikom pripremanja kodova mreže, nacрта plana razvoja mreže na nivou cijele Zajednice i godišnjeg programa rada iz člana 8. stavova 1., 2. i 3., ENTSO za električnu energiju provodi opsežan proces savjetovanja, u ranoj fazi i na otvoren i transparentan način, uključujući sve relevantne sudionike na tržištu i posebno organizacije koje predstavljaju sve zainteresirane strane, u skladu s pravilima postupka iz člana 5. stava 1. To savjetovanje takođe uključuje nacionalna regulatorna tijela i druga nacionalna tijela, preduzeća za obezbjeđenje i proizvodnju, korisnike sistema uključujući kupce, operatore distribucijskog sistema, uključujući odgovarajuća granska udruženja, tehnička tijela i platforme sudionika. Cilj je savjetovanja identificiranje pogleda i prijedloga svih odgovarajućih strana tijekom procesa odlučivanja.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
2. Svi dokumenti i zapisnici sastanaka povezani sa savjetovanjima iz stava 1. objavljuju se.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
3. Prije donošenja godišnjeg programa rada i kodova mreže iz člana 8. stavova 1., 2. i 3., ENTSO za električnu energiju navodi kako su primjedbe primljene tijekom savjetovanja	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

uzete u obzir. Ako primjedbe nisu uzete u obzir, navodi razloge za to.				
<p style="text-align: center;">Član 11. Troškovi</p> <p>Troškove povezane s aktivnostima ENTSO-a za električnu energiju iz člana 4. do 12. snose operatori prenosnog sistema i uzimaju se u obzir pri izračunu tarifa. Regulatorna tijela odobravaju te troškove samo ako su opravdani i proporcionalni.</p>	Nema odgovarajuće odredbe	Djelimično usklađeno	Materija je djelimično regulisana Zakonom o energetici. Potpuna usklađenost biće postignuta donošenjem podzakonskog akta kojim se utvrđuje način određivanja regulatorno dozvoljenog prihoda operatora prenosnog sistema	III kvartal 2016.
<p style="text-align: center;">Član 12. Regionalna saradnja operatora prenosnih sistema</p> <p>1. Operatori prenosnih sistema uspostavljaju regionalnu suradnju s ENTSO-om za električnu energiju kako bi doprinijeli aktivnostima iz člana 8. stavova 1., 2. i 3. Posebno svake dvije godine objavljuju regionalni plan ulaganja i mogu donositi odluke o ulaganju na osnovu tog regionalnog plana ulaganja.</p>	<p style="text-align: center;">Član 10</p> <p>Operator prenosnog sistema električne energije dužan je da uspostavlja regionalnu saradnju u okviru ENTSO-E i promoviše operative dogovore na regionalnom nivou u cilju obezbjeđenja optimalnog upravljanja sistemom, razvoja razmjene električne energije, integracije mehanizama balansiranja sistema i obezbjeđenja systemske rezerve, kao i koordinirane dodjele prekograničnih kapaciteta pod jednakim uslovima na tržišnim principima, uzimajući u obzir značaj kratkoročne dodjele prekograničnih kapaciteta u okviru energetske transakcija (implicitne aukcije).</p>	Potpuno usklađeno		

<p>2. Operatori prenosnih sistema promovišu operativne dogovore kako bi osigurali optimalno upravljanje mrežom i promovišu razvoj burza energije, koordiniranu dodjelu prekograničnih kapaciteta kroz nediskriminacijska rješenja uosnovana na tržištu, vodeći na odgovarajući način računa o specifičnim zaslugama implicitnih dražbi za kratkoročne dodjele, i integraciju mehanizama uravnoteženja i pričuvne snage.</p>	<p>Član 10</p> <p>Operator prenosnog sistema električne energije dužan je da uspostavlja regionalnu saradnju u okviru ENTSO-E i promoviše operativne dogovore na regionalnom nivou u cilju obezbjeđenja optimalnog upravljanja sistemom, razvoja razmjene električne energije, integracije mehanizama balansiranja sistema i obezbjeđenja sistemske rezerve, kao i koordinirane dodjele prekograničnih kapaciteta pod jednakim uslovima na tržišnim principima, uzimajući u obzir značaj kratkoročne dodjele prekograničnih kapaciteta u okviru energetske transakcije (implicitne aukcije).</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>3. Za potrebe postizanja ciljeva navedenih u stavu 1. i 2. ovog člana, zemljopisno područje koje obuhvaća svaka struktura regionalne saradnje može definirati Komisija, uzimajući u obzir postojeće strukture regionalne saradnje. Svaka država članica ovlaštena je promicati suradnju u više od jednog geografskog područja. Mjera iz prve rečenice, namijenjena izmjeni elemenata ove Regulative koji nisu ključni dopunjujući je, donose se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz člana 23. stava 2. U tu se svrhu Komisija savjetuje s Agencijom i ENTSO-om za električnu energiju.</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		
<p>Član 13.</p> <p>Mehanizam naknade među operatorima prenosnih sistema</p> <p>1. Operatori prenosnih sistema primaju naknadu za troškove nastale kao posljedica prenošenja prekograničnih protoka električne energije na njihovim mrežama.</p>	<p>Član 11</p> <p>(1) Operator prenosnog sistema ima pravo na naknadu troškova koji su nastali ustupanjem sistema za prekogranične tokove električne energije.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		

<p>2. Naknadu iz stava 1. plaćaju operatori nacionalnih prenosnih sistema iz kojih potiču prekogranični protoci i sistema gdje ti protoci završavaju.</p>	<p style="text-align: center;">Član 11</p> <p>(2) Operator prenosnog sistema dužan je da plati naknadu troškova za korišćenje sistema drugih operatora prenosnih sistema za potrebe domaćih korisnika.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>3. Isplate naknade izvršavaju se na redovnoj osnovi s obzirom na određeno razdoblje u prošlosti. Prema potrebi provode se naknadne prilagodbe isplaćene naknade, kako bi odražavale stvarno nastale troškove.</p> <p>Prvo razdoblje za koje se izvršavaju isplate naknade određuje se u smjernicama iz člana 18.</p> <p>4. Komisija odlučuje o iznosima naknada koje treba platiti. Ta mjera, namijenjena izmjeni elemenata ove Regulative koji nisu ključni dopunjujući je, donosi se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz člana 23. stava 2.</p>	<p style="text-align: center;">Član 12</p> <p>(1) Međusobna prava i obaveze uključujući način i rokove za obračun naknada iz člana 11 ovog zakona i njihove korekcije utvrđuju se ugovorom koji sa operatorima prenosnih sistema električne energije država članica zaključuje operator prenosnog sistema.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>5. Opseg prenesenih prekograničnih protoka i opseg prekograničnih tokova određenih kao da potječu i/ili završavaju u nacionalnim prenosnim sistemima utvrđuju se na osnovu fizičkih protoka električne energije koji su stvarno izmjereni tijekom određenog razdoblja.</p>	<p style="text-align: center;">Član 11, stav 3</p> <p>(3) Količina prekograničnih tokova koji su nastali ustupanjem sistema, kao i količina prekograničnih tokova koji su nastali korišćenjem sistema drugih operatora, a potiču i/ili završavaju u sistemu Crne Gore, određuje se na osnovu izmjerenih fizičkih tokova električne energije u određenom vremenskom intervalu.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>6. Troškovi nastali kao posljedica prenošenja prekograničnih protoka ustanovljuju se na osnovu predviđenih dugoročnih prosječnih dodatnih troškova, uzimajući u obzir gubitke, ulaganje u novu infrastrukturu i odgovarajući udio troškova postojeće infrastrukture, u mjeri u kojoj se takva infrastruktura koristi za prenos prekograničnih protoka, posebno imajući u vidu potrebu jamčenja sigurnosti obezbjeđenja. Pri ustanovljivanju nastalih troškova koriste se priznate standardne metode za</p>	<p style="text-align: center;">Član 11</p> <p>(4) Naknade iz st. 1 i 2 ovog člana određuju se na osnovu očekivanog višegodišnjeg prosjeka dodatnih troškova koji uključuju tehničke gubitke, investicije u novu infrastrukturu i troškove amortizacije i održavanja postojeće infrastrukture srazmjerno korišćenju za prekogranične tokove, naročito uzimajući u obzir sigurnost snabdijevanja.</p> <p>(6) Naknade iz st. 1 i 2 ovog člana, u postupku</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		

<p>izračun troškova. Koristi koje mreža dobije kao posljedica prenošenja prekograničnih protoka uzimaju se u obzir za smanjenje primljene naknade.</p>	<p>određivanja, umanjuju se za koristi od ustupanja sistema za prekogranične tokove električne energije.</p>			
<p style="text-align: center;"><i>Član 14.</i></p> <p style="text-align: center;">Naknade za pristup mrežama</p> <p>1. Naknade koje naplaćuju operatori mreže za pristup mrežama moraju biti transparentne, uzimati u obzir potrebu za sigurnošću mreže i odražavati stvarne dotadašnje troškove u mjeri u kojoj se podudaraju s troškovima efikasnog i strukturno usporedivog operatora mreže i primjenjivati se na nediskriminacijski način. Te naknade ne smiju zavisiti od udaljenosti.</p>	<p>Član 13, stav 1</p> <p>(1) Radi obezbjeđenja uslova za rad prenosnog sistema električne energije u interkonekciji, Agencija je, u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorom, dužna da metodologije koje utvrđuje uskladi sa zajedničkim regulatornim pristupom Zajednice i obezbijedi da cijene za korišćenje prenosnog sistema električne energije:</p> <p>1) budu zasnovane na potrebi sigurnog rada sistema,</p> <p>2) odražavaju stvarne troškove, u mjeri u kojoj odgovaraju troškovima efikasnog, strukturno usporedivog operatora prenosnog sistema, i</p> <p>3) ne zavise od udaljenosti korisnika.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>2. Prema potrebi, nivo tarifa koje se primjenjuju na proizvođače i/ili potrošače osigurava lokacijske signale na nivou Zajednice i uzima u obzir količinu gubitaka u mreži i prouzročnog zagušenja te troškove ulaganja za infrastrukturu.</p>	<p style="text-align: center;">Član 13,</p> <p>(3) Prilikom utvrđivanja cijena iz stava 1 ovog člana za proizvođače i krajnje kupce, kao korisnike sistema, uzimaju se u obzir tehnički gubici i zagušenja u prenosnom sistemu, investicije u razvoj infrastrukture, kao i potrebe za obezbjeđenjem jasnih smjernica energetske subjektima na određenom prostoru (lokacijskih signala) na nivou Zajednice.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>3. Pri određivanju naknada za pristup mreži u obzir se uzima sljedeće:</p> <p>a) isplate i primici koji proizlaze iz mehanizma naknade među operatorima prenosnog sistema;</p> <p>b) stvarno izvršene i primljene isplate, kao i isplate koje se očekuju u budućim razdobljima, procijenjene na osnovu</p>	<p style="text-align: center;">Član 13</p> <p>(2) U postupku utvrđivanja cijena korišćenja prenosnog sistema uzimaju se u obzir:</p> <p>1) troškovi i prihodi ostvareni naknadama iz člana 11 ovog zakona,</p> <p>2) troškovi i prihodi koji se očekuju u narednom periodu procijenjeni na osnovu ostvarenih u</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		

prošlih razdoblja.	prethodnom periodu.			
4. Određivanje naknada za pristup mreži u sklopu ovog člana ne dovodi u pitanje naknade za deklarirani izvoz i deklarirani uvoz koje proizlaze iz upravljanja zagušenjem iz člana 16.	<p style="text-align: center;">Član 13</p> (4) Utvrđivanje cijena iz stava 1 ovog člana ne utiče na naknade za prijavljene izvoze i uvoze koji su rezultat upravljanja zagušenjem u skladu sa pravilima iz člana 14 ovog zakona.	Potpuno usklađeno		
5. Ne postoje posebne naknade za mrežu na individualne transakcije za deklarirani provod električne energije.	<p style="text-align: center;">Član 13</p> (5) Dodatne naknade za pojedinačne transakcije za prijavljeni tranzit električne energije nijesu dozvoljene.	Potpuno usklađeno		
<p style="text-align: center;">Član 15.</p> <p style="text-align: center;">Pružanje informacija</p> 1. Operatori prenosnog sistema uspostavljaju mehanizme za koordinaciju i razmjenu informacija radi osiguravanja sigurnosti mreže u kontekstu upravljanja zagušenjem. 2. Sigurnosni i operativni standardi te standardi planiranja koje koriste operatori prenosnih sistema objavljuju se. Objavljene informacije uključuju opći sistem za izračun ukupnog kapaciteta prenosa i granice pouzdanosti prenosa, koji se osnove na električnim i fizičkim karakteristikama mreže. Takvi sistemi podliježu odobrenju regulatornih tijela. 3. Operatori prenosnih sistema objavljuju procjene raspoloživih kapaciteta prenosa za svaki dan, navodeći sve raspoložive kapacitete prenosa koji su već rezervisani. Te se objave rade u određenim intervalima prije dana prenosa i uključuju, u svakom slučaju, procjene za nedelju dana unaprijed i mjesec dana unaprijed, kao i kvantitativnu indikaciju očekivane pouzdanosti raspoloživog kapaciteta. 4. Operatori prenosnih sistema objavljuju odgovarajuće podatke o ukupnom predviđanju i stvarnoj potražnji, o raspoloživosti i stvarnoj uporabi proizvodnih sredstava i sredstava opterećenja, o raspoloživosti i uporabi mreža i	<p style="text-align: center;">član 22</p> 1) U procesu upravljanja zagušenjima, u cilju obezbjeđenja sigurnosti sistema, operator prenosnog sistema uspostavlja pravila koordinacije i razmjene informacija sa operatorima prenosnih sistema država članica. (1) Operator prenosnog sistema dužan je da na svojoj internet stranici objavi: 1) standarde sigurnosti, rada i planiranja razvoja prenosnog sistema koje koristi; 2) metodologiju obračuna ukupnog prenosnog kapaciteta; 3) granice pouzdanosti prenosnog kapaciteta zasnovane na električnim i fizičkim karakteristikama sistema; 4) procjenu raspoloživog prenosnog kapaciteta na dnevnom nivou, prije početka dana prenosa i rezervisani prenosni kapacitet, procjene za sedmicu i mjesec unaprijed, kao i kvantitativnu indikaciju pouzdanosti raspoloživog prenosnog kapaciteta; 5) podatke o prognoziranoj i stvarnoj potrošnji, raspoloživosti i stvarnoj upotrebi proizvodnih jedinica	Potpuno usklađeno		

<p>interkonekcija te o uravnoteženju električne energije i rezervnom kapacitetu. Za raspoloživost i stvarnu uporabu malih proizvodnih jedinica i jedinica opterećenja mogu se koristiti ukupni procijenjeni podaci.</p> <p>5. Dotični učesnici na tržištu operatorima prenosnih sistema osiguravaju odgovarajuće podatke.</p> <p>6. Preduzeća za proizvodnju koja su vlasnici proizvodnih sredstava ili njima upravljaju, od kojih najmanje jedno proizvodno sredstvo ima instaliran kapacitet od najmanje 250 MW, pet godina čuvaju podatke za svaki sat po pogonu, koji su potrebni za provjeru svih operativnih odluka odašiljanja i ponudbene strategije na burzama električne energije, aukcijama interkonekcije, tržištima rezervne energije i vanberzovnim tržištima, tako da su na raspolaganju nacionalnom regulatornom tijelu, nacionalnom tijelu za tržišnu konkurenciju i Komisiji. Podaci po pogonu i po satu koji se trebaju čuvati uključuju, ali se ne ograničuju na podatke o raspoloživom kapacitetu proizvodnje i predviđenim rezervama, uključujući dodjele tih predviđenih rezerva na nivou pogona, u trenutku aukcije ili proizvodnje.</p>	<p>i jedinica potrošnje, dostupnosti i korišćenju sistema i interkonektora, kao i o balansnoj energiji i sistemskoj rezervi u snazi.</p> <p>(2) Podaci iz stava 2 tačka 5 ovog člana, koji se odnose na raspoloživost i stvarnu upotrebu malih proizvodnih jedinica i jedinica potrošnje, mogu se objavljivati zbirno.</p> <p>(3) Učesnici na tržištu i energetske subjekti dužni su da operatoru prenosnog sistema obezbijede podatke određene propisima iz člana 9 stav 1 ovog zakona.</p> <p>(4) Energetske subjekti koji posjeduju ili upravljaju proizvodnim jedinicama, od kojih najmanje jedna ima instalirani kapacitet od najmanje 250 MW, dužni su da čuvaju podatke u satnoj rezoluciji, za sva postrojenja kao dokaz o operativnim isporukama, strategiji ponude kod kupoprodaje energije, aukcija za dodjelu prekograničnih kapaciteta, tržišta pomoćnih usluga i vanberzanskih tržišta, najmanje pet godina od dana nastanka.</p> <p>(5) Podatke iz stava 5 ovog člana energetske subjekti dužni su da dostave na zahtjev Agencije, organa nadležnog za zaštitu konkurencije i Sekretarijata.</p> <p>(6) Podaci iz stava 5 ovog člana odnose se naročito na: raspoložive proizvodne kapacitete i obaveznu rezervu, uključujući alokaciju rezerve na nivou proizvodnih jedinica u vrijeme podnošenja ponude i u vrijeme realizacije proizvodnje.</p>			
<p style="text-align: center;">Član 16.</p> <p style="text-align: center;">Opća načela upravljanja zagušenjem</p> <p>1. Pri rješavanju problema zagušenja mreže koriste se</p>	<p style="text-align: center;">Član 15, st 1 i 2</p> <p>(1) Upravljanje zagušenjima u prenosnom sistemu operator prenosnih sistema sprovodi na nediskriminatoran način u skladu sa tržišnim</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		

<p>nediskriminirajuća rješenja uspostavljena na tržištu koja daju efikasne ekonomske signale uključenim Učesnicima na tržištu i operatorima prenosnih sistema. Poželjno je da se problemi zagušenja mreže riješe korišćenjem netransiakcijskih metoda, tj. metoda koje ne uključuju odabir između ugovora pojedinačnih učesnika na tržištu.</p>	<p>principima, koji obezbjeđuju cijene koje učesnike na tržištu i operatore prenosnih sistema mogu uputiti na preduzimanje odgovarajućih poslovnih aktivnosti (jasne cjenovne signale).</p> <p>(2) Upravljanje zagušenjima vrši se primjenom redispesčiranja, kontratrgovinom i drugim metodama, koje ne ugrožavaju realizaciju ugovorenih transakcija i ne daju prioritet bilo kojoj transakciji.</p>			
<p>2. Postupci za ograničavanje transakcija koriste se samo u vanrednim situacijama, kada operator prenosnog sistema mora ekspeditivno djelovati, a ponovno slanje ili kompenzacija nisu mogući. Svaki takav postupak primjenjuje se bez diskriminacije.</p> <p>Osim u slučajevima više sile, učesnicima na tržištu kojima je dodijeljen kapacitet kompenzira se svako ograničavanje.</p>	<p>Član 15</p> <p>(3) Izuzetno, ako metode iz stava 2 ovog člana ne mogu obezbijediti realizaciju ugovorenih transakcija, može se vršiti smanjenje njihovog obima.</p> <p>(4) Smanjenje obima transakcija iz stava 3 ovog člana vrši se na nediskriminatoran način.</p> <p>(5) Učesnicima na tržištu kojima je dodijeljen prekogranični kapacitet nadoknađuje se svako ograničenje kapaciteta koje nije posljedica dejstva više sile.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>3. Najveći kapacitet interkonekcija i/ili prenosnih mreža koje utiču na prekogranične tokove na raspolaganju je učesnicima na tržištu, uz poštovanje sigurnosnih standarda sigurnog rada mreže.</p>	<p>Član 16</p> <p>(1) Operator prenosnog sistema dužan je da stavi na raspolaganje korisnicima maksimalni mogući prenosni kapacitet, uz poštovanje standarda sigurnosti rada sistema.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>4. Učesnici na tržištu blagovremeno unaprijed obavještavaju operatore prenosnih sistema prije relevantnog razdoblja rada namjeravaju li koristiti dodijeljeni kapacitet. Svaki dodijeljeni kapacitet koji se neće upotrijebiti ponovo se vraća na tržište, na otvoren i transparentan način i bez diskriminacije.</p>	<p>Član 16</p> <p>(2) Učesnici na tržištu dužni su da blagovremeno potvrde korišćenje dodijeljenog kapaciteta operatoru prenosnog sistema.</p> <p>(3) Operator prenosnog sistema dužan je da:</p> <p>1) na transparentan i nediskriminatoran način ponovo ponudi prenosni kapacitet čije korišćenje nije potvrđeno u skladu sa stavom 2 ovog člana;</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>5. Operatori prenosnog sistema, koliko god je to tehnički</p>	<p>Član 16</p>	<p>Potpuno</p>		

<p>moguće, udružuju sve zahtjeve za kapacitet protoka električne energije u suprotnom smjeru preko zagušenog interkonekcijskog voda kako bi iskoristili taj vod do njegovog najvećeg kapaciteta. Vodeći u potpunosti računa o sigurnosti mreže, transakcije koje olakšavaju zagušenje nikada se ne odbijaju.</p>	<p>(3) Operator prenosnog sistema dužan je da: 2) zahtjeve za prekograničnim prenosom energije u suprotnim smjerovima kombinuje, u mjeri u kojoj je to tehnički moguće, kako bi kapacitet bio iskorišćen u maksimalnoj mogućoj mjeri; 3) odobri zahtjev za prekogranični prenos električne energije koji umanjuje zagušenje u prenosnom sistemu, ako se tim prenosom ne ugrožava sigurnost sistema.</p>	<p>usklađeno</p>		
<p>6. Svi prihodi koji proizlaze od dodjele interkonekcije koriste se za sljedeće svrhe:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) jamčenje stvarne raspoloživosti dodijeljenog kapaciteta; i/ili b) održavanje ili povećanje interkonekcijskih kapaciteta kroz ulaganja u mrežu, posebno u nove spojne vodove. <p>Ako se prihodi ne mogu efikasno iskoristiti za potrebe navedene u prvom podstavu tačkama (a) i/ili (b), mogu se iskoristiti, podložno odobrenju regulatornih tijela dotičnih država članica, do maksimalnog iznosa koji će odrediti ta regulatorna tijela, kao prihod mreže koji se uzima u obzir od strane regulatornih tijela pri odobravanju metodologije za izračunavanje tarifa mreže i/ili određivanju tarifa mreže.</p> <p>Preostali se prihodi stavljaju na poseban interni račun, sve dok ih ne bude moguće upotrijebiti u svrhe iz prvog podstava tačkaka (a) i/ili (b). Regulatorno tijelo obavješćuje Agenciju o odobrenju iz drugog podstava.</p>	<p>Član 17</p> <p>(1) Prihode ostvarene po osnovu dodjele raspoloživih prekograničnih prenosnih kapaciteta operator prenosnog sistema može da koristi za:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) garantovanje neprekidne raspoloživosti dodijeljenog kapaciteta ili 2) ulaganje u održavanje ili povećanje postojećih prekograničnih prenosnih kapaciteta i izgradnju novih interkonektora, u skladu sa planom razvoja. <p>(2) Prihodi ostvareni po osnovu dodjele raspoloživih prekograničnih prenosnih kapaciteta koji se ne iskoriste u svrhe iz stava 1 ovog člana mogu se, uz odobrenje i do iznosa koji odredi Agencija, uključiti u prihod operatora prenosnog sistema prilikom utvrđivanja metodologija i cijena korišćenja prenosnog sistema električne energije, kao i koristiti za obezbjeđenje povrata na investiciju u taj prekogranični kapacitet i dodatnu infrastrukturu u prenosnom sistemu potrebnu za garantovanje raspoloživosti kapaciteta u iznosu koji odobri Agencija.</p> <p>(3) Dio prihoda koji prelazi iznos iz stava 2 ovog člana čuva se na posebnom internom računu operatora prenosnog sistema kao rezervacija za</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		

	namjene iz stava 1 ovog člana. (4) Agencija je dužna da obavještenjei Sekretarijat o odobrenjima iz stava 2 ovog člana.			
<p style="text-align: center;"><i>Član 17.</i></p> <p style="text-align: center;">Novi spojni vodovi</p> <p>1. Novi spojni vodovi jednosmjerne struje mogu se na zahtjev izuzeti, na ograničeno razdoblje, od odredaba člana 16. stava 6. ove Regulative te člana 9. i 32. i člana 37. stavova 6. i 10. Direktive 2009/72/EZ pod sljedećim uslovima:</p> <p>a) ulaganje mora ojačati tržišno natjecanje u opskrbi električnom energijom;</p> <p>b) nivo rizika koja je povezana s ulaganjem takva je da do ulaganja ne bi došlo da nije odobreno izuzeće;</p> <p>c) spojni vod mora biti u vlasništvu fizičke ili pravne osobe koja je odvojena, barem u smislu svojeg pravnog oblika, od operatora sistema u čijim će se sistemima graditi taj spojni vod;</p> <p>d) naknade se ubiraju od korisnika tog spojnog voda;</p> <p>e) od djelomičnog otvaranja tržišta iz člana 19. Direktive 96/92/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 19. decembra 1996. o zajedničkim pravilima za unutarne tržište električne energije (1), nijedan dio kapitala ili operativnih troškova spojnog voda nije vraćen od bilo koje komponente naknada za uporabu prenosnih sistema ili distribucijskih sistema povezanih tim spojnim vodom; i</p> <p>f) izuzeće ne smije biti štetno za tržišno natjecanje ni za stvarno funkcionisanje unutrašnjeg tržišta električne energije ni za efikasno funkcionisanje reguliranog sistema na koji je vezan spojni vod.</p>	<p style="text-align: center;"><i>Član 18</i></p> <p>(1) Interkonektori jednosmjerne struje čijoj izgradnji se pristupa mogu se na zahtjev investitora interkonektora na određeno vrijeme izuzeti od primjene opštih principa upravljanja zagušenjima (u daljem tekstu: izuzeće), ako su ispunjeni sljedeći uslovi:</p> <p>1) investicijom se povećava konkurencija u snabdijevanju električnom energijom;</p> <p>2) nivo rizika je takav da se investicija neće realizovati bez odobrenja izuzeća;</p> <p>3) interkonektor je u svojini pravnog ili fizičkog lica koje je pravno odvojeno od operatora sistema na čije sisteme će se priključiti;</p> <p>4) da troškove korišćenja interkonektora plaćaju njegovi neposredni korisnici;</p> <p>5) da se kapital, odnosno investicija i operativni troškovi interkonektora ne nadoknađuju iz cijene korišćenja prenosnog ili distributivnog sistema koje interkonektor povezuje i</p> <p>6) da se izuzećem ne narušava konkurencija i efikasno funkcionisanje tržišta ili efikasno funkcionisanje sistema na koji je interkonektor povezan.</p>	Potpuno usklađeno		

<p>2. Stavak 1. takođe se primjenjuje, u iznimnim slučajevima, na spojne vodove izmjenične struje pod uslovom da su troškovi i rizici predmetnog ulaganja posebno visoki kada se usporede s troškovima i rizicima koji obično nastanu kada se spajaju dva susjedna nacionalna prenosna sistema spojnim vodom izmjenične struje.</p>	<p style="text-align: center;">Član 18</p> <p>(2) Izuzeće iz stava 1 ovog člana primjenjuje se i na interkonektore naizmjenične struje, ako su troškovi i rizik investicije znatno veći od troškova i rizika koji uobičajeno prate povezivanje sa susjednim prenosnim sistemima drugih država.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>3. Stav 1. takođe se primjenjuje na značajna povećanja kapaciteta u postojećim spojnim vodovima.</p>	<p>Član 18</p> <p>(3) Odredba stava 1 ovog člana primjenjuje se i u slučaju rekonstrukcije postojećih interkonektora kojom se znatno povećava kapacitet.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>4. Odluku o izuzeću prema stavovima 1., 2. i 3. regulatorno tijelo dotične države članice donosi za svaki slučaj posebno. Izuzeće može obuhvatiti cijeli ili dio kapaciteta novog spojnog voda ili postojećeg spojnog voda sa značajno povećanim kapacitetom.</p> <p>U roku od dva mjeseca od dana na koji zahtjev za izuzeće primi zadnje od dotičnih regulatornih tijela, Agencija može tim regulatornim tijelima podnijeti savjetodavno mišljenje koje može poslužiti kao osnov za njihovu odluku.</p> <p>Prilikom odlučivanja o odobrenju izuzeća razmatra se, za svaki slučaj posebno, potreba da se nametnu uslovi u vezi s trajanjem izuzeća i nediskriminacijskim pristupom spojnom vodu. Prilikom odlučivanja o tim uslovima vodi se posebno računa o dodatnom kapacitetu koji će se graditi ili modifikaciji postojećeg kapaciteta, vremenskom okviru projekta i nacionalnim okolnostima.</p> <p>Prije odobrenja izuzeća regulatorna tijela dotičnih država članica odlučuju o pravilima i mehanizmima za upravljanje i dodjelu kapaciteta. Pravila o upravljanju zagušenjem uključuju obavezu da se neupotrijebljeni kapaciteti ponude na tržištu, a korisnici uređaja imaju pravo zamijeniti svoje ugovorene kapacitete na sekundarnom tržištu. Pri procjeni</p>	<p style="text-align: center;">Član 19</p> <p>(1) U postupku odobravanja izuzeća iz člana 18 ovog zakona Agencija će:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) utvrditi obim izuzeća kapaciteta (cjelokupni ili dio) interkonektora; 2) utvrditi trajanje izuzeća i objektivne uslove za pristup interkonektoru pod jednakim uslovima; 3) uzeti u obzir procjenu uticaja izgradnje planiranih kapaciteta u Crnoj Gori u odnosu na period realizacije projekta interkonektora; 4) odobriti pravila za upravljanje i dodjelu raspoloživih kapaciteta koja pripremi investitor i kojima se ne narušava izvršavanje dugoročnih ugovora; 5) razmotriti mišljenje operatora prenosnog sistema na pravila iz tačke 4 ovog stava; 6) cijeniti opšte okolnosti u državi u vezi sa novim interkonekcijama. <p>(2) Pravilima iz stava 1 tačka 4 ovog člana utvrđuje se:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) obaveza nudenja neiskorišćenih kapaciteta na tržištu, 	<p>Potpuno usklađeno</p>		

<p>kriterijuma iz stava 1. tačkaka (a), (b) i (f) uzimaju se u obzir rezultati postupka dodjele kapaciteta.</p> <p>Ako su sva dotična regulatorna tijela postigla dogovor o odluci o izuzeću u roku od šest mjeseci, ona o toj odluci obavještavaju Agenciju.</p> <p>Odluka o izuzeću, uključujući uslove iz drugog podstava ovog stava, valjano je obrazložena i objavljuje se.</p>	<p>2) pravo korisnika infrastrukture da trguju svojim ugovorenim kapacitetima na sekundarnom tržištu.</p> <p>(3) Investitor je dužan da pravila iz stava 1 tačka 4 ovog člana dostavi operatoru prenosnog sistema radi davanja mišljenja.</p> <p>(4) O izuzeću iz člana 18 ovog zakona odlučuje Agencija nakon postizanja saglasnosti sa regulatornim organizacijama država na čije prenosne sisteme električne energije izgradnja interkonektora ima uticaja.</p> <p>(5) Sadržaj zahtjeva i dokumentaciju koja se dostavlja uz zahtjev za izuzeće propisuje Agencija.</p> <p>(6) Odluka iz stava 4 ovog člana naročito sadrži:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) naziv i sjedište investitora; 2) naziv i lokaciju interkonektora; 3) naponski nivo i kapacitet interkonektora; 4) obim izuzeća kapaciteta i vrijeme izuzeća; 5) razloge za odobravanje izuzeća uključujući finansijske podatke koji opravdavaju potrebu izuzeća; 6) izvršene analize uticaja na konkurenciju i efikasno funkcionisanje unutrašnjeg tržišta električne energije koji nastaje odobravanjem izuzeća; 7) razloge za period i udio ukupnog kapaciteta odnosno infrastrukture za koju se odobrava izuzeće; 8) rezultat konsultacija sa uključenim regulatornim organizacijama; 9) doprinos interkonektora diverzifikaciji snabdijevanja. <p style="text-align: center;">Član 20</p> <p>3) Odluku iz stava 2 ovog člana Agencija objavljuje u „Službenom listu Crne Gore“.</p>			
--	---	--	--	--

<p>5. Odluku iz stava 4. donosi Agencija:</p> <p>a) ako sva dotična regulatorna tijela nisu mogla postići dogovor u roku od šest mjeseci od dana kada je zatraženo izuzeće od zadnjeg od tih regulatornih tijela; ili</p> <p>b) na zajednički zahtjev dotičnih regulatornih tijela.</p> <p>Prije donošenja takve odluke, Agencija se savjetuje s dotičnim regulatornim tijelima i podnositeljima zahtjeva.</p>	<p>Član 21</p> <p>(1) U slučaju da se u postupku konsultacija ne postigne saglasnost sa nadležnim regulatornim organizacijama drugih država članica u roku od šest mjeseci od dana podnošenja posljednjeg zahtjeva za izuzeće ili ako se tako dogovori sa tim organizacijama, Agencija će Regulatornom odboru dostaviti zahtjev za donošenje odluke o izuzeću, u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorom.</p> <p>(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, Agencija i podnosilac zahtjeva za izuzeće dužni su da na zahtjev Regulatornog odbora u ostavljenom roku dostave svoje mišljenje.</p>	<p>potpuno usklađeno</p>		
<p>6. Nezavisno o stavovima 4. i 5., države članice mogu predvidjeti da regulatorno tijelo ili Agencija, zavisno od slučaju, treba podnijeti svoje mišljenje o zahtjevu za izuzeće relevantnom tijelu u državi članici s ciljem donošenja formalne odluke. To se mišljenje objavljuje zajedno s odlukom.</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>		<p>Opcija nije iskorišćena</p>	
<p>7. Regulatorna tijela po primitku bez odlaganja šalju kopiju svakog zahtjeva za izuzeće na znanje Agenciji i Komisiji. Dotična regulatorna tijela ili Agencija (tijela obavještanja) obavještaavaju Komisiju o odluci bez odlaganja zajedno sa svim relevantnim informacijama u vezi s tom odlukom. Te se informacije mogu dostaviti Komisiji u obliku koji Komisiji omogućava donošenje osnovane odluke. Te informacije posebno obuhvaćaju:</p> <p>a) detaljan opis razloga na osnovu kojih je izuzeće odobreno ili odbijeno, uključujući financijske informacije koje opravdavaju potrebu za izuzećem;</p> <p>b) obavljenu analizu o uticaju na tržišnu konkurenciju i na stvarno funkcionisanje</p>	<p>Član 20</p> <p>(1) Zahtjev iz člana 18 stav 1 ovog zakona, Agencija po prijemu, bez odlaganja dostavlja Sekretarijatu.</p> <p>Član 19</p> <p>4) O izuzeću iz člana 18 ovog zakona odlučuje Agencija nakon postizanja saglasnosti sa regulatornim organizacijama država na čije prenosne sisteme električne energije izgradnja interkonektora ima uticaja.</p> <p>(6) Odluka iz stava 4 ovog člana naročito sadrži:</p> <p>1) naziv i sjedište investitora;</p> <p>2) naziv i lokaciju interkonektora;</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		

<p>unutarnjeg tržišta električne energije koji je posljedica odobrenja izuzeća;</p> <p>c) razloge za vremensko razdoblje i udio ukupnog kapaciteta dotičnog spojnog voda za koje je izuzeće odobreno; i</p> <p>d) rezultat savjetovanja s dotičnim regulatornim tijelima.</p>	<p>3) naponski nivo i kapacitet interkonektora;</p> <p>4) obim izuzeća kapaciteta i vrijeme izuzeća;</p> <p>5) razloge za odobravanje izuzeća uključujući finansijske podatke koji opravdavaju potrebu izuzeća;</p> <p>6) izvršene analize uticaja na konkurenciju i efikasno funkcionisanje unutarnjeg tržišta električne energije koji nastaje odobravanjem izuzeća;</p> <p>7) razloge za period i udio ukupnog kapaciteta odnosno infrastrukture za koju se odobrava izuzeće;</p> <p>8) rezultat konsultacija sa uključenim regulatornim organizacijama;</p> <p>9) doprinos interkonektora diverzifikaciji snabdijevanja.</p>			
<p>8. U roku od dva mjeseca od dana primitka obavještenja iz stava 7 Komisija može donijeti odluku kojom zahtijeva da tijela obavještanja izmijene ili povuku odluku o odobrenju izuzeća. To se dvomjesečno razdoblje može produžiti za dodatno razdoblje od dva mjeseca kada Komisija traži dodatne informacije. To dodatno razdoblje počinje na dan koji slijedi nakon primanja potpunih informacija. Početno dvomjesečno razdoblje takođe se može produljiti pristankom Komisije i tijela obavještanja.</p> <p>Ako tražene informacije nisu dostavljene u razdoblju navedenom u zahtjevu, obavještenje se smatra povučenom osim ako je, prije isteka tog razdoblja, razdoblje produženo pristankom i Komisije i tijela obavještanja ili tijela obavještanja u valjano obrazloženoj izjavi obavijesti Komisiju da smatraju da je obavješćivanje dovršeno.</p> <p>Tijela obavještanja postupaju u skladu s odlukom Komisije o izmjeni ili povlačenju odluke o izuzeću u roku od mjesec dana i o tome obavještavaju Komisiju.</p> <p>Komisija čuva povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija. Odobrenje odluke o izuzeću od strane Komisije</p>	<p style="text-align: center;">Član 20</p> <p>(4) Agencija je dužna da na zahtjev i u roku koji odredi Sekretarijat dostavi dodatne informacije o izuzeću.</p> <p>(5) Ako Agencija tražene informacije iz stava 4 ovog člana ne dostavi u ostavljenom roku, zahtjev iz stava 1 ovog člana smatra se povučenim, osim ako je, prije isteka, ostavljeni rok produžen uz saglasnost Sekretarijata i nadležnih regulatornih organizacija ili te organizacije obavještenje Sekretarijat da smatraju da je obavješćivanje završeno.</p> <p>(7) Mišljenje o odobrenju izuzeća u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorom prestaje da važi ako izgradnja interkonektora ne započne u roku od dvije godine, odnosno ako interkonektor nije pušten u upotrebu u roku od pet godina, od dana davanja mišljenja, osim ako Sekretarijat uvaži da je do kašnjenja došlo iz razloga koji su van kontrole investitora kojem je odobreno izuzeće.</p>	<p style="text-align: center;">Potpuno usklađeno</p>		

<p>ističe dvije godine od dana njezina donošenja kada izgradnja spojnog voda još nije počela do tog dana i pet godina od dana njenog donošenja ako spojni vod nije počeo raditi do tog dana, osim ako Komisija odluči da je do kašnjenja došlo zbog velikih prepreka van kontrole osobe kojoj je izuzeće dodijeljeno.</p>				
<p>9. Komisija može usvojiti smjernice za primjenu uslova navedenih u stavu 1. ovog člana i odrediti postupak koji treba slijediti za primjenu stavova 4., 7. i 8. ovog člana. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Regulative koji nisu ključni dopunjujući je, donose se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz člana 23. stava 2.</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		
<p style="text-align: center;">Član 18. Smjernice</p> <p>1. Prema potrebi, smjernice koje se odnose na mehanizam naknade među operatorima prenosnih sistema, u skladu s načelima navedenima u člancima 13. i 14., određuju:</p> <p>a) detalje postupka za utvrđivanje koji operatori prenosnih sistema podliježu plaćanju kompenzacije za prekogranične protoke, uključujući podjelu između operatora nacionalnih prenosnih sistema iz kojih potječu prekogranični protoci i sistema u kojima ti protoci završavaju, u skladu s članom 13. stavom 2.;</p> <p>b) detalje postupka plaćanja koji treba slijediti, uključujući utvrđivanje prvog razdoblja za koje se kompenzacija treba platiti, u skladu s članom 13. stavom 3. drugim podstavom;</p> <p>c) detalje metodologije za utvrđivanje prenošenja prekograničnih protoka za koje se kompenzacija treba platiti u skladu s članom 13., u smislu kvantitete i vrste protoka, i određivanje veličina takvih protoka koji potječu i/ili završavaju u prenosnim sistemima pojedinačnih država članica, u skladu s članom 13.</p>	<p style="text-align: center;">Član 12</p> <p>(2) Osnove za učešće operatora prenosnog sistema u postupku zaključivanja ugovora iz stava 1 ovog člana utvrđuje Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).</p>	<p>Djelimično usklađeno</p>	<p>Potpuna usklađenost biće postignuta donošenjem podzakonskog akta koji se odnosi na osnove za učešće operatora prenosnog sistema u postupku zaključivanja ugovora koji sa operatorima prenosnih sistema električne energije država članica zaključuje operator prenosnog sistema.</p>	<p>III kvartal 2016.</p>

<p>stavom 5.;</p> <p>d) detalje metodologije za utvrđivanje troškova i koristi nastalih kao posljedica prenošenja prekograničnih protoka, u skladu s članom 13. stavom 6.;</p> <p>e) detalje tretmana, u kontekstu mehanizma naknade među operatorima prenosnih sistema, električnih protoka koji potječu ili završavaju u zemljama van Evropskog ekonomskog prostora; i</p> <p>f) učestvovanje nacionalnih sistema koji su međusobno povezani kroz vodove jednosmjerne struje, u skladu s članom 13.</p> <p>2. Smjernice mogu takođe utvrditi odgovarajuća pravila koja dovode do postupnog usklađenja osnovnih načela za određivanje naknada koje se primjenjuju na proizvođače i potrošače (teret) prema nacionalnim sistemima tarifa, uključujući odraz mehanizma naknade među operatorima prenosnih sistema u naknadama za uporabu nacionalne mreže i davanje primjerenih i efikasnih lokacijskih signala, u skladu s načelima navedenima u članu 14.</p> <p>Smjernice omogućuju uspostavu primjerenih i efikasnih usklađenih lokacijskih signala na nivou Zajednice.</p> <p>a) Nijedno takvo usklađivanje ne sprečava države članice da primijene mehanizme kojima osiguravaju da su naknade pristupa mreži koje snose potrošači (teret) usporedive na cijelom njihovom državnom području.</p> <p>3. Prema potrebi, u smjernicama koje osiguravaju minimalni stupanj usklađenosti koji je potreban za postizanje cilja ove Regulative takođe se navode:</p> <p>a) detalji u vezi s pružanjem informacija u skladu s načelima navedenima u članu 15.;</p> <p>b) detalji pravila o trgovini električnom energijom;</p> <p>c) detalji pravila inicijative ulaganja za kapacitet</p>				
--	--	--	--	--

<p>spojnog voda uključujući lokacijske signale; d) detalji područja navedenih u članu 8. stavu 6. b) U tu se svrhu Komisija savjetuje s Agencijom i ENTSO-om za električnu energiju.</p> <p>4 Smjernice o upravljanju i dodjeli raspoloživih prenosnih kapaciteta interkonekcija između nacionalnih sistema navedene su u Prilogu I.</p>				
<p>5. Komisija može donijeti smjernice o pitanjima iz stavova 1., 2. i 3. ovog člana. Ona može izmijeniti smjernice iz stava 4. ovog člana u skladu s načelima navedenima u člancima 15. i 16., posebno kako bi se uključile detaljne smjernice o svim metodologijama dodjele kapaciteta koje se primjenjuju u praksi i osiguralo da se mehanizmi upravljanja zagušenjem razvijaju na način koji je kompatibilan s ciljevima unutarnjeg tržišta. Prema potrebi, pri takvim izmjenama utvrđuju se zajednička pravila o minimalnim sigurnosnim i operativnim standardima za korišćenje i rad mreže, kako je navedeno u članu 15. stavu 2. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Regulative koji nisu ključni dopunjujući je, donose se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz člana 23. stava 2.</p> <p>Pri donošenju ili izmjeni smjernica Komisija:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) osigurava da smjernice osiguravaju minimalan stepen usklađenosti potreban da se postignu ciljevi ove Regulative i ne prelaze ono što je potrebno u tu svrhu; i b) navodi koje su radnje poduzete u pogledu usklađenosti pravila u trećim zemljama, koje čine dio sistema električne energije Zajednice, s dotičnim smjernicama. <p>Pri prvom donošenju smjernica prema ovom članu Komisija osigurava da u jednom nacrtu mjere obuhvaćaju najmanje pitanja iz stava 1. tačkaka (a) i (d) i stava 2.</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		

<p><i>Član 19.</i> Regulatorna tijela</p> <p>Pri izvršavanju svojih odgovornosti, regulatorna tijela osiguravaju usklađenost s ovom Regulativom i smjericama donesenima na osnovu člana 18. Kada je to prikladno radi ispunjenja ciljeva ove Regulative, regulatorna tijela sarađuju međusobno, s Komisijom i Agencijom u skladu s poglavljem IX. Direktive 2009/72/EZ.</p>	<p>član 44</p> <p>Agencija kontroliše usklađenost poslovanja energetske subjekata sa ovim zakonom na način propisan zakonom kojim se uređuje obavljanje energetske djelatnosti.</p> <p>Član 45</p> <p>Agencija radi ispunjavanja ciljeva ovog zakona sarađuje sa regulatornim organima drugih država članica, Sekretarijatom i Regulatornim odborom.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p><i>Član 20.</i> Pružanje informacija i povjerljivost</p> <p>1. Države članice i regulatorna tijela na zahtjev pružaju Komisiji sve potrebne informacije za potrebe člana 13. stava 4. i člana 18.</p> <p>Posebno za potrebe člana 13. stavova 4. i 6. regulatorna tijela redovno pružaju informacije o stvarnim troškovima nacionalnih operatora prenosnih sistema, kao i podatke i sve relevantne informacije u vezi s fizičkim protocima u mrežama operatora prenosnih sistema i troškovima mreže. Komisija određuje razumni rok za pružanje informacija, uzimajući u obzir složenost traženih informacija i žurnost kojom su te informacije potrebne.</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>neusklađeno</p>	<p>Odredba je djelimično transponovana kroz Sporazum o formiranju Energetske zajednice, a potpuna usklađenost biće postignuta donošenjem podzakonskog akta kojim se uređuje način dostavljanja i objavljivanja podataka od značaja za tržište električne energije</p>	<p>III kvartal 2016</p>
<p>2. Ako dotična država članica ili regulatorno tijelo ne pruže informacije iz stava 1. u roku određenom u skladu sa stavom 1. ovog člana, Komisija može zatražiti sve potrebne informacije za potrebe člana 13. stava 4. i člana 18. neposredno od dotičnih preduzeća.</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		

<p>Kada preduzeću šalje zahtjev za informacije, Komisija istodovremeno šalje primjerak zahtjeva regulatornim tijelima države članice na čijem se državnom području nalazi sjedište preduzeća.</p>				
<p>3. U svojem zahtjevu za informacije u skladu sa stavom 1. Komisija navodi pravni osnov zahtjeva, rok za pružanje informacija, svrhu zahtjeva te takođe sankcije predviđene u članu 22. stavu 2. za pružanje netačnih, nepotpunih ili zavaravajućih informacija. Komisija određuje razumni rok uzimajući u obzir složenost traženih informacija i žurnost kojom su te informacije potrebne.</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		
<p>4. Zahtijevane informacije dostavljaju vlasnici preduzeća ili njihovi predstavnici te, u slučaju pravnih osoba, osobe koje su ovlaštene da ih zastupaju po zakonu ili na osnovu akta o osnivanju. Kada odvjetnici, koji su na to propisno ovlašteni, dostavljaju informacije u ime svojih klijenata, klijenti ostaju u potpunosti odgovorni ako su pružene informacije nepotpune, netočne ili zavaravajuće.</p> <p>5. Kada poduzeće ne pruži tražene informacije u roku koji je odredila Komisija ili ako dostavi nepotpune informacije, Komisija može odlukom zatražiti pružanje tih informacija. U toj se odluci navodi koje se informacije traže i postavlja se odgovarajući rok za njihovu dostavu. U odluci se navode sankcije predviđene u članu 22. stavu 2. Takođe se navodi pravo na to da odluku ispita Sud Evropskih zajednica. Komisija istodobno šalje primjerak svoje odluke regulatornim tijelima države članice na čijem državnom području se nalazi boravište te osobe ili sjedište preduzeća.</p> <p>6. Informacije iz stavova 1. i 2. koriste se samo za potrebe člana 13. stava 4. i člana 18.</p> <p>Komisija ne otkriva informacije dobivene u skladu s ovom Regulativom koje su po svojoj prirodi obuhvaćene obavezom poslovne tajne.</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		

<p><i>Član 21.</i></p> <p>Pravo država članica da predvide detaljnije mjere Ovom se Regulativom ne dovode u pitanje prava država članica da zadrže ili uvedu mjere koje sadrže detaljnije odredbe od onih utvrđenih u ovoj Regulativi ili u smjernicama iz člana 18.</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>		<p>Opcija nije iskorišćena</p>	
<p><i>Član 22.</i> Sankcije</p> <p>1. Ne dovodeći u pitanje odredbe stava 2., države članice utvrđuju pravila o sankcijama za kršenje odredaba ove Regulative te preduzimaju sve potrebne mjere kako bi osigurale provedbu tih odredaba. Predviđene sankcije moraju biti efikasne, proporcionalne i odvraćajuće. Države članice do 1. jula 2004. obavještavaju Komisiju o tim pravilima koja odgovaraju odredbama navedenima u Regulativi (EZ) br. 1228/2003 te je odmah obavještavaju o svim naknadnim izmjenama koje utiču na te odredbe. One do 3. marta 2011. obavještavaju Komisiju o onim pravilima koja ne odgovaraju odredbama navedenim u Regulativi (EZ) br. 1228/2003 te je odmah obavještavaju o svim naknadnim izmjenama koje utiču na te odredbe.</p>	<p>Novčane kazne Član 46</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>2. Komisija može odlukom Preduzećima odrediti novčane kazne koje ne prelaze 1% ukupnog prometa u prethodnoj poslovnoj godini, ako su namjerno ili nepažnjom pružile netočne, nepotpune ili zavaravajuće informacije kao odgovor na zahtjev postavljen na osnovu člana 20. stava 3. ili nisu pružile informacije u roku određenom odlukom donesenom na osnovu člana 20. stava 5. prvog podstava. Pri određivanju visine novčane kazne Komisija uzima u obzir težinu nepridržavanja zahtjeva iz prvog podstava.</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		

3. Sankcije predviđene u skladu sa stavom 1. i odluke donesene u skladu sa stavom 2. nisu krivičnog pravnog karaktera.	Novčane kazne Član 46	Potpuno usklađeno		
2. Prilikom pozivanja na ovaj stav primjenjuju se član 5.a stavovi 1. do 4. i član 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe njenog člana 8.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
<p>Član 23. Odborski postupak Član 24. Izveštaj Komisije Član 25. Stavljanje van snage Član 26. Stupanje na snagu</p>	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
<p>PRILOG I. Smjernice o upravljanju i dodjeli raspoloživih prenosnih kapaciteta interkonekcija između nacionalnih sistema</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Opće odredbe 2. Metode upravljanja zagušenjem 3. Koordinacija 4. Vremenski raspored operacija na tržištu 5. Transparentnost 6. Upotreba prihoda od zagušenja 	<p>Član 14</p> <p>(1) Dodjela raspoloživih kapaciteta za prenos električne energije vrši se na osnovu pravila koja donosi operator prenosnog sistema u skladu sa smjernicama o upravljanju i dodjeli raspoloživih prekograničnih prenosnih kapaciteta.</p> <p>(2) Smjernice iz stava 1 ovog člana utvrđuju se propisom Vlade.</p>	neusklađeno	Potpuna usklađenost biće postignuta donošenjem smjernica o upravljanju i dodjeli raspoloživih prekograničnih prenosnih kapaciteta.	III kvartal 2016
REGULATIVA 715/2009/EZ				
<p>Član 1. Predmet i područje primjene</p> <p>Cilj je ove Regulative:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) utvrditi nediskriminirajuća pravila za uslove pristupa prenosnim sistemima prirodnog gasa, vodeći računa o posebnim značajkama nacionalnih i 	<p>Predmet Član 1</p> <p>Ovim zakonom uređuju se uslovi za pristup prenosnim sistemima za prekograničnu razmjenu električne energije i prirodnog gasa (u daljem tekstu: gas) i način obezbjeđenja sigurnosti snabdijevanja</p>	Potpuno usklađeno		

<p>regionalnih tržišta radi osiguravanja ispravnog funkcionisanja unutarnjeg tržišta gasa;</p> <p>b) utvrditi nediskriminirajuća pravila za uslove pristupa terminalima za UPP i sistemima skladišta gasa, vodeći računa o posebnim značajkama nacionalnih i regionalnih tržišta; i</p> <p>c) olakšati nastajanje transparentnog tržišta na veliko koje dobro funkcionira, s visokim stupnjem sigurnosti obezbjeđenja gasom, i osigurati mehanizme za usklađivanje pravila pristupa mreži za prekograničnu razmjenu gasa.</p> <p>Ciljevi iz prvog podstava obuhvaćaju postavljanje usklađenih načela za tarife ili metodologije na osnovu kojih se one izračunavaju, za pristup mreži, ali ne i sistemima skladišta gasa, uspostavljanje usluga za pristup trećih strana i usklađenih načela za raspodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjem, utvrđivanje zahtjeva o transparentnosti, pravila uravnoteživanja i naknada za neravnotežu te olakšavanje trgovanja kapacitetima.</p> <p>Ova se Regulativa, isključujući član 19. stavak 4., primjenjuje samo na sisteme skladišta gasa koji potpadaju pod član 33. stavci 3. ili 4. Direktive 2009/73/EZ.</p>	<p>gasom i transparentnosti tržišta električne energije i gasa.</p> <p>Principi razmjene</p> <p>Član 2</p> <p>Prekogranična razmjena električne energije i gasa u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorima i ovim zakonom zasniva se na:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) povećanju konkurentnosti tržišta električne energije i gasa dodjelom raspoloživih prekograničnih prenosnih kapaciteta uz primjenu postupaka za utvrđivanje naknade za prekogranične tokove; 2) uspostavljanju funkcionalnog i transparentnog veleprodajnog tržišta električne energije i gasa, sa visokim nivoom sigurnosti snabdijevanja; 3) primjeni postupaka za usklađivanje pravila za prekograničnu razmjenu; 4) usaglašavanju nediskriminatornih pravila za korišćenje sistema za prenos gasa, terminala za tečni prirodni gas (u daljem tekstu: TPG) i skladišnih postrojenja; 5) sigurnosti snabdijevanja gasom; 6) primjeni kriterijuma za izračunavanje cijena i/ili utvrđivanje metodologija za korišćenje prenosnih sistema, usklađenih na nivou Evropske unije i Energetske zajednice (u daljem tekstu: Zajednica); 7) transparentnosti uslova za korišćenje prenosnih sistema, određivanje i dodjelu prekograničnih prenosnih kapaciteta u cilju nesmetane trgovine kapacitetima; 8) transparentnosti pravila za balansiranje prenosnih sistema i usaglašavanje na nivou Zajednice. 			
---	--	--	--	--

<p>Države članice mogu uspostaviti pravni subjekt ili tijelo koje je osnovano u skladu s Direktivom 2009/73/EZ, za potrebe izvršavanja jedne ili više funkcija koje se obično dodjeljuju operatoru prenosnog sistema, i koje podliježe zahtjevima ove Regulative. Navedeni pravni subjekt ili tijelo podliježe sertifikaciji u skladu s članom 3. ove Regulative i imenovanju u skladu s članom 10. Direktive 2009/73/EZ.</p>	<p>nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>potpuno usklađeno</p>	<p>Materija je usklađena Zakonom o energetici</p>	
<p><i>Član 2.</i> Definicije</p> <p>1. Za potrebe ove Regulative primjenjuju se sljedeće definicije:</p> <p>1) „prenos“ znači prenos prirodnog gasa s ciljem njegove isporuke kupcima, putem mreže koja uglavnom sadrži visokotlačne gasovode, osim mreže proizvodnih gasovoda i dijela visokotlačnih gasovoda koji se prvenstveno koristi u kontekstu lokalne distribucije prirodnog gasa, isključujući obezbjeđenje;</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>	<p>Definicija je propisana u Zakonu o energetici</p>	
<p>2) „ugovor o prenosu“ znači ugovor koji je operator prenosnog sistema sklopio s korisnikom mreže radi izvršavanja prenosa;</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>	<p>Definicija je propisana u Zakonu o energetici</p>	
<p>3) „kapacitet“ znači maksimalni protok, izražen u normalnim kubičnim metrima po jedinici vremena ili energetske jedinici po jedinici vremena, na koji korisnik mreže ima pravo u skladu s odredbama ugovora o prenosu;</p>	<p><i>Član 4</i></p> <p>7) kapacitet je maksimalni dozvoljeni protok gasa izražen u jedinici zapremine po jedinici vremena ili maksimalna dozvoljena električna snaga elementa sistema;</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>4) „neiskorišćeni kapacitet“ znači stalni kapacitet koji je korisnik mreže stekao na osnovu ugovora o prenosu, ali koji navedeni korisnik nije nominirao u roku koji je predviđen ugovorom;</p>	<p><i>Član 4</i></p> <p>10) neiskorišćeni kapacitet je kapacitet koji je korisniku sistema dodijeljen, a koji korisnik nije prijavio do propisanog roka;</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		

5) „upravljanje zagušenjem“ znači upravljanje portfeljem operatora prenosnog sistema radi optimalnog i maksimalnog korištenja tehničkog kapaciteta i blagovremenog otkrivanja budućih tačaka zagušenja i zasićenja;	<p style="text-align: center;">Član 4</p> 22) upravljanje zagušenjem je proces upravljanja zahtjevima za dodjelu kapaciteta radi optimalne i maksimalne upotrebe kapaciteta i pravovremenog identifikovanja potencijalnih tačaka zagušenja;	Potpuno usklađeno		
6) „sekundarno tržište“ znači tržište na kojem se kapacitetima trguje drukčije od primarnog tržišta;	<p style="text-align: center;">Član 4</p> 19) sekundarno tržište kapaciteta je tržište na kojem se trguje kapacitetima dodijeljenim na primarnom tržištu;	Potpuno usklađeno		
7) „nominacija“ znači čin pri kojem korisnik mreže prethodno izvještava operatora prenosnog sistema o stvarnom protoku koji korisnik mreže želi utisnuti u ili povući iz sistema;	<p style="text-align: center;">Član 4</p> 11) prijavljivanje kapaciteta je postupak obavještanja operatora prenosnog sistema od strane korisnika kojem je dodijeljen kapacitet o stvarnom obimu korišćenja dodijeljenog kapaciteta;	Potpuno usklađeno		
8) „renominacija“ znači naknadno izvještavanje o ispravljenoj nominaciji;	Nema odgovarajuće odredbe	neusklađeno	Potpuna usklađenost će se postići donošenjem podzakonskog akta kojim se uređuje organizovanje tržišta električne energije, na osnovu Zakona o energetici.	III kvartal 2016
9) „cjelovitost sistema“ znači svaku situaciju u vezi s određenom prenosnom mrežom, uključujući potrebnu prenosnu infrastrukturu u kojoj tlak i kakvoća prirodnog gasa ostaju unutar minimalnih i maksimalnih granica koje je propisao operator prenosnog sistema, tako da je prenos prirodnog gasa zajamčen s tehničkoga gledišta;	<p style="text-align: center;">Član 4</p> 5) integritet sistema je svojstvo sistema, uključujući potrebnu prenosnu infrastrukturu, kojim se tehnički garantuje prenos gasa, održavanjem pritiska i kvaliteta gasa unutar granica koje propisuje operator prenosnog sistema;	Potpuno usklađeno		

<p>10) „razdoblje uravnoteživanja“ znači razdoblje unutar kojeg svaki korisnik mreže povlačenje određene količine prirodnog gasa, izraženo u energetske jedinice, mora nadoknaditi tako da utisne istu količinu prirodnog gasa u prenosnu mrežu u skladu s ugovorom o prenosu ili mrežnim kodeksom;</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>11) „korisnik mreže“ znači kupca ili potencijalnog kupca operatora prenosnog sistema i same operatore prenosnih sistema, koliko je im potrebno da izvrše svoje funkcije u vezi s prenosom;</p> <p>12) „prekidive usluge“ znači usluge koje operator prenosnog sistema nudi u vezi s prekidivim kapacitetom</p> <p>13) „prekidivi kapacitet“ znači kapacitet prenosa gasa koji operator prenosnog sistema može prekinuti u skladu s uslovima koji su predviđeni ugovorom o prenosu;</p> <p>14) „dugoročne usluge“ znači usluge koje operator prenosnog sistema pruža godinu dana ili dulje;</p> <p>15) „kratkoročne usluge“ znači usluge koje operator prenosnog sistema pruža u razdoblju kraćem od jedne godine;</p> <p>16) „stalni kapacitet“ znači prenosni kapacitet gasa za koji operator prenosnog sistema jamči da je neprekidiv u skladu s ugovorom;</p> <p>17) „stalne usluge“ znači usluge koje operator prenosnog sistema pruža u vezi sa stalnim kapacitetom;</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>neusklađeno</p>	<p>Potpuna usklađenost će se postići donošenjem podzakonskog akta kojim se uređuje organizovanje tržišta električne energije, na osnovu Zakona o energetici.</p>	<p>III kvartal 2016</p>
<p>18) „tehnički kapacitet“ znači maksimalni stalni kapacitet koji operator prenosnog sistema može ponuditi korisnicima mreže, vodeći računa o cjelovitosti sistema i operativnim zahtjevima prenosne mreže;</p>	<p>Član 4 20) tehnički kapacitet je maksimalni garantovani kapacitet koji operator prenosnog sistema može ponuditi korisnicima, uzimajući u obzir integritet i operativne zahtjeve prenosnog sistema;</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		

19) „ugovoreni kapacitet“ znači kapacitet koji je operator prenosnog sistema dodijelio određenom korisniku mreže na osnovu ugovora o prenosu;	Član 4 21) ugovoreni kapacitet je kapacitet koji je operator prenosnog sistema dodijelio korisniku ugovorom;	Potpuno usklađeno		
20) „raspoloživi kapacitet“ znači dio tehničkog kapaciteta koji nije raspodijeljen te je još na raspolaganju sistemu u određenom trenutku;	Član 4 17) raspoloživi kapacitet je dio tehničkog kapaciteta koji nije ugovoren i može biti stavljen na raspolaganje korisnicima;	Potpuno usklađeno		
21) „ugovorno zagušenje“ znači situaciju u kojoj nivo potražnje za stalnim kapacitetom premašuje tehnički kapacitet;	Član 4 24) zagušenje u prenosnom sistemu je stanje u prenosnom sistemu kada obim zahtjeva za kapacitetima prevazilazi kapacitet interkonektora i/ili prenosnog sistema;	Potpuno usklađeno		
22) „primarno tržište“ znači tržište kapaciteta kojima operator prenosnog sistema trguje izravno;	Član 4 16) primarno tržište kapaciteta je tržište na kojem operator prenosnog sistema nudi raspoložive kapacitete;	Potpuno usklađeno		
23) „fizičko zagušenje“ znači situaciju u kojoj nivo potražnje za stvarnim isporukama premašuje tehnički kapacitet u određenom trenutku;	Član 4 23) zagušenje u prenosnom sistemu je stanje u prenosnom sistemu kada obim zahtjeva za kapacitetima prevazilazi kapacitet interkonektora i/ili prenosnog sistema.	Potpuno usklađeno		
24) „kapacitet terminala za UPP“ znači kapacitet navedenog terminala za ukapljivanje prirodnog gasa ili prihvata, iskrcaja, pomoćne usluge, privremeno skladištenje i ponovno ugasjavanje ukapljenoga prirodnog gasa;	član 4 8) kapacitet TPG terminala je kapacitet za pretvaranje gasa u tečno stanje na TPG terminalu ili unošenje, iznošenje, pružanje pomoćnih usluga, privremeno skladištenje i regasifikaciju TPG-a;	Potpuno usklađeno		
25) „radni volumen“ znači obujam gasa koji korisnik sistema skladišta gasa ima pravo rabiti za skladištenje gasa; 26) „kapacitet povlačenja“ znači brzinu kojom korisnik sistema skladišta gasa ima pravo povući gas iz sistema skladišta gasa;	Nema odgovarajuće odredbe	Neusklađeno	Potpuna usklađenost biće postignuta donošenjem podzakonskog akta	U roku od godinu dana od

<p>27) „kapacitet utiskivanja“ znači brzinu kojom korisnik sistema skladišta gasa ima pravo utisnuti gas u sistem skladišta gasa</p> <p>28) „skladišni kapacitet“ znači kombinaciju radnog volumena, kapaciteta utiskivanja i kapaciteta povlačenja</p>			<p>koji se odnosi na rad prenosnog sistema gasa u interkonekciji.</p>	<p>dana donošenja investicione odluke o izgradnji gasne infrastrukture na teritoriji Crne Gore</p>
<p>2. Ne dovodeći u pitanje definicije iz stava 1. ovog člana, definicije sadržane u članu 2. Direktive 2009/73/EZ koje imaju veze s primjenom ove Regulative, takođe se primjenjuju, isključujući definiciju prenosa iz tačke 3. tog člana.</p> <p>Definicije iz tačke 3. do 23. stava 1. ovog člana koje se tiču prenosa, analogijom se primjenjuju na sisteme skladišta gasa i terminale za UPP.</p>	<p style="text-align: center;">Član 3</p> <p>Na pitanja prekogranične razmjene električne energije i prirodnog gasa koja nijesu uređena ovim zakonom primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje način obavljanja energetske djelatnosti.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Član 3.</i></p> <p>Sertifikacija operatora prenosnih sistema</p> <p>1. Komisija razmatra svaku obavještenje u vezi s odlukom o sertifikaciji operatora prenosnog sistema, kako je propisano članom 10. stavom 6. Direktive 2009/73/EZ, čim je zaprimi. U roku od dva mjeseca od dana prijema navedene obavještenjei, Komisija dostavlja svoje mišljenje mjerodavnomu nacionalnomu regulatornom tijelu u pogledu usklađenosti iste s članom 10. stavom 2. ili članom 11. te članom 9. Direktive 2009/73/EZ.</p> <p>Pri izradi mišljenja iz prvog postava Komisija može zatražiti da Agencija izda svoje mišljenje o odluci nacionalnoga</p>	<p style="text-align: center;">Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p style="text-align: center;">Neprenosivo</p>		

<p>regulatornog tijela. U tom se slučaju razdoblje od dva mjeseca iz prvog podstava produljuje se za dodatna dva mjeseca. U nedostatku mišljenja Komisije u rokovima koji su navedeni u prvom i drugom podstavu smatra se da Komisija nema prigovora na odluku regulatornog tijela.</p>				
<p>2. U roku od dva mjeseca od prijema mišljenja Komisije nacionalno regulatorno tijelo donosi svoju konačnu odluku u pogledu sertifikacije operatora prenosnog sistema, vodeći računa o navedenom mišljenju što je više moguće. Odluka regulatornog tijela i mišljenje Komisije zajedno se objavljuju.</p>	<p>Član 25</p> <p>(3) Agencija je dužna da, u skladu sa obavezama preuzetim potvrđenim međunarodnim ugovorom, uzme u obzir mišljenje Sekretarijata.</p> <p>(4) Odluka o sertifikaciji operatora prenosnog sistema gasa postaje konačna u roku od dva mjeseca od dana dobijanja mišljenja Sekretarijata.</p> <p>(6) Odluku o sertifikaciji sa mišljenjem Sekretarijata Agencija objavljuje u „Službenom listu Crne Gore“.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>3. Regulatorna tijela i/ili Komisija mogu u bilo kojoj fazi postupka zatražiti od operatora prenosnog sistema i/ili energetskog subjekta koji obavlja djelatnost proizvodnje ili obezbjeđenja sve informacije koje su im potrebne za izvršavanje svojih zadataka na osnovu ovog člana.</p>	<p>Član 25</p> <p>(5) Operator prenosnog sistema gasa i energetski subjekti koji obavljaju djelatnost proizvodnje i/ili snabdijevanja gasom dužni su da, na zahtjev Sekretarijata i/ili regulatornih organa država članica, bez odlaganja dostave sve tražene informacije, koje su potrebne za davanje mišljenja iz stava 2 ovog člana.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>4. Regulatorna tijela i Komisija čuvaju povjerljivost trgovački osjetljivih informacija.</p>	<p>Član 26</p> <p>(3) Agencija je dužna da čuva povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija do kojih dođe u postupku iz stava 2 ovog člana.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>5. Komisija može usvojiti smjernice u kojima se navode detalji postupka koji treba slijediti radi primjene stavova 1. i 2. ovog člana. Navedene mjere, koje su osmišljene za izmjenu elemenata ove Regulative koji nisu ključni tako da je dopune, usvajaju se u skladu s regulatornim postupkom</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		

uz nadzor iz člana 28. stava 2.				
6. Ako je Komisija primila obavještenje o sertifikaciji operatora prenosnog sistema na osnovu člana 9. stava 10. Direktive 2009/73/EZ, Komisija donosi odluku o sertifikaciji. Regulatorno tijelo poštuje odluku Komisije.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Materija regulisana Zakonom o energetici	
<p>Član 4.</p> <p>Evropska mreža operatora prenosnih sistema za gas</p> <p>Svi operatori prenosnih sistema saraduju na nivou Zajednice putem ENTSO-a za gas kako bi podržali dovršenje i funkcionisanje unutrašnjeg tržišta prirodnog gasa i prekograničnu trgovinu te kako bi zajamčili optimalno upravljanje, usklađen rad i stabilan tehnički razvoj prenosne mreže prirodnog gasa.</p>	<p>Član 27</p> <p>(1) Operator prenosnog sistema gasa dužan je da podržava operativnu saradnju u cilju osiguranja optimalnog upravljanja sistemom Zajednice, razmjene gasa, koordinisane dodjele prekograničnih kapaciteta putem nediskriminatornih rješenja zasnovanih na tržišnim principima, vodeći računa o značaju kratkoročnih implicitnih aukcija za dodjelu prekograničnih kapaciteta, kao i integracije mehanizama za balansiranje.</p>	Djelimično usklađeno	Crna Gora još uvijek nema izgrađenu infrastrukturu za prenos gasa, što je osnovni preduslov za ućlanjenje operatora prenosnog sistema u ENT SOG. Zakonom je, i pored toga, propisana obaveza operatoru da svoje buduće poslovanje uskladi sa ENT SOG propisima i praksom	U roku od godinu dana od dana donošenja investicione odluke o izgradnji gasne infrastrukture na teritoriji Crne Gore
<p>Član 5.</p> <p>Osnivanje ENTSO-a za gas</p> <p>Član 6.</p> <p>Uspostavljanje mrežnih kodeksa</p> <p>Član 7.</p> <p>Izmjene mrežnih kodeksa</p>	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
<p>Član 8.</p> <p>Zadaci ENTSO-a za gas</p> <p>1. ENTSO za gas izrađuje mrežne kodekse za područja iz</p>	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

<p>stava 6. ovog člana na zahtjev koji mu je u skladu s članom 6. stavom 6. uputila Komisija.</p> <p>2. ENTSO za gas može izraditi mrežne kodekse za područja iz stava 6. radi ostvarivanja ciljeva iz člana 4., ako se navedeni mrežni kodeksi ne odnose na područja obuhvaćena zahtjevom koji joj je uputila Komisija. Navedeni se mrežni kodeksi dostavljaju Agenciji radi izdavanja mišljenja. ENTSO za gas o navedenom mišljenju vodi računa na odgovarajući način.</p>				
<p>3. ENTSO za gas usvaja:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) zajedničke instrumente za upravljanje mrežom kako bi zajamčio usklađeno funkcionisanje mreže u uobičajenim uslovima i stanju nužde, uključujući zajedničku ljestvicu za klasifikaciju incidenata i planove istraživanja; b) neobavezujući desetogodišnji plan razvoja mreže na nivou Zajednice (plan razvoja mreže na nivou Zajednice), uključujući evropsku prognozu dostatnosti obezbjeđenja, jednom u dvije godine; c) preporuke o usklađivanju tehničke saradnje između operatora prenosnih sistema Zajednice i trećih zemalja; d) godišnji program rada; e) godišnje izvješće; f) godišnje ljetne i zimske prognoze obezbjeđenja. <p>4. Evropska se prognoza dostatnosti obezbjeđenja iz tačke (b) stava 3. odnosi na sveukupnu dostatnost gasnog sistema što se tiče postojeće i predviđene potražnje za gasom u sljedećih pet godina, kao i u razdoblju od pet do deset godina od datuma navedene prognoze. Evropska prognoza dostatnosti obezbjeđenja osniva se na nacionalnim prognozama dostatnosti obezbjeđenja koje su pripremili pojedinačni operatori prenosnih sistema.</p>	<p style="text-align: center;">član 27</p> <p>3) U cilju promocije uspostavljanja i omogućavanja funkcionisanja regionalnog i tržišta gasa Zajednice, prekogranične trgovine, kao i obezbjeđenja optimalnog upravljanja, koordiniranog rada i tehničkog razvoja crnogorskog i sistema za prenos gasa država članica, operator prenosnog sistema gasa dužan je da usaglasi svoje djelovanje sa propisima ENTSOG.</p> <p>4) Operator prenosnog sistema gasa dužan je da saraduje sa ENTSOG u skladu sa ciljevima utvrđenim zakonom i strateškim dokumentima iz oblasti energetike.</p>	<p>djelimično usklađeno</p>	<p>Crna Gora još uvijek nema izgrađenu infrastrukturu za prenos gasa, što je osnovni preduslov za učlanjenje operatora prenosnog sistema u ENTSOG. Zakonom je, i pored toga, propisana obaveza operatoru da svoje buduće poslovanje uskladi sa ENTSOG propisima i praksom</p>	<p>U roku od godinu dana od dana donošenja investicione odluke o izgradnji gasne infrastrukture na teritoriji CG</p>

<p>5. Godišnji program rada iz tačke (d) stava 3. sadrži popis i opis mrežnih kodeksa koje treba izraditi, plan za usklađivanje funkcionisanja mreže te istraživačke i razvojne aktivnosti koje treba provesti tijekom godine, kao i okvirni vremenski raspored.</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		
<p>6. Mrežni kodeksi iz stava 1. i 2. obuhvaćaju sljedeća područja, pri čemu se prema potrebi vodi računa o regionalnim posebnostima:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) pravila vezana uz sigurnosti i pouzdanost mreže; b) pravila priključivanja na mrežu; c) pravila pristupa trećih strana; d) pravila razmjene podataka i naplate; e) pravila vezana uz mogućnosti uzajamnog djelovanja; f) operativni postupci u vanrednoj situaciji; g) pravila raspodjele kapaciteta i upravljanja zagušenjem; h) pravila trgovanja, vezana uz tehničko i operativno pružanje usluga pristupa mreži i uravnoteživanje sistema; i) pravila vezana uz transparentnost; j) pravila uravnoteživanja, uključujući s mrežom povezana pravila o postupku nominacije, pravila o naknadama za neravnotežu i pravila za operativno uravnoteživanje između mreža operatora prenosnih sistema; k) pravila vezana uz usklađene tarifne strukture za prenos; i l) energetska efikasnost gasnih mreža. <p>7. Mrežni se kodeksi izrađuju za pitanja vezana uz prekogranične mreže i integraciju tržišta te ne dovode u pitanje pravo država članica da uspostave nacionalne mrežne kodekse koji ne utiču na prekograničnu trgovinu.</p>	<p style="text-align: center;">Član 28</p> <p>(1) Operator prenosnog sistema gasa dužan je da obezbijedi rad sistema u interkonekciji u skladu sa posebnim propisima, kojima se uređuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) sigurnost i pouzdanost sistema za prenos gasa; 2) priključenje na prenosni sistem gasa; 3) pristup treće strane; 4) razmjena podataka; 5) interoperabilnost; 6) operativni postupci u hitnim slučajevima; 7) dodjela kapaciteta i pravila o upravljanju zagušenjima; 8) trgovanje u vezi sa operativnim pružanjem usluga pristupa sistemu i balansiranja sistema; 9) transparentnost; 10) balansiranje sistema; 11) usklađenost tarifnih struktura za prenos, uključujući i lokacijske signale i pravila o naknadi između operatora prenosnih sistema; 12) energetska efikasnost sistema za prenos gasa. 	<p>Potpuno usklađeno</p>	<p>Materija je regulisana i Zakonom o energetici</p>	

<p>8. ENTSO za gas nadzire i analizira provedbu mrežnih kodeksa i smjernica koje je Komisija usvojila u skladu s članom 6. stavom 11. te njihov učinak na usklađivanje primjenjivih pravila kojima je cilj olakšati integraciju tržišta. ENTSO za gas o svojim zaključcima obavještava Agenciju i uključuje rezultate analize u godišnje izvješće iz tačke (e) stava 3. ovog člana.</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		
<p>9. ENTSO za gas Agenciji stavlja na raspolaganje sve podatke koji su joj potrebni kako bi izvršila svoje zadatke na osnovu člana 9. stava 1.</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		
<p>10. Svake dvije godine ENTSO za gas usvaja i objavljuje plan razvoja mreže na nivou Zajednice iz tačke (b) stava 3. Plan razvoja mreže na nivou Zajednice uključuje modeliranje integrirane mreže, izradu scenarija, evropsku prognozu dostatnosti obezbjeđenja i procjenu otpornosti sistema. Plan razvoja mreže na nivou Zajednice posebno:</p> <p>a) se temelji na nacionalnim planovima ulaganja, vodeći računa o regionalnim planovima ulaganja iz člana 12. stava 1. te, u slučaju potrebe, aspektima planiranja mreže na nivou Zajednice, uključujući smjernice za transevropske energetske mreže, u skladu s Odlukom br. 1364/2006/EZ Evropskoga parlamenta i Savjeta;</p> <p>b) što se tiče prekograničnih spojnih gasovoda, osnovi se i na razumnim potrebama različitih korisnika mreže i uključuje dugoročne obaveze ulagača iz člana 14. i 22. Direktive 2009/73/EZ; te</p> <p>c) ukazuje na manjak ulaganja, posebno u pogledu prekograničnih kapaciteta.</p> <p>Što se tiče tačke (c) drugog podstava, planu razvoja mreže na nivou Zajednice može se priložiti pregled prepreka za povećanje prekograničnih kapaciteta mreže, koje proizlaze iz različitih postupaka ili praksi odobravanja.</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		

<p>11. Agencija preispituje nacionalne desetogodišnje planove razvoja mreže kako bi procijenila jesu li usklađeni s planom razvoja mreže na nivou Zajednice. Pronađe li Agencija nesukladnosti između određenoga nacionalnoga desetogodišnjeg plana razvoja mreže i plana razvoja mreže na nivou Zajednice, ona preporuča izmjenu toga nacionalnoga desetogodišnjeg plana razvoja mreže ili, zavisno od slučaju, plana razvoja mreže na nivou Zajednice. Ako je taj nacionalni desetogodišnji plan razvoja mreže izrađen u skladu s članom 22. Direktive 2009/73/EZ, Agencija preporuča da nadležno nacionalno regulatorno tijelo izmijeni nacionalni desetogodišnji plan razvoja mreže u skladu s članom 22. stavom 7. navedene Direktive i da o tome izvijesti Komisiju.</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		
<p>12. ENTSO za gas Komisiji na zahtjev iste priopćava svoje mišljenje o usvajanju smjernica, kako je predviđeno u članu 23.</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		
<p><i>Član 9.</i> Nadzor Agencije</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		
<p><i>Član 10.</i> Savjetovanje</p> <p>1. Tijekom izrade mrežnih kodeksa, nacрта plana razvoja mreže na nivou Zajednice i godišnjeg programa rada iz člana 8. stavova 1., 2. i 3. ENTSO za gas provodi sveobuhvatni postupak savjetovanja u ranoj fazi, i to na otvoren i transparentan način, uključujući sve odgovarajuće sudionike na tržištu, a posebno organizacije koje predstavljaju sve zainteresirane strane, u skladu s poslovníkom iz člana 5. stava 1. U navedeno su savjetovanje uključena i nacionalna regulatorna tijela te ostala državna tijela vlasti, opskrbljivači i proizvođači, korisnici mreže, uključujući kupce, operatori distribucijskih sistema,</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		

uključujući odgovarajuća gospodarska udruženja, tehnička tijela i udruženja zainteresiranih strana. Cilj je savjetovanja prikupiti mišljenja i prijedloge svih zainteresiranih strana tijekom postupka odlučivanja.				
2. Sve isprave i zapisnici sa sastanaka koji su vezani uz savjetovanje iz stava 1. objavljuju se.				
3. Prije nego što usvoji godišnji program rada i mrežne kodekse iz člana 8. stavova 1., 2. i 3., ENTSO za gas navodi na koji je način uzeo u obzir opažanja koja su zaprimljena tijekom savjetovanja. Ako pak nije vodio računa o opažanjima, to obrazlaže.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
<p><i>Član 11.</i> Troškovi</p> <p>Troškove koji su vezani uz djelatnosti ENTSO-a za gas iz člana 4. do 12. snose operatori prenosnih sistema te se o njima vodi računa pri izračunu tarifa. Regulatorna tijela odobravaju navedene troškove samo ako su razumni i razmjerni.</p>	Nema odgovarajuće odredbe	potpuno usklađeno	Materija je regulisana Zakonom o energetici	
<p><i>Član 12.</i> Regionalna saradnja operatora prenosnih sistema</p> <p>1. Operatori prenosnih sistema uspostavljaju regionalnu suradnju unutar ENTSO-a za gas kako bi pridonijeli zadacima iz člana 8. stavova 1., 2. i 3. Oni posebno svake dvije godine objavljuju regionalni plan ulaganja te mogu donositi odluke o ulaganjima na osnovu navedenog regionalnog plana ulaganja.</p> <p>2. Operatori prenosnih sistema podržavaju praktične dogovore kako bi zajamčili optimalno upravljanje mrežom i promoviraju razvoj trgovanja energijom, koordiniranu</p>	<p><i>Član 27</i></p> <p>(2) U cilju promocije uspostavljanja i omogućavanja funkcionisanja regionalnog i tržišta gasa Zajednice, prekogranične trgovine, kao i obezbjeđenja optimalnog upravljanja, koordiniranog rada i tehničkog razvoja crnogorskog i sistema za prenos gasa država članica, operator prenosnog sistema gasa dužan je da usaglasi svoje djelovanje sa propisima ENTSG.</p>	Djelimično usklađeno	Crna Gora još uvijek nema izgrađenu infrastrukturu za prenos gasa, što je osnovni predušlov za ućlanjenje operatora prenosnog sistema u ENTSG. Zakonom je, i pored toga, propisana obaveza	U roku od godinu dana od dana donošenja investici one odluke o izgradnji gasne

<p>raspodjelu prekograničnih kapaciteta uz pomoć nediskriminirajućih tržišnih rješenja, pomno prateći konkretne prednosti implicitnih aukcija za kratkoročnu raspodjelu i integraciju mehanizama uravnoteživanja.</p> <p>3. Za potrebe ostvarivanja ciljeva koji su navedeni u stavovima 1. i 2. Komisija može definirati geografsko područje na koje se odnosi pojedina regionalna struktura za suradnju, vodeći računa o postojećim regionalnim strukturama za suradnju. Svakoj je državi članici dozvoljeno promicati suradnju u više geografskih područja. Mjera iz prve rečenice, koja je osmišljena radi izmjene elemenata ove Regulative koji nisu ključni tako da je dopuni, usvaja se u skladu s regulatornim postupkom uz nadzor iz člana 28. stava 2.</p> <p>U tu svrhu Komisija traži mišljenje Agencije i ENTSO-a za gas.</p>			<p>operatoru da svoje buduće poslovanje uskladi sa ENTSOG propisima i praksom</p>	<p>infrastruktura na teritoriji CG</p>
<p style="text-align: center;">Član 13. Tarife za pristup mrežama</p> <p>1. Tarife ili metodologije koje se koriste za njihov izračun, koje primjenjuju operatori prenosnih sistema, a odobravaju regulatorna tijela prema članu 41. stavu 6. Direktive 2009/73/EZ, kao i tarife objavljene prema članu 32. stavu 1. navedene Direktive, transparentne su, vode računa o potrebi za cjelovitošću sistema i njegovom poboljšanju te odražavaju stvarno nastale troškove, u mjeri u kojoj navedeni troškovi odgovaraju troškovima efikasnog i strukturno usporedivog operatora sistema te su transparentne, iako obuhvaćaju primjerenu dobit od ulaganja i, kad je primjereno, vode računa o uspoređivanju tarifa koje provode regulatorna tijela. Tarife ili metodologije koje se koriste za njihov izračun primjenjuju se na nediskriminirajući način.</p>	<p style="text-align: center;">Član 29,</p> <p>(1) Radi obezbjeđenja uslova za rad prenosnog sistema električne energije u interkonekciji, Agencija je, u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorom, dužna da metodologije koje utvrđuje uskladi sa zajedničkim regulatornim pristupom Zajednice i obezbijedi da cijene za korišćenje prenosnog sistema gasa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) budu zasnovane na potrebi sigurnog rada sistema, 2) odražavaju stvarne troškove, u mjeri u kojoj oni odgovaraju troškovima efikasnog, strukturno usporedivog operatora prenosnog sistema, 3) uključuju adekvatan povrat na investicije, uz odgovarajuće uporedne analize, 4) olakšavaju efikasnu trgovinu gasom i konkurenciju, 	<p>Potpuno usklađeno</p>	<p>Materija je regulisana i Zakonom o energetici</p>	

<p>Države članice mogu odlučiti da je tarife moguće utvrditi i uz pomoć tržišnih mehanizama kao što su aukcije, pod uslovom da navedene mehanizme i prihode koji proizađu iz njih odobri regulatorno tijelo.</p> <p>Tarife ili metodologije koje se koriste za njihov izračun olakšavaju efikasno trgovanje gasom i tržišno natjecanje, a istovremeno sprečavaju unakrsno subvencioniranje između korisnika mreže, pružaju poticaje za ulaganja te održavaju ili stvaraju mogućnost uzajamnog djelovanja prenosnih mreža.</p> <p>Tarife za korisnike mreže su nediskriminirajuće i posebno se određuju za svaku ulaznu ili izlaznu točku prenosnog sistema. Mehanizme raspodjele troškova i metodologiju utvrđivanja stopa u pogledu ulaznih i izlaznih tačaka odobravaju nacionalna regulatorna tijela. Od 3. septembra 2011. države članice jamče da se nakon prijelaznog razdoblja mrežne naknade ne izračunavaju na osnovu ugovornih pravaca.</p>	<p>5) onemogućavaju unakrsne subvencije korisnika sistema,</p> <p>6) podstiču ulaganje u razvoj, održavanje ili stvaranje uslova za interoperabilnost prenosnih sistema i</p> <p>7) ne ograničavaju likvidnost tržišta i ne ugrožavaju prekograničnu trgovinu.</p> <p>(2) Cijene iz stava 1 ovog člana utvrđuju se posebno za svaku ulaznu i izlaznu tačku prenosnog sistema gasa.</p> <p>(3) Cijene iz stava 1 ovog člana su transparentne i primjenjuju se na nediskriminatoran način.</p> <p>(4) Izuzetno od stava 1 ovog člana, po odobrenju Agencije, cijene se mogu formirati na tržišnim principima.</p> <p>(5) Utvrđivanje cijena iz stava 1 ovog člana direktnim ugovaranjem nije dozvoljeno.</p>			
<p>2. Tarife za pristup mreži niti ograničavaju tržišnu likvidnost, niti narušavaju prekograničnu trgovinu različitih prenosnih sistema. Ako razlike u tarifnim strukturama ili mehanizmima uravnoteživanja ometaju trgovinu između prenosnih sistema, bez obzira na član 41. stav 6. Direktive 2009/73/EZ, operatori prenosnih sistema u bliskoj suradnji s nadležnim nacionalnim tijelima aktivno podržavaju zbližavanje tarifnih struktura i načela naplaćivanja, pa i što se tiče uravnoteživanja.</p>	<p>Član 29</p> <p>(6) U slučaju da razlike u cijenama ili balansni mehanizmi ometaju trgovinu, operator prenosnog sistema gasa i Agencija će aktivno učestvovati u harmonizaciji cijena i principa naplate na nivou Zajednice.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>Član 14.</p> <p>Usluge za pristup trećih strana s obzirom na operatore prenosnih sistema</p> <p>1. Operatori prenosnih sistema:</p> <p>a) jamče da pružaju usluge svim korisnicima mreže, bez diskriminacije;</p>	<p>Član 30</p> <p>(1) Operator prenosnog sistema gasa je dužan da:</p> <p>1) osigura nediskriminatorno pružanje usluga svim korisnicima sistema,</p> <p>2) pruža usluge garantovanog neprekidnog</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>	<p>Materija je regulisana i Zakonom o energetici</p>	

<p>b) pružaju stalne i prekidive usluge za pristup trećih strana. Cijena prekidivog kapaciteta odražava vjerojatnost prekida;</p> <p>c) korisnicima mreže pružaju dugoročne i kratkoročne usluge.</p> <p>S obzirom na točku (a) prvog podstava, ako operator prenosnog sistema pruža istu uslugu različitim kupcima, on to čini na osnovu istovrijednih ugovornih odredbi i uslova, bilo da koristi usklađene ugovore o prenosu ili zajednički mrežni kodeks koji je odobrilo nadležno tijelo u skladu s postupkom predviđenim u članu 41. Direktive 2009/73/EZ.</p>	<p>korišćenja sistema,</p> <p>3) pruža usluge korišćenja sistema s mogućim prekidima, po cijenama primjerenim vjerovatnoći prekida,</p> <p>4) korisnicima sistema ponudi dugoročne i kratkoročne usluge.</p> <p>(2) Prilikom pružanja usluga iz stava 1 tačka 1 ovog člana, operator prenosnog sistema gasa dužan je da istu uslugu različitim korisnicima ponudi pod jednakim uslovima, na osnovu standardnih ugovora o prenosu ili prema pravilima o radu sistema koja odobrava Agencija.</p>			
<p>2. Ugovori o prenosu koji su sklopljeni s netipskim datumom početka primjene ili kraćim trajanjem od tipškoga godišnjeg ugovora o prenosu nemaju za posljedicu proizvoljno više ili niže tarife, koje ne odražavaju tržišnu vrijednost usluge, u skladu s načelima predviđenim u članu 13. stavu 1.</p>	<p>Član 30</p> <p>(3) Datum početka i dužina trajanja ugovora o prenosu ne smije proizvoljno uticati na cijenu korišćenja prenosnog sistema gasa, a cijena mora odražavati tržišnu vrijednost usluge.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>3. Ako je potrebno, usluge za pristup trećih strana mogu se odobriti uz primjerena garancije korisnika mreže s obzirom na bonitet navedenih korisnika. Ta garancije ne predstavljaju neopravdane prepreke za ulazak na tržište te su nediskriminirajuća, transparentna i razmjerna.</p>	<p>Član 30</p> <p>(4) Operator prenosnog sistema gasa može usloviti pristup sistemu odgovarajućom garancijom, u zavisnosti od boniteta korisnika.</p> <p>(5) Garancija iz stava 4 ovog člana ne smije biti neopravdana prepreka za ulazak na tržište i mora biti nediskriminatorna, transparentna i srazmjerna vrijednosti usluge.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>Član 15.</p> <p>Usluge za pristup trećih strana s obzirom na sisteme skladišta gasa i terminale za UPP</p> <p>1. Operatori terminala za UPP i sistema skladišta gasa:</p> <p>a) svim korisnicima mreže, bez diskriminacije, pružaju usluge koje zadovoljavaju potražnju tržišta;</p>	<p>Član 31</p> <p>(1) Operatori TPG terminala i sistema skladišta dužni su da:</p> <p>1) pod jednakim uslovima ponude usluge pristupa sistemu svim korisnicima, pružaju usluge koje se mogu uskladiti s korišćenjem povezanih</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>	<p>Materija je regulisana i Zakonom o energetici</p>	

<p>posebno, ako operator terminala za UPP ili sistema skladišta gasa pruža istu uslugu različitim kupcima, on to čini na osnovu istovrijednih ugovornih odredbi i uslova;</p> <p>b) pružaju usluge koje su uskladive s korišćenjem međusobno povezanih sistema za prenos gasa i olakšavaju pristup putem saradnje s operatorom prenosnog sistema; i</p> <p>c) objavljuju značajne informacije, posebno podatke o upotrebi i raspoloživosti usluga, u vremenskom okviru koji je uskladiv s razumnim trgovinskim potrebama korisnika terminala za UPP ili sistema skladišta gasa, pod uslovom da objavu navedenih informacija nadzire nacionalno regulatorno tijelo.</p>	<p>prenosnih sistema gasa i olakšavaju pristup TPG terminalu odnosno sistemu skladišta,</p> <p>2) objavljuju podatke o korišćenju i raspoloživosti usluga, u vremenskom okviru koji se može uskladiti sa razumnim komercijalnim potrebama korisnika.</p>			
<p>2. Svaki operator sistema skladišta gasa:</p> <p>a) pruža stalne i prekidive usluge za pristup trećih strana; cijena prekidivog kapaciteta odražava vjerovatnost prekida;</p> <p>b) korisnicima sistema skladišta gasa pruža dugoročne i kratkoročne usluge i</p> <p>c) korisnicima sistema skladišta gasa nudi pakete usluga i razdvojene usluge u pogledu radnog volumena skladišta, kapaciteta utiskivanja i kapaciteta povlačenja.</p>	<p>Član 31</p> <p>(3) Operator sistema skladišta dužan je da korisnicima sistema:</p> <p>1) pruža usluge garantovanog neprekidnog korišćenja sistema skladišta,</p> <p>2) pruža usluge korišćenja sa mogućim prekidima po cijenama koje odražavaju vjerovatnoću prekida,</p> <p>3) ponudi dugoročne i kratkoročne usluge,</p> <p>4) ponudi paket usluga ili pojedinačno usluge čuvanja, unošenja i iznošenja gasa.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>3. Ugovori o korištenju terminala za UPP i sistema skladišta gasa nemaju za posljedicu proizvoljno više tarife, ako su potpisani:</p> <p>a) van gasne godine s netipskim datumom početka primjene ili</p> <p>b) s kraćim trajanjem od tipskog ugovora o korištenju terminala za UPP i sistema skladišta gasa, sklopljenog na godišnjoj osnovi.</p>	<p>Član 31</p> <p>(4) Datum početka primjene i rok na koji se zaključuje ugovor o pristupu ne smije proizvoljno uticati na ugovorenu cijenu, a cijena mora odražavati tržišnu vrijednost usluge korišćenja TPG terminala ili sistema skladišta.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		

<p>4. Ako je potrebno, usluge za pristup trećih strana mogu se odobriti uz primjerena garancije korisnika mreže s obzirom na bonitet navedenih korisnika. Ta garancije ne predstavljaju neopravdane prepreke za ulazak na tržište te su nediskriminirajuća, transparentna i razmjerna.</p>	<p>Član 31</p> <p>(6) Operatori TPG terminala i sistema skladišta mogu pod jednakim uslovima pristup korisnika usloviti deponovanjem sredstava obezbjeđenja ili bankarskom garancijom, srazmjernom vrijednosti usluge za ugovoreni period, koja neće predstavljati neopravdanu prepreku za ulazak na tržište gasa.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>5. Ugovorna ograničenja traženog minimalnog kapaciteta terminala za UPP i skladišnog kapaciteta opravdavaju se na osnovu tehničkih ograničenja i omogućavaju pristup uslugama skladištenja manjim korisnicima sistema skladišta gasa.</p>	<p>Član 31</p> <p>(5) Ugovorna ograničenja minimalnog kapaciteta TPG terminala i skladišnog prostora treba da budu zasnovana na tehničkim ograničenjima i ne smiju da spriječe pristup uslugama manjim korisnicima.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>Član 16.</p> <p>Načela mehanizama raspodjele kapaciteta i postupaka upravljanja zagušenjem s obzirom na operatore prenosnih sistema</p> <p>1. Učesnicima na tržištu se na svim odgovarajućim tačkama iz člana 18. stava 3. stavlja na raspolaganje maksimalni kapacitet, vodeći računa o cjelovitosti sistema i efikasnom funkcionisanju mreže.</p>	<p>Član 33</p> <p>(1) Operator prenosnog sistema gasa dužan je da stavi na raspolaganje učesnicima na tržištu maksimalan tehnički raspoloživi kapacitet, vodeći računa o integritetu i efikasnosti rada sistema, na svim relevantnim tačkama</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>2. Operator prenosnog sistema provodi i objavljuje nediskriminirajuće i transparentne mehanizme raspodjele kapaciteta, koji:</p> <p>a) osiguravaju primjerene ekonomske signale za efikasnu, najveću moguću primjenu tehničkog kapaciteta i olakšavaju ulaganja u novu infrastrukturu i prekograničnu trgovinu prirodnim gasom;</p> <p>b) su uskladivi s tržišnim mehanizmima, uključujući promptna tržišta i tržišna čvorišta, a pritom su fleksibilni i sposobni prilagoditi se tržišnim</p>	<p>Član 33</p> <p>(3) Postupak dodjele kapaciteta za prenos gasa utvrđen pravilima iz člana 32 ovog zakona treba da obezbijedi:</p> <p>1) ekonomske signale za efikasno i maksimalno korišćenje tehničkih kapaciteta, koji će olakšati ulaganje u novu infrastrukturu i prekograničnu razmjenu gasa;</p> <p>2) usklađenost sa tržišnim mehanizmima, uključujući kratkoročna („spot“) tržišta, trgovačka čvorišta i sposobnost prilagođavanja uslovima tržišta;</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		

<p>okolnostima koje se mijenjaju; i c) su uskladivi sa sistemima država članica za pristup mreži.</p>	<p>3) usklađenost sa uslovima za pristup prenosnim sistemima gasa članica Zajednice.</p>			
<p>3. Operator prenosnog sistema provodi i objavljuje nediskriminirajuće i transparentne postupke upravljanja zagušenjem koji olakšavaju prekograničnu trgovinu prirodnim gasom na nediskriminirajućoj osnovi i koji se osnove na sljedećim načelima:</p> <p>a) u slučaju ugovornog zagušenja operator prenosnog sistema nudi neiskorišteni kapacitet na primarnom tržištu, i to najmanje na „day-ahead“ osnovi (jedan dan unaprijed) i kao neprekidivi kapacitet; i</p> <p>b) korisnici mreže koji žele preprodati ili dati u zakup svoj neiskorišteni ugovoreni kapacitet na sekundarnom tržištu imaju pravo to i učiniti.</p> <p>Što se tiče tačke (b) prvog podstava države članice mogu zatražiti da korisnici mreže o tome obavješteneje operatora prenosnog sistema.</p>	<p>Član 33, (4) Postupak upravljanja zagušenjima utvrđen pravilima iz stava 3 ovog člana, treba da omogući lakšu prekograničnu trgovinu gasom i zasnovan je na sledećim principima: 1) operator prenosnog sistema dužan je da u slučaju ugovornog zagušenja ponudi na primarnom tržištu neiskorišćeni kapacitet najmanje kao negarantovani kapacitet i najkasnije dan unaprijed; 2) korisnik sistema može preprodati ili dati u podzakup svoj ugovoreni, a neiskorišćeni kapacitet na sekundarnom tržištu, o čemu je dužan da obavješteneje operatora prenosnog sistema.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>4. U slučaju fizičkog zagušenja operator prenosnog sistema ili regulatorna tijela, zavisno od slučaju, primjenjuju nediskriminirajuće, transparentne mehanizme raspodjele kapaciteta.</p>	<p>Član 33 (5) Operator prenosnog sistema dužan je da upravlja fizičkim zagušenjima na nediskriminatoran i transparentan način u skladu sa pravilima iz člana 32 ovog zakona.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>5. Operatori prenosnih sistema redovno procjenjuju potražnju tržišta za novim ulaganjima. Pri planiranju novih ulaganja operatori prenosnih sistema procjenjuju potražnju tržišta i vode računa o sigurnosti obezbjeđenja.</p>	<p>Član 33 (6) Prilikom planiranja novih ulaganja u prenosni sistem, operator prenosnog sistema dužan je da uzme u obzir potrebe tržišta za dodatnim prenosnim kapacitetima i sigurnost snabdijevanja gasom.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>Član 17. Načela mehanizama raspodjele kapaciteta i postupaka upravljanja zagušenjem s obzirom na operatore sistema skladišta gasa i terminala za UPP</p>	<p>Član 34, (1) Operator TPG terminala, odnosno operator sistema skladišta dužan je da stavi na raspolaganje učesnicima na tržištu maksimalni tehnički raspoloživi</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		

<p>1. Učesnicima na tržištu se na raspolaganje stavlja maksimalni kapacitet sistema skladišta gasa i terminala za UPP, vodeći računa o cjelovitosti i funkcionisanju sistema.</p>	<p>kapacitet sistema skladišta i TPG terminala, vodeći računa o integritetu i efikasnosti rada sistema.</p>			
<p>2. Operatori terminala za UPP i sistema skladišta gasa provode i objavljuju nediskriminirajuće i transparentne mehanizme raspodjele kapaciteta, koji:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) osiguravaju primjerene gospodarske signale za efikasno, najveće moguće korištenje kapaciteta te olakšavaju ulaganja u novu infrastrukturu; b) su uskladivi s tržišnim mehanizmima, uključujući promptna tržišta i tržišna čvorišta („trading hubs“), a pritom su fleksibilni i sposobni prilagoditi se tržišnim okolnostima koje se mijenjaju; i c) su uskladivi sa priključenim sistemima za pristup mreži. 	<p style="text-align: center;">Član 34</p> <p>(2) Postupak dodjele kapaciteta za skladištenje gasa utvrđen pravilima iz člana 32 ovog zakona treba da obezbijedi:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) emitovanje adekvatnih ekonomskih signala efikasnog i maksimalnog korišćenja kapaciteta sistemam, koji će olakšati ulaganje u novu infrastrukturu, 2) kompatibilnost sa tržišnim pravilima i prilagodljivost promjenljivim tržišnim uslovima i 3) kompatibilnost sa postupcima koji se primjenjuju u povezanim prenosnim sistemima. 	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>3. Ugovori o korištenju terminala za UPP i sistema skladišta gasa sadrže mjere radi sprečavanja gomilanja kapaciteta, vodeći računa o sljedećim načelima koja se primjenjuju u slučaju ugovornog zagušenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) operator sistema mora bez odlaganja ponuditi neiskorišteni kapacitet terminala za UPP i sistema skladišta gasa na primarnom tržištu; za sisteme skladišta gasa to mora biti najmanje na „day-ahead“ osnovi i kao neprekidivi kapacitet; b) korisnici terminala za UPP i sistema skladišta gasa koji žele preprodati svoj ugovoreni kapacitet na sekundarnom tržištu imaju pravo to i učiniti. 	<p style="text-align: center;">Član 34</p> <p>(3) Operator sistema dužan je da na primarnom tržištu ponudi neiskorišćeni garantovani i negarantovani kapacitet TPG terminala i sistema skladišta, najkasnije dan unaprijed.</p> <p>(4) Korisnici TPG terminala i sistema skladišta imaju pravo da prenesu dobijeni kapacitet na treće lice.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Član 18.</i></p> <p>Zahtjevi o transparentnosti s obzirom na operatore prenosnih sistema</p> <p>1. Operator prenosnog sistema objavljuje detaljne podatke o uslugama koje pruža i odgovarajućim uslovima koje</p>	<p style="text-align: center;">Član 39</p> <p>(1) Operator sistema za skladištenje gasa, odnosno postrojenja za TPG dužan je da, u cilju obezbjeđenja transparentnosti, objavi:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) detaljne informacije o uslugama i uslovima 	<p>Potpuno usklađeno</p>		

<p>primjenjuje, zajedno s tehničkim informacijama koje su potrebne kako bi korisnici mreže ostvarili djelotvoran pristup mreži.</p>	<p>pod kojima pruža usluge, uključujući tehničke podatke potrebne korisnicima za efikasno korišćenje sistema;</p>			
<p>2. Kako bi zajamčili transparentne, objektivne i nediskriminirajuće tarife te olakšali efikasno korištenje gasne mreže, operatori prenosnih sistema ili nadležna nacionalna tijela objavljuju, u razumnim okvirima, dovoljno detaljne informacije o oblikovanju, metodologiji i strukturi tarifa.</p>	<p>Član 35 (1) Operator sistema za skladištenje gasa, odnosno postrojenja za TPG dužan je da, u cilju obezbjeđenja transparentnosti, objavi: 2) podatke o tehničkim, ugovorenim i raspoloživim kapacitetima za sve relevantne tačke sistema, na standardizovan način, prilagođen korisnicima;</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>3. Svaki operator prenosnog sistema za usluge koje pruža objavljuje informacije o tehničkomu, ugovorenomu i dostupnom kapacitetu u brojanom obliku, za sve odgovarajuće tačke, uključujući ulazne i izlazne tačke, redovno i periodično te na lako razumljiv i tipizirani način.</p>	<p>Član 39 3) podatke o količini gasa u skladišnim postrojenjima ili TPG terminalima, zbirno ili pojedinačno, zavisno od načina na koji se nude korisnicima, ulaznim i izlaznim tokovima, kao i raspoloživim kapacitetima, za sve svoje sisteme skladišta i TPG terminale, koji obuhvataju i podatke o količinama koje su izuzete od pristupa treće strane.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>4. Odgovarajuće tačke prenosnog sistema, o kojima treba objaviti informacije, odobravaju nadležna tijela nakon razmjene mišljenja s korisnicima mreže.</p>	<p>Član 38 (2) Relevantne tačke prenosnog sistema iz stava 1 tačka 2 ovog člana, utvrđuje operator prenosnog sistema gasa, a odobrava Agencija, po pribavljanju mišljenja korisnika sistema.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>5. Operator prenosnog sistema uvijek otkriva informacije koje su propisane ovom Regulativom na smislen, s količinskog gledišta jasan i lako pristupačan način te bez diskriminacije.</p>	<p>Član 38 (1) Operator prenosnog sistema gasa dužan je da, u cilju obezbjeđenja transparentnosti objavi: 1) detaljne informacije o uslugama i uslovima pod kojima pruža te usluge, uključujući i tehničke podatke potrebne korisnicima za efikasno korišćenje sistema; 2) podatke o tehničkim, ugovorenim i raspoloživim</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		

	<p>kapacitetima za sve relevantne tačke sistema, na standardizovan način, prilagođen korisnicima;</p> <p>3) podatke o planiranoj i realizovanoj ponudi i potražnji, zasnovane na prijavama, dostupnim prognozama i ostvarenim veličinama.</p> <p>4) informacije o mjerama preduzetim za potrebe balansiranja sistema, koje obuhvataju i ostvarene troškove i prihode.</p>			
<p>6. Operator prenosnog sistema objavljuje ex ante i ex post informacije o ponudi i potražnji, na osnovu nominacija, prognoza i ostvarenih protoka u i iz sistema. Nacionalno regulatorno tijelo jamči objavljivanje svih navedenih informacija. Stupanj detalja objavljenih informacija ovisi o informacijama koje su dostupne operatoru prenosnog sistema.</p> <p>Operator prenosnog sistema objavljuje preduzete mjere, nastale troškove i ostvarene prihode u okviru uravnoteživanja sistema.</p> <p>Učesnici na tržištu o kojima je riječ operatoru prenosnog sistema dostavljaju podatke iz ovog člana.</p>	<p style="text-align: center;">Član 39</p> <p>(2) Operator sistema skladišta, odnosno TPG terminala dužan je da informacije iz stava 1 ovog člana dostavlja operatoru prenosnog sistema gasa, radi zajedničkog objavljivanja sa informacijama i podacima iz člana 38 stav 1 ovog zakona.</p> <p>(3) Informacije iz stava 1 tačka 3 ovog člana ažuriraju se najmanje jedanput dnevno.</p> <p>(4) Ako sistemom skladišta gasa upravlja samo jedan korisnik, taj korisnik može podnijeti Agenciji obrazloženi zahtjev za zaštitu povjerljivosti podataka iz stava 1 tačka 3 ovog člana.</p> <p>(5) Ako utvrdi da je zahtjev iz stava 4 ovog člana opravdan, Agencija može da oslobodi operatora sistema skladišta od obaveze objavljivanja podataka iz stava 1 tačka 3 ovog člana na period do godinu dana.</p> <p>(6) Opravdanost zahtjeva iz stava 4 ovog člana Agencija cijeni naročito u odnosu na negativni uticaj objavljivanja podataka na cjelokupnu poslovnu strategiju korisnika sistema skladišta i uticaj neobjavljivanja na konkurentnost tržišta gasa.</p> <p>(7) Korisnik sistema je dužan i u slučaju iz stava 5 ovog člana da dostavi podatke operatoru prenosnog sistema gasa.</p>	<p style="text-align: center;">Potpuno usklađeno</p>		

	<p>(8) Operator prenosnog sistema gasa je dužan da podatke iz stava 7 ovog člana objavi u okviru zbirnih podataka, osim kada su zbirni podaci identični sa podacima čije je neobjavljivanje Agencija odobrila.</p> <p>(9) Agencija je dužna da, u cilju obezbjeđenja transparentnosti, objektivnosti i nediskriminatornosti cijena i naknada za korišćenje sistema skladišta i TPG terminala, objavi podatke i metodologiju za utvrđivanje tih cijena i naknada.</p>			
<p><i>Član 19.</i></p> <p>Zahtjevi o transparentnosti s obzirom na sisteme skladišta gasa i terminale za UPP</p> <p>1. Operatori terminala za UPP i sistema skladišta gasa objavljuju detaljne informacije o uslugama koje pružaju i odgovarajućim uslovima koje primjenjuju, zajedno s tehničkim informacijama koje su potrebne kako bi korisnici terminala za UPP i sistema skladišta gasa ostvarili djelotvoran pristup navedenim terminalima za UPP i sistemima skladišta gasa.</p>	<p>Član 39</p> <p>(1) Operator sistema za skladištenje gasa, odnosno postrojenja za TPG dužan je da, u cilju obezbjeđenja transparentnosti, objavi:</p> <p>1) detaljne informacije o uslugama i uslovima pod kojima pruža usluge, uključujući tehničke podatke potrebne korisnicima za efikasno korišćenje sistema;</p>	Potpuno usklađeno		
<p>2. Operatori terminala za UPP i sistema skladišta gasa za pružene usluge objavljuju informacije o ugovorenemu i dostupnom kapacitetu sistema skladišta i terminala za UPP, u brojčanom obliku, redovno i periodično te na lako razumljiv i tipizirani način.</p>	<p>Član 35</p> <p>(1) Operator sistema za skladištenje gasa, odnosno postrojenja za TPG dužan je da, u cilju obezbjeđenja transparentnosti, objavi:</p> <p>2) podatke o tehničkim, ugovorenim i raspoloživim kapacitetima za sve relevantne tačke sistema, na standardizovan način, prilagođen korisnicima;</p>	Potpuno usklađeno		
<p>3. Operatori terminala za UPP i sistema skladišta gasa uvijek otkrivaju informacije koje su propisane ovom Regulativom na smislen, s količinskoga gledišta jasan i lako pristupačan način te bez diskriminacije.</p>	<p>Član 39</p> <p>3) podatke o količini gasa u skladišnim postrojenjima ili TPG terminalima, zbirno ili pojedinačno, zavisno od načina na koji se nude korisnicima, ulaznim i izlaznim tokovima, kao i</p>	Potpuno usklađeno		

	raspoloživim kapacitetima, za sve svoje sisteme skladišta i TPG terminale, koji obuhvataju i podatke o količinama koje su izuzete od pristupa treće strane.			
<p>4. Operatori terminala za UPP i sistema skladišta gasa objavljuju količinu gasa koja se nalazi u svakom sistemu skladišta gasa ili terminalu za UPP ili skupini sistema skladišta gasa, ako to odgovara načinu na koji se pristup nudi korisnicima sistema, ulaznim i izlaznim tokovima, dostupnom kapacitetu sistema skladišta gasa i terminala za UPP, uključujući sisteme i terminale koji su izuzeti iz pristupa trećih strana. Navedene se informacije priopćavaju i operatoru prenosnog sistema koji ih objavljuje u skupnom obliku, po sistemima ili podsistemima koji se utvrđuju putem odgovarajućih tačaka. Informacije se ažuriraju najmanje jednom dnevno.</p> <p>Ako je korisnik sistema skladišta gasa jedini korisnik navedenog sistema, on nacionalnom regulatornom tijelu može dostaviti obrazloženi zahtjev za povjerljivu obradu podataka iz prvog podstava. Ako nacionalno regulatorno tijelo dođe do zaključka da je navedeni zahtjev opravdan, posebno vodeći računa o potrebi za pronalaženjem ravnoteže između interesa legitimne zaštite poslovnih tajni, čije bi otkrivanje negativno utjecalo na cjelokupnu poslovnu strategiju korisnika sistema skladišta gasa, s ciljem stvaranja konkurentnoga unutarnjeg tržišta za prirodni gas, ono može dozvoliti operatoru sistema skladišta gasa da ne objavi podatke iz prvog podstava u razdoblju od najviše jedne godine.</p> <p>Drugi se podstav primjenjuje ne dovodeći u pitanje obaveze operatora prenosnog sistema o saopštavanju i objavljivanju iz prvog podstava, osim ako su skupni podaci identični podacima o pojedinačnom sistemu skladišta gasa čije je</p>	<p>Član 39</p> <p>(2) Operator sistema skladišta, odnosno TPG terminala dužan je da informacije iz stava 1 ovog člana dostavlja operatoru prenosnog sistema gasa, radi zajedničkog objavljivanja sa informacijama i podacima iz člana 38 stav 1 ovog zakona.</p> <p>(3) Informacije iz stava 1 tačka 3 ovog člana ažuriraju se najmanje jedanput dnevno.</p> <p>(4) Ako sistemom skladišta gasa upravlja samo jedan korisnik, taj korisnik može podnijeti Agenciji obrazloženi zahtjev za zaštitu povjerljivosti podataka iz stava 1 tačka 3 ovog člana.</p> <p>(5) Ako utvrdi da je zahtjev iz stava 4 ovog člana opravdan, Agencija može da oslobodi operatora sistema skladišta od obaveze objavljivanja podataka iz stava 1 tačka 3 ovog člana na period do godinu dana.</p> <p>(6) Opravdanost zahtjeva iz stava 4 ovog člana Agencija cijeni naročito u odnosu na negativni uticaj objavljivanja podataka na cjelokupnu poslovnu strategiju korisnika sistema skladišta i uticaj neobjavljivanja na konkurentnost tržišta gasa.</p> <p>(7) Korisnik sistema je dužan i u slučaju iz stava 5 ovog člana da dostavi podatke operatoru prenosnog sistema gasa.</p> <p>(8) Operator prenosnog sistema gasa je dužan da podatke iz stava 7 ovog člana objavi u okviru zbirnih podataka, osim kada su zbirni podaci identični sa</p>	Potpuno usklađeno		

<p>neobjavljivanje odobrilo nacionalno regulatorno tijelo.</p> <p>5. Kako bi zajamčili transparentne, objektivne i nediskriminirajuće tarife te olakšali efikasno korištenje infrastruktura, operatori terminala za UPP i sistema skladišta gasa ili odgovarajuća regulatorna tijela objavljuju dovoljno detaljne informacije o oblikovanju, metodologijama i strukturi tarifa za infrastrukturu za koju je predviđen regulirani pristup trećih strana.</p>	<p>podacima čije je neobjavljivanje Agencija odobrila.</p> <p>(9) Agencija je dužna da, u cilju obezbjeđenja transparentnosti, objektivnosti i nediskriminatornosti cijena i naknada za korišćenje sistema skladišta i TPG terminala, objavi podatke i metodologiju za utvrđivanje tih cijena i naknada.</p>			
<p><i>Član 20.</i></p> <p>Vođenje evidencije operatora sistema</p> <p>Operatori prenosnih sistema, operatori sistema skladišta gasa i operatori terminala za UPP drže sve informacije iz člana 18. i 19. te iz trećeg dijela Priloga I. na raspolaganju nacionalnim vlastima tijekom razdoblja od pet godina, uključujući nacionalno regulatorno tijelo, nacionalno tijelo za tržišno natjecanje i Komisiju.</p>	<p><i>Član 40</i></p> <p>(1) Operator prenosnog sistema gasa, operator sistema skladišta gasa, odnosno operator TPG sistema dužan je da sve podatke i informacije iz čl. 38 i 39 ovog zakona, kao i druge informacije potrebne za primjenu smjernica iz člana 32 ovog zakona, čuva najmanje pet godina od dana nastanka.</p> <p>(2) Podatke iz stava 1 ovog člana nadležni operator dužan je da dostavi na zahtjev Agencije, organa nadležnog za zaštitu konkurencije i Sekretarijata.</p>	Potpuno usklađeno		
<p><i>Član 21.</i></p> <p>Pravila uravnoteživanja i naknade za neravnotežu</p> <p>1. Pravila uravnoteživanja izrađuju se na pošten, nediskriminirajući i transparentan način te se osnove na objektivnim kriterijima. Pravila uravnoteživanja odražavaju stvarne potrebe sistema, vodeći računa o resursima koji su dostupni operatoru prenosnog sistema. Pravila uravnoteživanja okrenuta su tržištu.</p>	<p><i>Član 36</i></p> <p>(1) Pravila za balansiranje prenosnog sistema gasa donose se po postupku utvrđenom zakonom kojim se uređuje obavljanje djelatnosti prenosa gasa.</p> <p>(2) Operator prenosnog sistema gasa dužan je da obezbijedi da pravila za balansiranje prenosnog sistema gasa odražavaju stvarne potrebe sistema, budu prilagođena resursima koji su na raspolaganju operatoru i zasnovana na tržišnim principima.</p>	Potpuno usklađeno		
<p>2. Kako bi korisnicima mreže omogućio pravovremeno preduzimanje korektivnih mjera, operator prenosnog sistema pruža dostatne, blagovremene i pouzdane on-line</p>	<p><i>Član 36</i></p> <p>(3) Operator prenosnog sistema gasa dužan je da obezbijedi korisnicima raspoložive informacije u</p>	Potpuno usklađeno		

<p>informacije o statusu uravnoteživanja korisnika mreže. Pružene informacije odgovaraju informacijama koje su dostupne operatoru prenosnog sistema i razdoblju naplate za koje se izračunavaju naknade za neravnotežu. Pružanje informacija na osnovu ovog stava ne naplaćuje se.</p>	<p>obračunskim periodima o njihovoj uravnoteženosti i odstupanjima, utvrđenim u skladu sa pravilima iz stava 1 ovog člana, koje su im potrebne za pravovremeno i pouzdano samostalno preduzimanje korektivnih mjera, (4) Operator prenosnog sistema gasa ne smije zaračunavati korisnicima posebnu naknadu za pružanje informacija iz stava 3 ovog člana.</p>			
<p>3. Naknade za neravnotežu odražavaju troškove u najvećoj mogućoj mjeri, a istovremeno korisnicima mreže pružaju primjerene poticaje kako bi uravnotežili unos i povlačenje gasa. Naknadama se izbjegava unakrsno subvencioniranje između korisnika mreže, a ne ometa se ulazak novih sudionika na tržište. Nadležna tijela ili operator prenosnog sistema, zavisno od slučaja, objavljuju metodologije za izračunavanje naknada za neravnotežu, kao i konačne tarife.</p>	<p>član 36 1) Pravila za balansiranje prenosnog sistema gasa donose se po postupku utvrđenom zakonom kojim se uređuje obavljanje djelatnosti prenosa gasa. (2) Operator prenosnog sistema gasa dužan je da obezbijedi da pravila za balansiranje prenosnog sistema gasa odražavaju stvarne potrebe sistema, budu prilagođena resursima koji su na raspolaganju operatoru i zasnovana na tržišnim principima. (3) Operator prenosnog sistema gasa dužan je da obezbijedi korisnicima raspoložive informacije u obračunskim periodima o njihovoj uravnoteženosti i odstupanjima, utvrđenim u skladu sa pravilima iz stava 1 ovog člana, koje su im potrebne za pravovremeno i pouzdano samostalno preduzimanje korektivnih mjera, (4) Operator prenosnog sistema gasa ne smije zaračunavati korisnicima posebnu naknadu za pružanje informacija iz stava 3 ovog člana. (5) Troškove balansiranja prenosnog sistema gasa nastale po osnovu primjene pravila iz stava 1 ovog člana, operatoru prenosnog sistema gasa nadoknađuju korisnici sistema. (6) Pojedinačno učešće korisnika sistema u nadoknadi troškova iz stava 5 ovog člana, u</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		

	<p>granicama tehničkih mogućnosti, odražava:</p> <p>1) troškove balansiranja sistema, koje ima operator sistema i</p> <p>2) primjerene podsticaje korisnicima sistema da održavaju sopstveni balans.</p> <p>(7) Zabranjeno je međusobno subvencionisanje korisnika sistema i sprječavanje ulaska novih učesnika na tržište gasa.</p> <p>(8) Operator prenosnog sistema gasa dužan je da pravila iz stava 1 ovog člana i sve cijene koje se na osnovu njih proračunavaju, objavljuje na svojoj internet stranici.</p>			
<p>4. Države članice garantuju da operatori prenosnih sistema nastoje uskladiti režime uravnoteživanja i pojednostaviti strukture i nivoe naknada za neravnotežu kako bi olakšale trgovanje gasom.</p>	<p>Međunarodna saradnja operatora prenosnog sistema električne energije</p> <p>Član 8</p> <p>(1) Operator prenosnog sistema električne energije dužan je da saraduje sa drugim operatorima prenosnih sistema u okviru ENTSO-E, u cilju promocije uspostavljanja i omogućavanja funkcionisanja regionalnog tržišta i tržišta električne energije Zajednice, prekogranične trgovine, kao i obezbjeđenja optimalnog upravljanja, koordiniranog rada i odgovarajućeg tehničkog razvoja crnogorskog i evropskog elektroprenosnog sistema.</p>	<p>potpuno usklađeno</p>		
<p>Član 22.</p> <p>Trgovanje pravima na kapacitet</p> <p>Svaki operator prenosnog sistema, sistema skladišta gasa i terminala za UPP preduzima razumne mjere kako bi omogućio slobodnu trgovinu pravima na kapacitet i</p>	<p>Član 35</p> <p>(1) Operator prenosnog sistema gasa, sistema skladišta, odnosno TPG terminala dužan je da omogući slobodnu trgovinu pravima na kapacitete za prenos i skladištenje gasa na transparentan način i pod jednakim uslovima.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		

<p>unaprijedio navedenu trgovinu na transparentan i nediskriminirajući način. Svaki navedeni operator izrađuje usklađene ugovore o prenosu, terminalima za UPP i sistemima skladišta gasa i razvija postupke na primarnom tržištu kako bi unaprijedio sekundarno trgovanje kapacitetima i priznaje prenos primarnih prava na kapacitete, ako je o tome obaviješten od korisnika sistema. Regulatorna se tijela obavještavaju o usklađenim ugovorima o prenosu, terminalima za UPP i sistemima skladišta gasa te o odgovarajućim postupcima.</p>	<p>(2) Operator iz stava 1 ovog člana dužan je da primjenjuje standardne ugovore o prenosu gasa, korišćenju TPG terminala i skladištenju i postupke na primarnom tržištu, kojima se olakšava sekundarna trgovina kapacitetima.</p> <p>(3) Operator iz stava 1 ovog člana dužan je da prizna prenos prava na kapacitete stečenih na primarnom tržištu, kada ga o tome obavještjenji korisnik sistema.</p> <p>(4) Operator iz stava 1 ovog člana dužan je da dostavi Agenciji na odobravanje ugovore i pravila o postupcima iz stava 2 ovog člana.</p>			
<p><i>Član 23.</i> Smjernice</p> <p>1. Ako je potrebno, u smjernicama koje osiguravaju najmanji potrebni nivo usklađenosti za ostvarivanje ciljeva ove Regulative navedeno je sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) detalji o uslugama za pristup trećih strana u skladu s člancima 14. i 15., uključujući vrstu, trajanje i druge zahtjeve vezane uz navedene usluge; b) detalji o načelima na kojima počivaju mehanizmi za raspodjelu kapaciteta i primjeni postupaka za upravljanje zagušenjem u slučaju ugovornog zagušenja, u skladu s člancima 16. i 17.; c) detalji o pružanju informacija, definiranju tehničkih informacija koje su potrebne korisnicima mreže kako bi ostvarili djelotvoran pristup sistemu i definiranju svih tačaka koje su mjerodavne za zahtjeve glede transparentnosti, uključujući informacije koje treba objaviti za sve mjerodavne tačke i vremenski raspored za objavu navedenih informacija, u skladu s člancima 18. i 19.; d) detalji o metodologiji za izračun tarifa, u vezi s 	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		

<p>prekograničnom trgovinom prirodnim gasom, u skladu s članom 13.;</p> <p>e) detalji o područjima iz člana 8. stava 6.</p> <p>U tu svrhu Komisija traži mišljenje Agencije i ENTSO-a za gas.</p>				
<p>2. Smjernice o pitanjima iz stava 1. tačke (a), (b) i (c), s obzirom na operatore prenosnih sistema, predviđene su u Prilogu I.</p> <p>Komisija može usvojiti smjernice o pitanjima iz stava 1. ovog člana te izmijeniti smjernice iz tačke (a), (b) i (c) stava 1. ovog člana. Navedene mjere, koje su osmišljene za izmjenu elemenata ove Regulative koji nisu ključni, između ostalog tako da je dopune, usvajaju se u skladu s regulatornim postupkom uz nadzor iz člana 28. stava 2.</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		
<p>3. Primjena i izmjena smjernica usvojenih prema ovoj Regulativi odražavaju razlike između nacionalnih gasnih sistema i zbog toga ne iziskuju ujednačene detaljne odredbe i uslove za pristup trećih strana na nivou Zajednice. Ipak, mogu se postaviti minimalni zahtjevi koje treba ispuniti radi osiguravanja nediskriminirajućih i transparentnih uslova za pristup mreži, potrebnih za unutrašnje tržište prirodnog gasa, koji se zatim mogu primjenjivati s obzirom na razlike koje postoje između nacionalnih gasnih sistema.</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		
<p>Član 24.</p> <p>Regulatorna tijela</p> <p>Pri izvršavanju svojih dužnosti na osnovu ove Regulative regulatorna tijela jamče postupanje po ovoj Regulativi i smjernicama koje su usvojene prema članu 23.</p> <p>Kad je primjereno, ona sarađuju međusobno, s Komisijom i s Agencijom, u skladu s poglavljem VIII. Direktive 2009/73/EZ.</p>	<p>Član 44</p> <p>Agencija kontroliše usklađenost poslovanja energetskih subjekata sa ovim zakonom na način propisan zakonom kojim se uređuje obavljanje energetskih djelatnosti.</p> <p>Član 45</p> <p>Agencija radi ispunjavanja ciljeva ovog zakona sarađuje sa regulatornim organima drugih država</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		

	članica, Sekretarijatom i Regulatornim odborom.			
<p>Član 25. Pružanje informacija</p> <p>Države članice i regulatorna tijela na zahtjev dostavljaju Komisiji sve potrebne informacije za potrebe člana 23. Komisija utvrđuje razuman vremenski rok unutar kojeg treba dostaviti informacije, vodeći računa o složenosti i hitnosti traženih informacija.</p>	<p>Čuvanje podataka i informacija</p> <p>Član 40.</p> <p>1) Podatke iz stava 1 ovog člana nadležni operator dužan je da dostavi na zahtjev Agencije, organa nadležnog za zaštitu konkurencije i Sekretarijata.</p>	Potpuno usklađeno		
<p>Član 26.</p> <p>Pravo država članica da predvide detaljnije mjere</p> <p>Ova Regulativa ne dovodi u pitanje prava država članica da održe ili uvedu mjere koje sadrže detaljnije odredbe od onih koje su predviđene ovom Regulativom ili smjernicama iz člana 23.</p>	<p>čl. 26-38</p>	Potpuno usklađeno		
<p>Član 27.</p> <p>Kazne</p> <p>1. Države članice propisuju pravila o kaznama koja se primjenjuju u slučaju nepoštovanja odredaba ove Regulative i preduzimaju sve mjere koje su potrebne kako bi se zajamčila provedba navedenih odredaba. Predviđene kazne moraju biti djelotvorne, razmjerne i odvraćajuće. Države članice do 1. jula 2006. Komisiji prijavljuju pravila koja odgovaraju odredbama predviđenim u Regulativi (EZ) br. 1775/2005 te je bez odlaganja obavještavaju o svim naknadnim izmjenama koje se odnose na njih. Do 3. septembra 2009. Komisiji prijavljuju pravila koja ne odgovaraju odredbama predviđenim u Regulativi (EZ) br. 1775/2005 te je bez odlaganja obavještavaju o svim naknadnim izmjenama koje se odnose na njih.</p> <p>2. Kazne koje su predviđene prema stavu 1. nisu kaznenopravne prirode</p>	<p>Novčane kazne</p> <p>Član 46</p>	Potpuno usklađeno		

<p>Član 28. Odborska procedura Član 29. Izvještaj Komisije</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		
<p>Član 30. Odstupanja i izuzeci Ova se Regulatorna ne primjenjuje na: a) prenosne sisteme prirodnog gasa koji se nalaze u državama članicama u trajanju odstupanja odobrenih na osnovu člana 49. Direktive 2009/73/EZ; b) novu, krupnu infrastrukturu, tj. međudržavne spojne gasovode, terminale za UPP i sisteme skladišta gasa te značajna povećanja kapaciteta postojeće infrastrukture i izmjene navedene infrastrukture, koji omogućavaju razvoj novih izvora obezbjeđenja gasom iz člana 36. stava 1. i 2. Direktive 2009/73/EZ, koji su izuzeti iz odredaba člana 9., 14., 32., 33., 34. ili člana 41. stavova 6., 8. i 10. navedene Direktive, sve dok su izuzeti iz odredaba ovog podstava, isključujući član 19. stavak 4. ove Regulatorne; ili c) prenosne sisteme prirodnog gasa kojima su odobrena odstupanja na osnovu člana 48. Direktive 2009/73/EZ. Što se tiče tačke (a) prvog podstava, države članice kojima su odobrena odstupanja na osnovu člana 49. Direktive 2009/73/EZ od Komisije mogu zatražiti privremeno odstupanje od primjene ove Regulatorne za razdoblje od najviše dvije godine od datuma na koji ističe odstupanje iz navedene tačke.</p>	<p>Član 37 Odredbe čl. 28 do 36 ovog zakona ne primjenjuju se na objekte gasne infrastrukture i sisteme za prenos gasa za koje su utvrđena izuzeća zakonom kojim se uređuju djelatnosti prenosa i skladištenja gasa.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>		
<p>Član 31. Stavljanje van snage Član 32.</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		

<p style="text-align: center;">PRILOG I. SMJERNICE ZA</p> <p>1. Usluge za pristup trećih strana s obzirom na operatore prenosnih sistema</p> <p>2. Načela mehanizama raspodjele kapaciteta i postupci upravljanja zagušenjem s obzirom na operatore prenosnih sistema te njihova primjena u slučaju ugovornog zagušenja s malim tržišnim udjelom, da se djelotvorno natječu.</p> <p>3. Utvrđivanje tehničkih informacija koje su potrebne korisnicima mreže kako bi ostvarili djelotvoran pristup sistemu, utvrđivanje svih mjerodavnih tačaka za zahtjeve o transparentnosti, informacija koje treba objaviti za sve mjerodavne tačke i vremenskog rasporeda za objavu navedenih informacija.</p>	<p style="text-align: center;">Član 32</p> <p>(1) Dodjela raspoloživih kapaciteta za prenos i skladištenje gasa vrši se na osnovu pravila koja donosi operator prenosnog sistema u skladu sa smjernicama o upravljanju i dodjeli raspoloživih prekograničnih prenosnih kapaciteta.</p> <p>(2) Smjernice iz stava 1 ovog člana utvrđuju se propisom Vlade.</p>	<p style="text-align: center;">neusklađeno</p>	<p>Potpuna usklađenost biće postignuta donošenjem smjernica o upravljanju i dodjeli raspoloživih prekograničnih prenosnih kapaciteta.</p>	<p style="text-align: center;">III kvartal 2016</p>
<p style="text-align: center;">Prilog II Korelacijska tabela</p>	<p style="text-align: center;">Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p style="text-align: center;">Neprenosivo</p>		
REGULATIVA 838/2010/EU				
<p style="text-align: center;">Član 1.</p> <p>Operatori prenosnih sistema primaju naknadu troškova nastalih kao posljedica prihvatanja prekograničnih tokova električne energije po svojim mrežama na osnovu smjernica iz dijela A Priloga.</p> <p style="text-align: center;">Član 2.</p> <p>Naknade koje mrežni operatori primjenjuju za pristup prenosnom sistemu u skladu su sa smjernicama iz dijela B Priloga.</p>	<p style="text-align: center;">Član 12</p> <p>(1) Međusobna prava i obaveze uključujući način i rokove za obračun naknada iz člana 11 ovog zakona i njihove korekcije utvrđuju se ugovorom koji sa operatorima prenosnih sistema električne energije država članica zaključuje operator prenosnog sistema.</p> <p>2) Osnove za učešće operatora prenosnog sistema u postupku zaključivanja ugovora iz stava 1 ovog člana utvrđuje Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).</p>	<p style="text-align: center;">Djelimično usklađeno</p>	<p>Potpuna usklađenost biće postignuta donošenjem podzakonskog akta koji se odnosi na osnove za učešće operatora prenosnog sistema u postupku zaključivanja ugovora koji sa operatorima prenosnih sistema električne energije</p>	<p style="text-align: center;">III kvartal 2016</p>

			država članica zaključuje operator prenosnog sistema	
<p>Član 3.</p> <p>Ova Regulatorna stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u Službenom listu Evropske unije. Primjenjuje se od 3. marta 2011.</p>	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
<p>PRILOG DIO A Smjernice o mehanizmu naknade između operatora prijenosnih sistema DIO B Smjernice za zajednički regulatorni pristup naplati prijenosa uporediti navedene priloge</p>	Nema odgovarajuće odredbe	neusklađeno	Potpuna usklađenost biće postignuta donošenjem podzakonskog akta koji se odnosi na osnove za učešće operatora prenosnog sistema u postupku zaključivanja ugovora koji sa operatorima prenosnih sistema električne energije država članica zaključuje operator prenosnog sistema.	III kvartal 2016
REGULATIVA 994/2010/EZ				
<p>Član 1.</p> <p>Predmet</p> <p>Ovom se Regulativom utvrđuju odredbe čiji je cilj zaštititi sigurnost obezbjeđenja gasom osiguravanjem pravilnog i neprekinutog funkcionisanja unutarnjeg tržišta prirodnog gasa (gas) i omogućavanjem provedbe vanrednih mjera</p>	Nema odgovarajuće odredbe	neusklađeno	Potpuna usklađenost biće postignuta donošenjem podzakonskog akta koji se odnosi na	U roku od godinu dana od dana donošen

<p>kada tržište više nije u mogućnosti osigurati potrebne količine gasa te utvrđivanjem jasne definicije i podjele odgovornosti između preduzeća za prirodni gas, država članica i Unije kako u pogledu preventivnog djelovanja tako i u odnosu na reakciju na konkretne poremećaje u opskrbi. Ovom su Regulativom, u duhu solidarnosti, predviđeni i transparentni mehanizmi za koordinaciju planiranja vanrednih stanja na nivou država članica, regionalnoj nivou i nivou Unije te odgovora na ta vanredna stanja. Uporediti navedeni član regulative</p>			<p>mjere obezbjeđenja sigurnog snabdijevanja gasom.</p>	<p>ja investicione odluke o izgradnji gasne infrastrukture na teritoriji Crne Gore</p>
<p>Član 2. Definicije</p> <p>Za potrebe ove Regulative primjenjuju se definicije iz Direktive 2009/73/EZ, Regulative (EZ) br. 713/2009 i Regulative (EZ) br. 715/2009.</p> <p>1. „zaštićeni kupci“ znači sva kućanstva priključena na gasnu distribucijsku mrežu te, dodatno, ako država članica u pitanju tako odluči:</p> <p>(a) mala i srednja preduzeća, ako su priključena na gasnu distribucijsku mrežu, i osnovne socijalne službe, ako su priključene na gasnu distribucijsku ili prenosnu mrežu, te pod uslovom da ti dodatni kupci zajedno ne čine više od 20 % krajnje potrošnje gasa; i/ili</p> <p>(b) postrojenja centralizovanog grijanja, u mjeri u kojoj isporučuju to gasu kućanstvima i kupcima iz tačke (a), pod uslovom da ta postrojenja nemaju mogućnost prelaska na druga goriva i priključena su na gasnu distribucijsku ili prenosnu mrežu.</p> <p>Države članice čim to bude moguće, a najkasnije 3. decembra 2011., obavještavaju Komisiju namjeravaju li uključiti tačku (a) i/ili (b) u svoju definiciju zaštićenih kupaca;</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>neusklađeno</p>	<p>Potpuna usklađenost biće postignuta donošenjem podzakonskog akta koji se odnosi na mjere obezbjeđenja sigurnog snabdijevanja gasom.</p>	<p>U roku od godinu dana od dana donošenja investicione odluke o izgradnji gasne infrastrukture na teritoriji Crne Gore</p>

<p>2. „nadležno tijelo“ znači nacionalno vladino tijelo ili nacionalno regulatorno tijelo koje je država članica imenovala za osiguravanje provedbe mjera utvrđenih u ovoj Regulativi. Ovo ne dovodi u pitanje mogućnost države članice da nadležnom tijelu omogući da određene zadaće iz ove Regulative prenese na druga tijela. Tako prenesene zadaće obavljaju se pod nadzorom nadležnog tijela i utvrđuju u planovima iz člana 4. Navesti gdje su navedene definicije propisane kod nas. Ukoliko nisu nigdje, navesti objašnjenje</p>				
<p style="text-align: center;">Član 3.</p> <p style="text-align: center;">Odgovornost za sigurnost obezbjeđenja gasom</p> <p>1. Sigurnost obezbjeđenja gasom zajednička je odgovornost preduzeća za prirodni gas, država članica, naročito njihovih nadležnih tijela, i Komisije u okviru djelokruga i nadležnosti svakog od njih. Ta zajednička odgovornost zahtijeva visok stupanj saradnje između njih.</p> <p>2. Svaka država članica čim to bude moguće, a najkasnije 3. decembra 2011. imenuje nadležno tijelo koje osigurava provedbu mjera predviđenih ovom Regulativom. Dok se službeno ne imenuje nadležno tijelo, nacionalni subjekti koji su trenutno zaduženi za sigurnost obezbjeđenja gasom prema potrebi preduzimaju mjere koje provodi nadležno tijelo u skladu s ovom Regulativom. Te mjere uključuju obavljanje procjene rizika iz člana 9. te, na osnovu te procjene, utvrđivanje plana prevencije i interventnog plana te redovno praćenje sigurnosti obezbjeđenja gasom na nacionalnoj nivou. Nadležna tijela međusobno saraduju s ciljem sprečavanja poremećaja u opskrbi i ograničenja štete u slučaju poremećaja. Države članice ništa ne priječi da prema potrebi donesu provedbeno zakonodavstvo kako bi ispunile zahtjeve ove Regulative.</p> <p>3. Čim država članica imenuje nadležno tijelo, ona Komisiji</p>	<p style="text-align: center;">Član 41</p> <p>(1) Radi obezbjeđenja sigurnog snabdijevanja gasom energetski subjekti koji obavljaju djelatnosti snabdijevanja, prenosa, skladištenja, distribucije gasa, upravljanja postrojenjem i trgovine na veliko i snabdijevanjem TPG dužni su da sprovode naročito:</p> <p>1) u slučaju ugrožavanja sigurnog snabdijevanja gasom, mjere kojima se obezbjeđuje odgovarajuće i neprekidno funkcionisanje tržišta gasa, kada ono nije u stanju da obezbijedi potrebne količine gasa;</p> <p>2) jasno definisanje i podjelu odgovornosti između subjekata za gas u pogledu preventivnih aktivnosti i mjera u slučaju poremećaja snabdijevanja;</p> <p>3) transparentne postupke koordinacije planiranja i postupanja u vanrednim situacijama.</p> <p>(2) Mjere iz stava 1 ovog člana utvrđuju se propisom Vlade.</p> <p>(3) Mjere iz stava 1 ovog člana utvrđuju se i sprovode u skladu sa procjenom rizika u snabdijevanju gasom koju vrši Ministarstvo.</p>	<p style="text-align: center;">Djelimično usklađeno</p>	<p>Potpuna usklađenost biće postignuta donošenjem podzakonskog akta koji se odnosi na mjere obezbjeđenja sigurnog snabdijevanja gasom.</p>	<p style="text-align: center;">U roku od godinu dana od donošenja investicione odluke o izgradnji gasne infrastrukture na teritoriji Crne Gore</p>

<p>bez odlaganja priopćuje naziv tog tijela te, prema potrebi, nazive nacionalnih subjekata zaduženih za sigurnost obezbjeđenja gasom koji djeluju kao privremeno nadležno tijelo u skladu sa stavom 2. Svaka država članica objavljuje ta imenovanja.</p> <p>4. Nadležno tijelo kod provedbe mjera predviđenih ovom Regulativom utvrđuje uloge i odgovornosti različitih uključenih subjekata na način koji osigurava poštovanje pristupa u tri nivoa, u okviru kojeg se prvo uključuju relevantna preduzeća za prirodni gas i industrija, zatim države članice na nacionalnoj i regionalnoj nivou i na kraju Unija.</p> <p>5. Komisija prema potrebi koordinira postupke nadležnih tijela na regionalnoj nivou i na nivou Unije, kako je utvrđeno u ovoj Regulativi, inter alia, putem Koordinacijske grupe za gas iz člana 12. ili grupe za upravljanje kriznim stanjima iz člana 11. stava 4., posebno u slučaju vanrednog stanja na nivou Unije ili na regionalnoj nivou, kako je definisano u članu 11. stavu 1.</p> <p>6. Mjere za osiguravanje sigurnosti obezbjeđenja sadržane u planovima prevencije i interventnim planovima moraju biti jasno definisane, transparentne, srazmjerne, nediskriminirajuće i provjerljive i ne smiju neprimjereno narušavati tržišno natjecanje i efikasno funkcionisanje unutrašnjeg tržišta gasa niti ugrožavati sigurnost obezbjeđenja gasom drugih država članica i Unije u cjelini.</p>				
<p>Član 4.</p> <p>Utvrđivanje plana prevencije i interventnog plana</p> <p>1. Ne dovodeći u pitanje stav 3., nadležna tijela svih država članica, nakon savjetovanja s Preduzećima za prirodni gas, relevantnim organizacijama koje zastupaju interese kućanstava i industrijskih kupaca te nacionalnim regulatornim tijelom, ako je ono različito od nadležnog</p>	<p>Član 42</p> <p>Tehnički uslovi koje treba da ispunjavaju objekti za prenos, distribuciju i skladištenje gasa, postupci izuzeća, standardi snabdijevanja, način procjene rizika, sadržaj interventnog plana za snabdijevanje gasom, nivoe rizika, način razmjene informacija, tržišne i netržišne mjere za sigurnost snabdijevanja</p>	<p>Djelimično usklađeno</p>	<p>Potpuna usklađenost biće postignuta donošenjem podzakonskog akta koji se odnosi na tehničke uslove</p>	<p>U roku od godinu dana od dana donošenja</p>

<p>tijela, utvrđuje na nacionalnoj nivou:</p> <p>(a) plan prevencije koji sadrži mjere potrebne za uklanjanje i ublažavanje utvrđenih rizika, u skladu s procjenom rizika provedenom na osnovu člana 9; i</p> <p>(b) interventni plan koji sadrži mjere koje se preduzimaju radi uklanjanja odnosno ublažavanja uticaja poremećaja u opskrbi gasom u skladu s članom 10.</p> <p>2. Nadležna tijela prije donošenja plana prevencije i interventnog plana na nacionalnoj nivou, a najkasnije 3. juna 2012., razmjenjuju svoje nacрте planova prevencije i interventnih planova i savjetuju se međusobno, na odgovarajućoj regionalnoj nivou, i s Komisijom kako nacрти njihovih planova i mjere ne bi bili u suprotnosti s planovima prevencije i interventnim planovima drugih država članica i kako bi bili u skladu s ovom Regulativom i ostalim odredbama zakonodavstva Unije. To se savjetovanje posebno provodi između susjednih država članica, posebno između izolovanih sistema koji stvaraju gasna ostrva i njihovih susjednih država članica, i njime mogu biti obuhvaćene primjerice države članice navedene u indikativnom popisu u Prilogu IV.</p> <p>3. Nadležna tijela u pitanju mogu, na osnovu savjetovanja iz stava 2. i mogućih preporuka Komisije, donijeti odluku da se dodatno uz planove na nacionalnoj nivou utvrde i zajednički planovi prevencije na regionalnoj nivou (zajednički planovi prevencije) i zajednički interventni planovi na regionalnoj nivou (zajednički interventni planovi). Nadležna tijela u pitanju u slučaju uspostave zajedničkih planova nastoje sklopiti sporazume u svrhu provedbe regionalne saradnje tamo gdje je to primjereno. Države članice prema potrebi službeno potvrđuju te sporazume.</p> <p>4. Nadležno tijelo kod utvrđivanja i provedbe plana prevencije i interventnog plana na nacionalnoj i/ili</p>	<p>gasom, način i uslovi saradnje u pogledu utvrđivanja i sprovođenja vanrednih mjera u okviru Zajednice u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorom utvrđuju se propisom Vlade.</p> <p style="text-align: center;">Član 43</p> <p>Ministarstvo na osnovu procjene rizika u snabdijevanju gasom utvrđuje preventivni akcioni plan i interventni plan, sprovodi mjere za implementaciju tih planova, prati sigurnost snabdijevanja i saraduje sa nadležnim organima i organizacijama u cilju sprječavanja prekida snabdijevanja i ograničenja šteta u slučajevima prekida snabdijevanja.</p>		<p>koje treba da ispunjavaju objekti za prenos, distribuciju i skladištenje gasa, postupci izuzeća, standardi snabdijevanja, način procjene rizika, sadržaj interventnog plana za snabdijevanje gasom, nivoe rizika, način razmjene informacija, tržišne i netržišne mjere za sigurnost snabdijevanja gasom, način i uslovi saradnje u pogledu utvrđivanja i sprovođenja vanrednih mjera u okviru Zajednice u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorom</p>	<p>investici one odluke o izgradnji gasne infrastrukture na teritoriji Crne Gore</p>
--	--	--	--	--

regionalnoj nivou uzima u obzir činjenicu da gasni sistem mora u svakom trenutku sigurno raditi i ukazuje na tehnička ograničenja koja utiču na rad mreže te navodi ta ograničenja, zajedno s tehničkim i sigurnosnim razlozima koji mogu dovesti do smanjenja protoka u slučaju vanrednog stanja.

5. Planovi prevencije i interventni planovi uključujući, tamo gdje je to primjereno, zajedničke planovi donose se i objavljuju najkasnije 3. decembra 2012. Ti se planovi dostavljaju Komisiji bez odlaganja. Komisija obavješćuje Koordinacijsku skupinu za gas. Nadležna tijela osiguravaju redovno praćenje provedbe tih planova.

6. U roku od 3 mjeseca nakon što nadležna tijela dostave planove iz stava 5.:

(a) Komisija te planove ocjenjuje u skladu s točkom (b). Komisija se za potrebe ocjenjivanja o planovima savjetuje s Koordinacijskom skupinom za gas i na primjeren način uzima u obzir njezino mišljenje. Komisija izvješćuje Koordinacijsku skupinu za gas o svojoj ocjeni;

(b) ako Komisija na osnovu tog savjetovanja:

i. ocijeni da plan prevencije ili interventni plan nije prikladan za ublažavanje rizika utvrđenih u procjeni rizika, ona može nadležnom tijelu ili nadležnim tijelima u pitanju dati preporuku da izmijeni plan;

ii. smatra da plan prevencije ili interventni plan nije usklađen sa scenarijima rizika ili planovima drugog nadležnog tijela ili da nije usklađen s odredbama ove Regulative ili drugim odredbama prava Unije, ona traži da se taj plan izmijeni;

iii. smatra da plan prevencije ugrožava sigurnost obezbjeđenja gasom drugih država članica ili Unije u cjelini, ona donosi odluku kojom se od nadležnog tijela zahtijeva da preispita taj plan prevencije i može navesti konkretne

<p>preporuke izmjena. Komisija detaljno obrazlaže svoju odluku.</p> <p>7. Nadležno tijelo u pitanju u roku od 4 mjeseca od dostave zahtjeva Komisije iz stava 6. tačke (b) podtačke ii. mijenja svoj plan prevencije odnosno interventni plan te Komisiji dostavlja izmijenjeni plan ili Komisiju obavješćuje o razlozima zbog kojih se ne slaže sa zahtjevom. U slučaju neslaganja Komisija može u roku od 2 mjeseca od odgovora nadležnog tijela povući svoj zahtjev ili sazvati sastanak s nadležnim tijelima u pitanju, uključujući Koordinacijsku skupinu za gas ako to smatra potrebnim, kako bi ispitali problem. Komisija daje detaljno obrazloženje svojeg zahtjeva za izmjene plana. Nadležno tijelo u cijelosti uzima u obzir stajalište Komisije. Ako konačna odluka nadležnog tijela odstupa od stajališta Komisije, nadležno tijelo u roku od 2 mjeseca od primitka stajališta Komisije dostavlja obrazloženje svoje odluke i objavljuje ga zajedno sa svojom odlukom i stajalištem Komisije. Tamo gdje je to primjereno, nadležno tijelo bez odlaganja objavljuje izmijenjeni plan.</p> <p>8. Nadležno tijelo u pitanju u roku od 3 mjeseca od dostave odluke Komisije iz stava 6. tačke (b) podtačke iii. mijenja svoj plan prevencije i Komisiji dostavlja izmijenjeni plan ili Komisiju obavješćuje o razlozima zbog kojih se ne slaže s odlukom. U slučaju neslaganja Komisija može u roku od 2 mjeseca od odgovora nadležnog tijela odlučiti izmijeniti ili povući svoj zahtjev. Ako Komisija ostane pri svom zahtjevu, nadležno tijelo u pitanju mijenja plan u roku od 2 mjeseca od dostave odluke Komisije, uzimajući u najvećoj mogućoj mjeri u obzir preporuke Komisije iz stava 6. tačke (b) podtačke iii., i dostavlja ga Komisiji.</p> <p>Komisija obavješćuje Koordinacijsku skupinu za gas i kod sastavljanja mišljenja o izmijenjenom planu, koje je dužna podnijeti u roku od 2 mjeseca od dostave od strane</p>				
--	--	--	--	--

<p>nadležnog tijela, na odgovarajući način uzima u obzir njezine preporuke. Nadležno tijelo u pitanju u najvećoj mogućoj mjeri uzima u obzir mišljenje Komisije i u roku od 2 mjeseca od primitka mišljenja Komisije donosi i objavljuje odgovarajuće izmijenjeni plan.</p> <p>9. Osigurava se zaštita tajnosti poslovno osjetljivih informacija.</p> <p style="text-align: center;">Član 5. Sadržaj nacionalnih i zajedničkih planova prevencije</p> <p style="text-align: center;">Član 6. Infrastrukturni standard</p> <p style="text-align: center;">Član 7. Postupak u vezi s uspostavljanjem dvosmjernog kapaciteta ili zahtjevom za izuzeće</p> <p style="text-align: center;">Član 8. Standard obezbjeđenja</p> <p style="text-align: center;">Član 9. Procjena rizika</p> <p style="text-align: center;">Član 10. Interventni planovi i krizni nivoi</p>				
<p style="text-align: center;">Član 11. Odgovori na vanredno stanje na nivou Unije i na regionalnoj nivou</p> <p style="text-align: center;">Član 12. Kordinacijska grupa za gas</p>	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
<p style="text-align: center;">Član 13. Razmjena informacija</p> <p>1. Države članice koje imaju postojeće obaveze javne usluge u pogledu sigurnosti obezbjeđenja gasom objavljuju ih do 3. januara 2011. Sve naknadne izmjene odnosno dodatne obaveze javne usluge u pogledu sigurnosti obezbjeđenja gasom države članice takođe objavljuju odmah po njihovom</p>	Nema odgovarajuće dredbe	neusklađeno	Potpuna usklađenost biće postignuta donošenjem podzakonskog akta koji se odnosi na tehničke uslove	U roku od godinu dana od dana donošenja

<p>donošenju.</p> <p>2. Dotična preduzeća za prirodni gas tokom vanrednog stanja svakodnevno stavljaju na raspolaganje nadležnom tijelu posebno sljedeće informacije:</p> <p>(a) prognoze dnevne potražnje i ponude gasa za sljedeća 3 dana;</p> <p>(b) dnevni protok gasa na svim prekograničnim ulaznim i izlaznim mjestima te svim mjestima priključenja proizvodnog postrojenja, skladišta ili terminala za UPP na mrežu, u mil. m³/dan;</p> <p>(c) razdoblje, izraženo u danima, tijekom kojeg se očekuje da će biti moguće osigurati obezbjeđenje zaštićenih kupaca.</p> <p>3. U slučaju vanrednog stanja na nivou Unije ili regionalnoj nivou, Komisija ima pravo zatražiti da joj nadležno tijelo bez odlaganja dostavi barem:</p> <p>(a) informacije iz stava 2.;</p> <p>(b) informacije o mjerama koje nadležno tijelo planira poduzeti i koje je već provelo u svrhu ublažavanja vanrednog stanja te informacije o njihovoj efikasnosti;</p> <p>(c) zahtjeve upućene drugim nadležnim tijelima za preduzimanje dodatnih mjera;</p> <p>(d) mjere provedene na zahtjev drugih nadležnih tijela.</p> <p>4. Nadležna tijela i Komisija štite tajnost poslovno osjetljivih informacija.</p> <p>5. Nadležno tijelo što je prije moguće nakon vanrednog stanja, a najkasnije 6 nedelja nakon njegovog ukidanja, Komisiji dostavlja detaljnu ocjenu vanrednog stanja i efikasnosti provedenih mjera, uključujući ocjenu uticaja vanrednog stanja na gospodarstvo, uticaja na elektroprivredu i pomoći pružene i/ili primljene od Unije i njezinih država članica. Ta se ocjena stavlja na raspolaganje Koordinacijskoj skupini za gas i uzima se u obzir kod izrade ažuriranih planova</p>			<p>koje treba da ispunjavaju objekti za prenos, distribuciju i skladištenje gasa, postupci izuzeća, standardi snabdijevanja, način procjene rizika, sadržaj interventnog plana za snabdijevanje gasom, nivoe rizika, način razmjene informacija, tržišne i netržišne mjere za sigurnost snabdijevanja gasom, način i uslovi saradnje u pogledu utvrđivanja i sprovođenja vanrednih mjera u okviru Zajednice u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorom</p>	<p>investici one odluke o izgradnji gasne infrastrukture na teritoriji Crne Gore</p>
--	--	--	--	--

<p>prevencije i interventnih planova. Komisija analizira ocjene nadležnih vlasti i obavješćuje državu članicu, Evropski parlament i Koordinacijsku skupinu za gas o rezultatima svoje analize u zbirnom obliku.</p> <p>6. Da bi Komisija mogla ocijeniti stanje sigurnosti obezbjeđenja gasom na nivou Unije:</p> <p>(a) države članice najkasnije do 3. decembra 2011. Komisiji dostavljaju postojeće međuvladine sporazume sklopljene s trećim zemljama koji utiču na razvoj gasne infrastrukture i obezbjeđenja gasom. Države članice obavještavaju Komisiju o sklapanju novih međuvladinih sporazuma s trećim zemljama koji imaju takav uticaj;</p> <p>(b) preduzeća za prirodni gas, u slučaju postojećih ugovora najkasnije 3. decembra 2011. te kod novih ugovora ili izmjena postojećih ugovora, obavještavaju nadležna tijela u pitanju o sljedećim pojedinostima ugovora sklopljenih s dobavljačima iz trećih zemalja s trajanjem duljim od godine dana:</p> <p>i. trajanje ugovora;</p> <p>ii. ugovorne količine: ukupna količina, godišnja količina i prosječna mjesečna količina;</p> <p>iii. u slučaju stanja pripravnosti ili vanrednog stanja, maksimalne ugovorne dnevne količine;</p> <p>iv. ugovorna mjesta isporuke.</p> <p>Nadležno tijelo te podatke dostavlja Komisiji u zbirnom obliku. U slučaju sklapanja novih ugovora ili izmjena postojećih ugovora, čitav set podataka redovno se ponovno dostavlja u zbirnom obliku. Nadležno tijelo i Komisija osiguravaju zaštitu tajnosti informacija.</p>				
<p>Član 14. Praćenje od strane Komisije Član 15. Stavljanje van snage</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		

<p>Član 16. Odstupanje Član 17. Stupanje na snagu</p>				
<p>PRILOG I. IZRAČUN FORMULE N – 1 PRILOG II. POPIS TRŽIŠNIH MJERA SIGURNOSTI OBEZBJEĐENJA GASOM PRILOG III. POPIS NETRŽIŠNIH MJERA SIGURNOSTI OBEZBJEĐENJA GASOM PRILOG IV. REGIONALNA SURADNJA</p>	<p>Nema odgovarajuće dredbe</p>	<p>neusklađeno</p>	<p>Potpuna usklađenost biće postignuta donošenjem podzakonskog akta koji se odnosi na tehničke uslove koje treba da ispunjavaju objekti za prenos, distribuciju i skladištenje gasa, postupci izuzeća, standardi snabdijevanja, način procjene rizika, sadržaj interventnog plana za snabdijevanje gasom, nivoa rizika, način razmjene informacija, tržišne i netržišne mjere za sigurnost snabdijevanja gasom, način i uslovi saradnje u pogledu utvrđivanja i</p>	<p>U roku od godinu dana od dana donošenja investicione odluke o izgradnji gasne infrastrukture na teritoriji Crne Gore</p>

			<p>spvođenja vanrednih mjera u okviru Zajednice u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorom</p>	
REGULATIVA 2013/543/EU				
<p>Član 1. Predmet</p> <p>Ovom se Regulativom utvrđuje najmanji zajednički skup podataka u vezi s proizvodnjom, prenosom i potrošnjom električne energije koji treba učiniti dostupnim učesnicima na tržištu. Njome se takođe predviđa središnje prikupljanje i objava podataka.</p> <p>Član 2. Definicije</p> <p>Za potrebe ove Regulative, primjenjuju se definicije iz člana 2. Regulative (EZ) br. 714/2009. Osim toga, primjenjuju se i sljedeće definicije:</p> <p>(1) „rezerve uravnoteženja“ znači sva sredstva, ako su nabavljena unaprijed (ex ante) ili u stvarnom vremenu, ili sukladno zakonskim obavezama, koja su dostupna operatorima prenosnih sistema za potrebe uravnoteženja;</p> <p>(2) „vremenska jedinica uravnoteženja“ znači razdoblje za koje je ustanovljena cijena za rezerve uravnoteženja;</p> <p>(3) „zona nadmetanja“ znači najveće zemljopisno područje unutar kojeg Učesnici na tržištu mogu razmjenjivati energiju bez raspodjele kapaciteta;</p> <p>(4) „raspodjela kapaciteta“ znači dodjela kapaciteta među zonama;</p>	<p>Član 24</p> <p>(1) Bliži podaci koje obezbjeđuje operator prenosnog sistema i način dostavljanja i objavljivanja podataka od značaja za tržište električne energije utvrđuju se propisom Ministarstva.</p>	<p>neusklađeno</p>	<p>Potpuna usklađenost biće postignuta donošenjem podzakonskog akta kojim se uređuje način dostavljanja i objavljivanja podataka od značaja za tržište električne energije</p>	<p>III kvartal 2016</p>

<p>(5) „jedinica potrošnje“ znači izvor koji prima električnu energiju za vlastitu primjenu, isključujući operatore prenosnih sistema i operatore distribucijskih sistema (DSO);</p> <p>(6) „kontrolno područje“ znači usklađen dio međusobno povezanog sistema, kojim upravlja jedan operator sistema i obuhvaća povezana fizička opterećenja i/ili proizvodne jedinice ako ih ima;</p> <p>(7) „usklađeni neto kapacitet prenosa“ znači metoda izračuna kapaciteta na osnovu načela procjene i utvrđivanja unaprijed (ex ante) najveće razmjene energije između susjednih zona nadmetanja;</p> <p>(8) „kritični element mreže“ znači element mreže bilo unutar zone nadmetanja ili između zona nadmetanja koji je uzet u obzir u postupku izračuna kapaciteta, ograničavajući količinu električne energije koja se može razmjenjivati;</p> <p>(9) „uravnoteženje između kontrolnih područja“ znači sistem uravnoteženja gdje operator prenosnog sistema može primiti ponude za aktivaciju iz područja drugih operatora prenosnih sistema. Ne uključuje ponovnu otpremu ili isporuku energije u vanrednim situacijama;</p> <p>(10) „kapacitet između zona“ znači sposobnost međusobno povezanog sistema da prihvati prenos energije između zona nadmetanja;</p> <p>(11) „valuta“ je evro ako je barem jedan dio dotične zone (dotičnih zona) nadmetanja dio zemlje u kojoj je evro zakonsko sredstvo plaćanja. U svim ostalim slučajevima, to je lokalna valuta;</p> <p>(12) „vrijeme prekida“ znači trenutak kada operatori prenosnih sistema trebaju potvrditi sve usklađene nominacije na tržištu. Vrijeme prekida ne odnosi se samo na dnevna tržišta ili tržišta unutar dana, već takođe i na različita tržišta koja obuhvaćaju prilagodbe neravnoteže i raspodjelu rezervi;</p>				
---	--	--	--	--

<p>(13) „kompenzacija“ znači razmjena između zona koju su pokrenuli operatori sistema između dvije zone nadmetanja radi ublažavanja fizičkog zagušenja;</p> <p>(14) „davatelj podataka“ znači subjekt koji šalje podatke u središnju platformu za transparentnost informacija;</p> <p>(15) „izričita raspodjela“ znači samo raspodjela kapaciteta među zonama, bez prenosa energije;</p> <p>(16) „parametri na osnovu protoka“ znači raspoložive granice na kritičnim elementima mreže s povezanim čimbenicima distribucije prenosa snage;</p> <p>(17) „proizvodna jedinica“ znači jedinstveni generator električne energije koji pripada jedinici proizvodnje;</p> <p>(18) „neizričita raspodjela“ znači metoda upravljanja zagušenjem pri čemu se energija dobiva istodobno s kapacitetom između zona;</p> <p>(19) „tržišna vremenska jedinica“ znači razdoblje za koje je ustanovljena tržišna cijena ili najkraće moguće zajedničko razdoblje za dvije zone nadmetanja, ako su njihove tržišne vremenske jedinice različite;</p> <p>(20) „ponuđeni kapacitet“ znači kapacitet između zona koji je na tržištu ponudio dodjeljitelj prenosnog kapaciteta;</p> <p>(21) „planirani“ znači događaj koji primarni vlasnik podataka poznaje unaprijed;</p> <p>(22) „čimbenik distribucije prenosa snage“ znači prikaz fizičkog protoka na kritičnom elementu mreže koji je prouzročila razlika neto položaja zone nadmetanja;</p> <p>(23) „primarni vlasnik podataka“ znači subjekt koji stvara podatke;</p> <p>(24) „jedinica proizvodnje“ znači objekt za proizvodnju električne energije koji čini jedna proizvodna jedinica ili skup proizvodnih jedinica;</p> <p>(25) „profil“ znači zemljopisna granica između jedne zone nadmetanja i nekoliko susjednih zona nadmetanja;</p>				
---	--	--	--	--

<p>(26) „ponovna otprema“ znači mjera koju je aktivirao jedan ili nekoliko operatora sistema izmjenom obrasca proizvodnje i/ili opterećenja s ciljem promjene fizičkih protoka u prenosnom sistemu i ublažavanja fizičkog zagušenja;</p> <p>(27) „ukupno opterećenje“, uključujući gubitke bez električne energije koja se koristi za skladištenje energije, znači opterećenje jednako proizvodnji i uvozu umanjeno za izvoz i električnu energiju koja se koristi za skladištenje energije;</p> <p>(28) „dodjeljitelj prenosnog kapaciteta“ znači subjekt koji su operatori prenosnih sistema ovlastili da upravlja raspodjelom kapaciteta između zona;</p> <p>(29) „vertikalno opterećenje“ znači ukupna količina električne energije koja protječe iz prenosne mreže prema distribucijskim mrežama, izravno povezanim krajnjim kupcima ili potrošnom dijelu proizvodnje;</p> <p>(30) „granica predviđanja za godinu unaprijed“ znači razlika između godišnjeg predviđanja raspoloživog kapaciteta proizvodnje i godišnjeg predviđanja najvećeg ukupnog opterećenja uzimajući u obzir predviđanje ukupnog kapaciteta proizvodnje, predviđanje raspoloživosti proizvodnje i predviđanje rezervi ugovorenih za usluge sistema;</p> <p>(31) „vrijeme“ znači lokalno vrijeme u Briselu.</p>				
<p>Član 3. Uspostavljanje središnje platforme za transparentnost informacija</p>	<p>Nema odgovarajuće dredbe</p>	<p>neprenosivo</p>		
<p>Član 4. Dostava i objavljivanje podataka</p>	<p>Član 24 Bliži podaci koje obezbjeđuje operator prenosnog sistema i način dostavljanja i objavljivanja podataka od značaja za tržište električne energije utvrđuju se</p>	<p>neusklađeno</p>	<p>Potpuna usklađenost biće postignuta donošenjem podzakonskog akta</p>	<p>III kvartal 2016</p>

	propisom Ministarstva.		kojim se propisuje način dostavljanja i objavljivanja podataka od značaja za tržište električne energije	
<p>Član 5. Priručnik za postupanje ENTSO za električnu energiju izrađuje priručnik u kojem se utvrđuju:</p> <p>(a) detalji i obrazac dostave podataka iz člana 4. stava 1.;</p> <p>(b) standardizirani načini i obrasci priopćivanja i razmjene podataka između primarnih vlasnika podataka, operatora prenosnih sistema, davatelja podataka i ENTSO-a za električnu energiju;</p> <p>(c) tehnički i operativni kriteriji koje bi davatelji podataka trebali ispuniti prilikom davanja podataka središnjoj platformi za transparentnost informacija;</p> <p>(d) odgovarajuće razvrstavanje vrsta proizvodnje iz člana 14. stava 1., člana 15. stava 1. i člana 16. stava 1.</p> <p>ENTSO za električnu energiju izrađuje priručnik nakon otvorenog i transparentnog savjetovanja sa zainteresiranim stranama.</p> <p>ENTSO za električnu energiju stavlja priručnik na raspolaganje javnosti.</p> <p>ENTSO za električnu energiju prema potrebi ažurira priručnik. Prije objavljivanja ili ažuriranja priručnika, ENTSO za električnu energiju dostavlja nacrt Agenciji na mišljenje, koje Agencija daje u roku od dva mjeseca. Nacrt prve objave dostavlja se Agenciji u roku od četiri mjeseca od stupanja na snagu ove Regulative.</p>	Nema odgovarajuće dredbe	Neprenosivo		

<p>Član 6. Informacije o ukupnom opterećenju</p> <p>Član 7. Informacije koje se odnose na neraspoloživost jedinica potrošnje</p> <p>Član 8. Granica predviđanja za godinu unaprijed</p> <p>Član 9. Prenosna infrastruktura</p> <p>Član 10. Informacije koje se odnose na neraspoloživost prenosne infrastrukture</p> <p>Član 11. Informacije koje se odnose na procjenu i ponudu kapaciteta između zona</p> <p>Član 12. Informacije koje se odnose na korištenje kapaciteta između zona</p> <p>Član 13. Informacije koje se odnose na mjere upravljanja zagušenjem</p> <p>Član 14. Predviđanje proizvodnje</p> <p>Član 15. Informacije koje se odnose na neraspoloživost proizvodnih jedinica i jedinica proizvodnje</p> <p>Član 16. Stvarna proizvodnja</p> <p>Član 17. Uravnoteženje</p>	<p style="text-align: center;">Član 22</p> <p>(2) U procesu upravljanja zagušenjima, u cilju obezbjeđenja sigurnosti sistema, operator prenosnog sistema uspostavlja pravila koordinacije i razmjene informacija sa operatorima prenosnih sistema država članica.</p> <p>(3) Operator prenosnog sistema dužan je da na svojoj internet stranici objavi:</p> <p>1) standarde sigurnosti, rada i planiranja razvoja prenosnog sistema koje koristi;</p> <p>2) metodologiju obračuna ukupnog prenosnog kapaciteta;</p> <p>6) granice pouzdanosti prenosnog kapaciteta zasnovane na električnim i fizičkim karakteristikama sistema;</p> <p>7) procjenu raspoloživog prenosnog kapaciteta na dnevnom nivou, prije početka dana prenosa i rezervisani prenosni kapacitet, procjene za sedmicu i mjesec unaprijed, kao i kvantitativnu indikaciju pouzdanosti raspoloživog prenosnog kapaciteta;</p> <p>8) podatke o prognoziranoj i stvarnoj potrošnji, raspoloživosti i stvarnoj upotrebi proizvodnih jedinica i jedinica potrošnje, dostupnosti i korišćenju sistema i interkonektora, kao i o balansnoj energiji i sistemskoj rezervi u snazi.</p> <p>(4) Podaci iz stava 2 tačka 5 ovog člana, koji se odnose na raspoloživost i stvarnu upotrebu malih proizvodnih jedinica i jedinica potrošnje, mogu se objavljivati sumarno.</p> <p>(5) Učesnici na tržištu i energetske subjekti dužni su da operatoru prenosnog sistema</p>	<p>Djelimično usklađeno</p>	<p>Potpuna usklađenost biće postignuta donošenjem podzakonskog akta kojim se propisuje način dostavljanja i objavljivanja podataka od značaja za tržište električne energije</p>	<p>III kvartal 2016</p>
--	---	-----------------------------	--	-------------------------

	<p>obezbjede podatke određene propisima iz člana 9 stav 1 ovog zakona.</p> <p>(6) Energetski subjekti koji posjeduju ili upravljaju proizvodnim jedinicama, od kojih najmanje jedna ima instalisani kapacitet od najmanje 250 MW, dužni su da čuvaju podatke u satnoj rezoluciji, za sva postrojenja kao dokaz o operativnim isporukama, strategiji ponude kod kupoprodaje energije, aukcija za dodjelu prekograničnih kapaciteta, tržišta pomoćnih usluga i vanberzanskih tržišta, najmanje pet godina od dana nastanka.</p> <p>(7) Podatke iz stava 5 ovog člana energetski subjekti dužni su da dostave na zahtjev Agencije, organa nadležnog za zaštitu konkurencije i Sekretarijata.</p> <p>(8) Podaci iz stava 5 ovog člana odnose se naročito na: raspoložive proizvodne kapacitete i obaveznu rezervu, uključujući alokaciju rezerve na nivou proizvodnih jedinica u vrijeme podnošenja ponude i u vrijeme realizacije proizvodnje.</p> <p style="text-align: center;">Član 23</p> <p>(9) Podatke iz člana 20 ovog zakona dužni su da stave na raspolaganje operatoru prenosnog sistema:</p> <p>1) energetski subjekat koji posjeduje ili upravlja proizvodnim jedinicama električne energije, podatke o instalisanim jedinicama, planiranoj i ostvarenoj proizvodnji, planiranom ostvarenom prekidu proizvodnje i druge podatke o proizvodnim jedinicama od značaja za utvrđivanje pouzdanosti sistema;</p>			
--	---	--	--	--

	<p>2) operator distributivnog sistema, podatke o planiranoj ostvarenoj distributivnoj potrošnji i druge podatke o potrošnji krajnjih kupaca od značaja za utvrđivanje pouzdanosti sistema;</p> <p>3) potrošači električne energije snage veće od 100 MW, podatke o planiranoj i realizovanoj potrošnji i prekidima u radu, kao i druge podatke od značaja za utvrđivanje pouzdanosti sistema;</p> <p>4) energetska subjekt koji vrši dodjelu kapaciteta, podatke o procijenjenim i ponuđenim prekograničnim prenosnim kapacitetima sa ostvarenim cijenama i prihodima po osnovu upravljanja zagušenjima;</p> <p>5) operator balansnog tržišta, podatke od značaja za obezbjeđenje balansne energije i cijene debalansa.</p> <p>(10) Operator prenosnog sistema obezbjeđuje druge podatke od značaja za rad prenosnog sistema, koje ne dostave energetska subjekti i veliki potrošači iz stava 1 ovog člana (u daljem tekstu: primarni vlasnici podataka), u skladu sa propisom iz člana 24 ovog zakona.</p> <p>(11) Primarni vlasnici podataka dužni su da operatoru prenosnog sistema dostavljaju potpune podatke na način i u formatu koji omogućava dalju obradu i blagovremeno prosljeđivanje ENTSO-E.</p> <p>(12) Operator prenosnog sistema dužan je da, bez odlaganja, obradi i proslijedi podatke iz st. 1 i 2 ovog člana ENTSO-E, radi objavljivanja i ima pravo da te podatke objavi na svojoj internet stranici.</p> <p>(13) Primarni vlasnik podataka može, uz prethodnu saglasnost operatora prenosnog sistema,</p>			
--	--	--	--	--

	<p>podatke iz stava 1 ovog člana dostaviti ENTSO-E i posredstvom provajdera podataka.</p> <p>Operator prenosnog sistema prije davanja saglasnosti iz stava 5 ovog člana, procjenjuje da li provajder podataka ispunjava uslove za posredovanje podataka iz stava 3 ovog člana.</p>			
<p>Član 18.</p> <p>Odgovornost</p> <p>Odgovornost primarnog vlasnika podataka, davaoca podataka i ENTSO-a za električnu energiju na osnovu ove Regulative ograničava se na slučajeve grube nepažnje i/ili namjerne povrede. Ni u kojem slučaju nisu dužni nadoknaditi osobi koja koristi podatke bilo koji gubitak dobiti, gubitak posla ili neku drugu neizravnu slučajnu, posebnu ili posljedičnu štetu bilo koje vrste koja proizlazi iz povrede njihovih obaveza na osnovu ove Regulative.</p>	<p>Član 24</p> <p>(2) Odgovornost primarnih vlasnika podataka i operatora prenosnog sistema za tačnost podataka iz člana 22 ovog zakona ograničena je na slučajeve nemara i/ili namjerne greške.</p> <p>(3) Primarni vlasnik podataka i operator prenosnog sistema u slučaju iz stava 2 ovog člana ne odgovaraju korisniku zbog izgubljene dobiti ili druge štete.</p>	Potpuno usklađeno		
<p>Član 19.</p> <p>Izmjena Regulative (EZ) br. 714/2009</p> <p>Tačke od 5.5 do 5.9 Priloga I. Regulativi (EZ) br. 714/2009 brišu se s učinkom od 5. januara 2015.</p>	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
<p>Član 20.</p> <p>Ova Regulative stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u Službenom listu Evropske unije.</p> <p>Član 4. stavak 1. primjenjuje se 18 mjeseci od stupanja na snagu ove Regulative.</p>	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		